

پیام تسلیت مقام معظم رهبری در پی حادثه تروریستی در تهران

ملت ایران، متحد و با عزم راسخ به پیش خواهد رفت

خواهد رفت ان شاء الله. یاد شهیدان این حادثه را گرامی می‌دارم و به خانواده‌های آنان تبریک و تسلیت عرض می‌کنم و بهبود مجروحان و آسیب‌دیدگان را از خداوند متعال مسألت می‌کنم.

سید علی خامنه‌ای

۱۹ خرداد ۱۳۹۶

در پی حادثه تروریستی در روز دوازدهم ماه مبارک رمضان در تهران، که به شهید و زخمی شدن جمعی از مردم روزه‌دار کشورمان انجامید، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله العالی) پیام تسلیتی صادر کردند.

متن پیام رهبر معظم انقلاب اسلامی به این شرح است:

بسم الله الرحمن الرحيم

حادثه تروریستی روز دوازدهم ماه مبارک رمضان در مرقد امام راحل و در مجلس شورای اسلامی، که به شهادت تعدادی از عزیزان روزه‌دار و زخمی شدن جمع بیشتری انجامید، نشانه آشکاری است از کینه و دشمنی خیانت‌الود مزدوران استکبار با ملت شریف ایران و با هر آنچه مربوط به انقلاب و نظام اسلامی و رهبر فقیه عظیم‌الشان آن است. این گونه جنایات که حاکی از خبانت و در عین حال، حقارت مباشران و نیز آمران و مسببان آن است، بسی کوچکتر از آن است که در عزم ملت ایران خللی ایجاد کند. نتیجه قطعی این‌ها چیزی جز افزایش نفرت از دولت‌های آمریکا و عوامل آنان در منطقه همچون سعودی نیست. ملت ایران، متحد و با عزم راسخ به پیش

این ترقه‌بازی‌ها تأثیری در اراده ملت ایران ندارد

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای همچنین، عصر چهارشنبه (۹۶/۳/۱۷) در اولین ساعات پس از این حادثه تروریستی، در جمع دانشجویان و اعضای تشکلهای دانشجویی فرمودند: «ملت ایران دارد حرکت می‌کند، پیش می‌رود، این ترقه‌بازی‌ها شبیه کاری هم که امروز شد، در اراده مردم هیچ تأثیری نخواهد گذاشت. این را بدانند و اینها کوچک‌تر از آن هستند که بتوانند در اراده ملت ایران و مسئولین کشور اثری بگذارند و البته خود این حوادث نشان داد که اگر چنانچه جمهوری اسلامی در آن نقطه‌ای که مرکز اصلی این فتنه‌هاست، ایستادگی نمی‌کرد، تا حالا ما گرفتاری‌های زیادی از این ناحیه در داخل کشور داشتیم. ان شاء الله کلک اینها کنده خواهد شد.

پیام رئیس جمهوری در پی به شهادت رساندن جمعی از مردم روزه دار

ملت ایران هر دسیسه و توطئه بدخواهان را در هم خواهد شکست

طبیعی است که بدخواهان ایران اسلامی این افتخار آفرینی‌ها و همبستگی حاکمیت، دولت و ملت را بر نتابند و با اجیر کردن و حمایت از عناصر متحجر و تکفیری تلاش کنند تا شکست‌های منطقه‌ای، فروپاشی ارزش‌های اسلامی و نارضایتی‌های جوامع خود را پنهان سازند. غافل از آنکه آزموده را از نمودن خطاست و ملت ایران که بر آمده از فرهنگ عاشورا است، این بار نیز ثابت خواهد کرد که هر دسیسه و توطئه بدخواهان را با وحدت و انسجام بیشتر و با ساختار قدرتمند امنیتی خود، در هم خواهد شکست.

بی تردید حوادث تروریستی امروز تهران، اراده ایران اسلامی در مبارزه با تروریسم منطقه‌ای، افراط و خشونت را بیش از پیش تقویت خواهد کرد. پیام ایران، مثل همیشه این است که تروریسم یک مشکل همگانی است و اتحاد برای مبارزه با افراط، خشونت و تروریسم با همکاری‌های منطقه‌ای و بین‌المللی، مهم‌ترین نیاز جامعه امروز جهانی است.

اینجانب به خانواده‌های عزیزی که در ایام ضیافت الهی، عزیزان خود را در این حوادث تروریستی از دست دادند، تسلیت می‌گویم. برای آن شهیدان مظلوم علو درجات، برای بازماندگان صبر و اجر و برای مجروحان و مصدومان شفای عاجل مسألت می‌نمایم. بدیهی است قوا، دستگاه‌ها و نهادهای امنیتی کشور با وحدت و هماهنگی و تا مشخص شدن همه ابعاد این اقدامات کوردلانه و حامیان پیدا و پنهان آنها از پای نخواهند نشست.

حسن روحانی

رئیس جمهوری اسلامی ایران

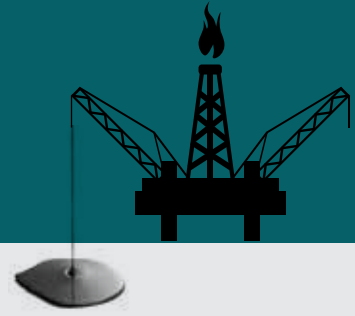
رئیس جمهور در پیامی با اشاره به اقدامات کور و بزدلانه چند مزدور تروریست در به شهادت رساندن جمعی از مردم بی دفاع و روزه دارمان، تأکید کرد که ملت ایران که بر آمده از فرهنگ عاشورا است، بار دیگر ثابت خواهد کرد که هر دسیسه و توطئه بدخواهان را با وحدت و انسجام بیشتر و با ساختار قدرتمند امنیتی خود در هم خواهد شکست.

متن پیام رئیس جمهور به این شرح است:

بسم الله الرحمن الرحيم

ملت بزرگ ایران، شما مردان و زنان دلاور این سرزمین از همان روزهای نخستین پیروزی انقلاب اسلامی، بهای عزت، استقلال و آزادی خود را در کنار توطئه‌های بزرگی از ترورهای وحشیانه تا جنگ تحمیلی با جانفشانی و شهادت فرزندان خود پرداخته‌اید. اقدامات کور و بزدلانه امروز چند مزدور تروریست در به شهادت رساندن تعدادی از مردم بی گناه و روزه دارمان در جوار مرقد بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران و «خانه ملت»، حادثه‌ای غیر منتظره نیست.

ایران امروز پس از حدود ۴ دهه از شکل‌گیری انقلاب اسلامی و تبلور «مردم سالاری دینی»، همه مولفه‌های اقتدار ملی را محقق ساخته است. ایران امروز به لطف راهبری‌های دایمانه مقام معظم رهبری و همچنین اقتدار و یکپارچگی نیروهای امنیتی، دفاعی، اطلاعاتی و نظامی، امن‌ترین کشور در قلب منطقه‌ای پر آشوب است و از دیگر سو حضور کم نظیر ملت در پای صندوق‌های رای، بار دیگر یکپارچگی ملی و پشتوانه مردمی آن را به اثبات رساند.

شهادت اسوه عالم اسلام، امام علی (ع) بر همه پیروان و محبان آن حضرت تسلیت باد

۳۱

گاز مایع ایران در مسیر اروپا قرار گرفت

روایت مشعل از ایجاد بستر تعاملات اقتصادی حوزه گاز با اجرای برجام

پنج دقیقه یا ۲۰ دقیقه و بیشتر و بیشتر

برند یعنی نشان و نماد یک شرکت برای عرضه محصول یا محصولات خاص. برند را می توان یک فلسفه یا یک نماد برای ایجاد رقابت در عرضه خدمات مطلوب به مشتری و مشتری مداری تعریف کرد و در حوزه سوخت رسانی این تعریف می تواند در قالب ارائه کیفی مطلوب و ایمن خدمات به مشتریان قرار گیرد. هم اکنون جایگاه عرضه سوخت در کشور به روش سنتی اداره می شود و هدف از برند سازی، فاصله گرفتن از این روش سنتی و رسیدن به اصل مهم مشتری مداری است. در این روش که ریشه در سال های دور دارد، همه فعالیت ها اعم از تامین، حمل و توزیع سوخت در حاکمیت، تعریف شده و دولت مسئول مستقیم همه موارد یاد شده است؛ در حالی که این روش پویا نیست و «قابیت» در آن جایی ندارد چون رقیبی وجود ندارد...

۱۶

کمالوند: حق مردم آبادان و نفت، قهرمانی است

با جذب بازیکنان صاحب نام که سابقه قهرمانی در فوتبال را دارند، شاکله کلی تیم را تغییر می دهیم. فراز کمالوند، سرمربی تیم فوتبال صنعت نفت آبادان با بیان این مطلب در خصوص وضعیت نفت آبادان و برنامه هایش برای فصل جدید در این تیم گفت: سال متفاوتی در انتظار صنعت نفت آبادان است و در این راه تغییرات زیادی در ترکیب و کادر فنی تیم ایجاد می شود.

۴۷

۱۳

دولت تدبیر و امید تا ۱۴۰۰ راه صنعت نفت را مشخص کرد

هفت حکم؛ هفت اولویت

نقشه راه تولید و اشتغال صنعت نفت ایران در سال ۹۶ با صدور احکام هفتگانه بیژن زنگنه برای مجریان پروژه های اولویت دار صنعت نفت در سال ۹۶ وارد فاز تازه ای شد. وزیر نفت پس از ابلاغیه های اسحاق جهانگیری، دست به قلم شد و طی هفت حکم، مجریان پروژه های اولویت دار صنعت نفت را منصوب کرد. جهانگیری در دو ابلاغیه «بسته های رونق تولید و اشتغال» را در ۳۰ فروردین ماه ۹۶ و «اولویت اقدامات صنعت نفت در سال ۱۳۹۶» را در ۱۳ خرداد ماه ۹۶ برای برنامه ریزی و اجرا اعلام کرده بود. حالا هفت مدیر در قامت مجریان پروژه های اولویت دار صنعت نفت در سال ۹۶، سکان اجرای «بسته های رونق تولید و اشتغال» و «اولویت اقدامات صنعت نفت در سال ۱۳۹۶» در هفت بخش نفت، گاز، پتروشیمی...

شناسنامه

نشریه کارکنان صنعت نفت ایران

شماره ۸۲۳، ۲۷ خرداد ۱۳۹۶
۲۰۱۷ - JUNE ۱۷ - ۲۲ رمضان ۱۴۳۸

مدیر مسئول:
کسری نوری

جانشین مدیر مسئول:
ابوالحسن درویشی

سر دبیر:
مسعود رفیعی طالقانی

دبیر تحریریه: علی بهرامی
همکاران تحریریه: اکرم برنجی
آرش جعفری، راحله خالقی، سمیه راهپیمای
محمد رفیعی، آرزو عطایی
مرجان طباطبایی، مهدی مهرابی
سعید محمدیگی

آتلیه و فنی
مدیر هنری: در حال تغییر است
صفحه آرا: حسین گلپایگانی، بهاره افتخاری
عکس: سید مصطفی حسینی، سید حسن
حسینی، رضارستمی، مجتبی محمدقلی
نرگس مختار
ویراستاری: مرضیه بیگی فرانی، زهرا شهبازی
حروفچین: رقیه مصطفوی
همه‌نگی و ارتباطات: مریم دهلوی

طرح جلد: عارف نیازی

نشانی: تهران، خیابان طالقانی، رو به روی
ساختمان مرکزی وزارت نفت
ساختمان شماره ۳۴ نفت-طبقه چهارم
تلفن: ۶۱۶۲۶۰۸۴
فکس: ۶۶۴۹۱۳۰۹
اداره کل روابط عمومی وزارت نفت
جمهوری اسلامی ایران

► MASHAL.MOP.IR
► Email: mashal@mop.ir

ارتباط با سر دبیر

► Email: mass.rafi@gmail.com

نخستین محموله بنزین ستاره خلیج فارس
وارد چرخه توزیع شد

مدیر عامل شرکت ملی گاز ایران:

قرارداد گازی ایران و ترکیه ربطی به کرسنت
ندارد

۶

۳۳

ماجرای خودکفایی ما
در تولید سیمان حفاری

۴۲

روژه
دانشگاه انسان سازی

۴۰

تغذیه نفتی‌ها
در ماه میهمانی خدا

۱۱

قدر دانی از اقدام ایثارگرانه حراست از اطفای حریق کمپ مسکونی شیرینو
ایثار؛ از حراست تا آتش نشانی

۱۸

در گفت و گوی «مشعل» با مدیر شرکت ملی بخش
فر آورده های نفتی منطقه آذربایجان غربی بررسی شد

«سوخت یاب»
سد راه قاچاقچیان مرز «سرو»

وزیر نفت در خانه ملت:

صادرات گاز مجانی به ترکیه صحت ندارد

وزیر نفت گفت: صادرات مجانی گاز به ترکیه به هیچ وجه صحت ندارد و گازی که به این کشور صادر می‌شود، برای آن صورت‌حساب صادر می‌شود و رقم مشخصی برای تسویه حساب است.

به گزارش خانه ملت، مهندس بیژن زنگنه که روز دوشنبه (۲۲ خردادماه) برای پاسخ به ابهام‌های مربوط به صادرات گاز ایران به کمیسیون انرژی مجلس رفته بود، در این باره اظهار کرد: این قرارداد فراز و نشیب‌هایی برای

تعدیل قیمت داشته و ترکیه، ۲ بار مسئله صادرات گاز به این کشور و قیمت آن را در داوری بین‌المللی مطرح کرده است. وی با بیان این که ایران توانسته با استفاده از ظرفیت‌ها و پیگیری‌های شرکت ملی گاز ایران درخواست‌ها و ادعاهای ترکیه را در داوری تعدیل کند، افزود: قرارداد صادرات گاز ایران به ترکیه هم اکنون جریان دارد و ایران و شرکت ملی گاز در هیچ موردی جریمه و یا مکلف به پرداخت خسارت به ترکیه نشده است.

وزیر نفت ادامه داد: ایران در ۲ مرحله، نخست در سال ۹۱ و دوباره در سال ۹۵ به کاهش قیمت مکلف شد که این کاهش ۱۲/۵ درصد در سال ۹۱ و ۱۳/۳ درصد در سال ۹۵ بوده است.

زنگنه با بیان این که کاهش قیمت گاز از چند سال پیش مقرر شده بود که اعمال شود، یادآور شد: بخشی از این پول که در این سال‌ها مازاد دریافتی بود، باید به ترکیه بازگردانده شود. وی افزود: ایران در این دوره ۱۴/۲ میلیارد

دلار از ترکیه بابت صادرات گاز دریافت کرده است که با کاهش ۱۳/۳ درصدی که داوری بین‌المللی تصویب کرده است، باید ۱۳/۳ درصد از ۱۴/۲ میلیارد دلار به عنوان اعمال کاهش، قیمت به ترکیه بازپرداخت شود.

وزیر نفت با بیان اینکه این موضوع در قراردادهای بین‌المللی متعارف بوده و نوعی تسویه حساب محسوب می‌شود، ادامه داد: ایران به جای پرداخت نقدی بابت مازاد دریافتی، به قیمت روز، گاز به ترکیه صادر می‌کند.

وزیر دارایی اتریش به دیدار زنگنه آمد

وزیر دارایی اتریش برای گفت‌وگو درباره زمینه‌های همکاری در حوزه نفت و گاز با وزیر نفت ایران دیدار کرد.

هانس یورگ شلینگ، وزیر دارایی اتریش، روز یکشنبه (۲۱ خردادماه) به همراه هیئتی از فعالان اقتصادی این کشور، در وزارت نفت با مهندس بیژن زنگنه نشست رسمی برگزار کرد.

در این دیدار همچنین فریدریش اشتیفت، سفیر اتریش در تهران، وزیر دارایی این کشور را همراهی می‌کرد.

توسعه روابط بانکی امور بانکی، همکاری شرکت

«او ام وی» اتریش و شرکت ملی نفت ایران و ابراز تمایل دو طرف برای همکاری بیشتر در پروژه‌های نفتی، از مهمترین محورهای این نشست بود.

سفیر اتریش در ایران نیز پیش‌تر اعلام کرده بود که این کشور علاقه‌مند به همکاری با ایران است و به زودی نخستین بانک اتریشی در ایران راه‌اندازی خواهد شد. هاینس فیشر، رئیس جمهوری پیشین اتریش به دعوت رسمی دکتر حسن روحانی، رئیس جمهوری اسلامی ایران شانزدهم شهریورماه پارسال به تهران سفر کرد و دو طرف در حوزه‌های مختلف چند سند همکاری امضا کردند.

شیوه نامه فرآیند انتصاب، ارتقا و مزایای دارندگان گواهینامه صلاحیت حرفه‌ای مدیریت طرح

و پروژه‌های مرتبط با سطوح پنج‌گانه فوق از طرف مدیرعامل شرکت فرعی مجری طرح جهت تعیین سطح در کمیته طرح می‌گردد.

ج- فرآیند اجرایی:

ج-۱- گواهینامه‌های صلاحیت حرفه‌ای توسط مرکز توسعه مدیریت صنعت نفت صادر می‌شود و مدت اعتبار آن سه سال می‌باشد پس از اتمام مدت زمان اعتبار گواهینامه و یا حداقل یک سال پس از دریافت آن افراد دارنده گواهینامه می‌توانند برای تمدید و ارتقای آن به مرکز مراجعه نمایند پس از ارزیابی مجدد متقاضیان امکان ارتقا، تثبیت و باطل گواهینامه وجود خواهد داشت.

ج-۲- سمت‌های مورد نظر برای طرح‌های سطح بندی شده طبق قسمت «ب» شامل سمت‌های رسمی مجریان طرح‌ها و سمت‌های تخصص یافته به نفر ارشد بعد از ایشان و مدیران زیر طرح‌های شناسایی شده می‌باشد.

تبصره: اداره کل تشکیلات و روش‌های وزارت نفت با همکاری ادارات مهندسی ساختار شرکت‌های اصلی برای هر کدام از مجریان طرح‌ها، نفرات ارشد بعد از آنها و مدیران زیر طرح‌های شناسایی شده که سمت نداشته باشند، سمت قبلی ایشان در سایر مدیریت‌ها را به صورت موقت تا زمان بازگشت فرد به سازمان قبلی حذف و متناسب با سطح پروژه برای

نمونه: NGL، پالایشگاه کوچک گاز، خطوط انتقال غیر سراسری نفت و گاز، پتروشیمی‌های متوسط، طرح‌های کوچک توسعه میدان نفت و گاز.

سطح ۴: طرح‌ها/ پروژه‌هایی با بودجه کمتر از ۳۵۰ میلیون دلار با پیچیدگی زیاد یا طرح‌های بین ۳۵۰ میلیون دلار تا ۱ میلیارد دلار با ضریب پیچیدگی کم.

نمونه: واحد نمک‌زدایی و بهره‌برداری کوچک، خط لوله اصلی گاز، Mini LNG، پالایشگاه‌های تک محصولی یا خوراک سبک و پتروشیمی‌های کوچک.

سطح ۵: طرح‌هایی با بودجه کمتر از ۳۵۰ میلیون دلار با پیچیدگی کم از قبیل طرح‌های توسعه محدود میدان نفت و گاز، ساخت تاسیسات آب‌نیو و راه‌ها، خط لوله گاز روستایی.

ب- سطح بندی طرح / پروژه:

با ابلاغ این شیوه‌نامه سطوح طرح‌ها/ پروژه‌های صنعت نفت توسط کمیته سطح بندی طرح‌ها/ پروژه‌ها مرکب از معاون مهندسی، پژوهش و فناوری (رئیس کمیته)، مدیرعامل شرکت فرعی مربوط، مدیر کل تشکیلات، روش‌ها و تعالی سازمانی و مدیر مرکز توسعه مدیریت صنعت نفت (دبیر کمیته) و یک نفر به انتخاب وزیر تعیین می‌شود. همچنین در این کمیته مشخص می‌شود که هر طرح شامل چند زیر طرح یا چه سطوحی می‌باشد مشخصات کلی طرح‌ها

صلاحیت حرفه‌ای مدیریت طرح به عنوان مجوز تعیین کننده حدود فعالیت و مدیریت (انتصاب و ارتقا) در حرفه مدیریت طرح و پروژه‌های صنعتی، متناظر با سطوح طرح‌های تعریف شده به شرح بند (الف) - ۳) خواهد بود.

الف - ۳- سطوح طرح‌ها/ پروژه‌ها و گواهینامه صلاحیت حرفه‌ای:

سطح ۱: طرح‌ها/ پروژه‌هایی با بودجه بیش از ۲ میلیارد دلار و با ضریب پیچیدگی زیاد.

نمونه: طرح‌های بزرگ توسعه میدان نفت و گاز، مجتمع‌های پتروشیمی‌های بسیار بزرگ، کارخانه‌های مایع‌سازی گاز طبیعی (LNG)، پالایشگاه‌های بزرگ نفت و گاز.

سطح ۲: طرح‌ها/ پروژه‌هایی با بودجه بیش از ۲ میلیارد دلار با پیچیدگی کم یا بین ۱ تا ۲ میلیارد دلار با پیچیدگی زیاد.

نمونه: پالایشگاه‌های متوسط نفت و گاز، پتروشیمی‌های بزرگ، طرح‌های متوسط توسعه میدان نفت و گاز، خطوط لوله سراسری و ایستگاه‌های انتقال گاز، خطوط لوله سراسری انتقال نفت و تلمبه‌خانه‌های نفت.

سطح ۳: طرح‌ها/ پروژه‌هایی با بودجه بین ۱ تا ۲ میلیارد دلار با پیچیدگی کم یا بین ۲۵۰ میلیون دلار تا ۱ میلیارد دلار با پیچیدگی زیاد.

مستند به بند (۴) سیاست‌های کلی نظام اداری ابلاغی مقام معظم رهبری مبنی بر «دانش گرایی و شایسته سالاری مبتنی بر اخلاق اسلامی در نصب و ارتقای مدیران» و ماده‌های ۱۴ و ۲۲ آیین‌نامه نظام‌های اداری و استخدامی کارکنان صنعت نفت ابلاغی رئیس جمهور محترم و در اجرای بند (۹) بخشنامه شماره ۲۰۲-۲۲۱۴۲۱ مورخ ۱۳۹۴/۵/۱۳ وزیر، بدینوسیله شیوه نامه فرآیند انتصاب، ارتقا و مزایای دارندگان گواهینامه صلاحیت حرفه‌ای مدیریت طرح‌ها در صنعت نفت به شرح ذیل جهت اجرا ابلاغ می‌شود:

الف- تعاریف

الف-۱- طرح‌ها/ پروژه‌ها: منظور طرح‌های توسعه فیزیکی است که در شرکت‌های تابعه وزارت نفت با هدف ایجاد، توسعه، نوسازی، بازسازی یا نگهداشت تولید و تاسیسات مرتبط اجرایی می‌شود و طرح‌های پژوهشی و مطالعاتی را شامل نمی‌شود.

الف-۲- گواهینامه صلاحیت حرفه‌ای مدیریت طرح/ پروژه:

شخص پیچیدگی (شامل فناوری، محیط اجرایی، تعداد فعالیت‌ها و اهمیت راهبردی) و هزینه طرح به ۵ سطح طبقه بندی می‌شود. گواهینامه‌های

صادرات ۲۴۰ میلیون بشکه نفت سبک از پایانه خارک

خوبی نیز اجرا شده و چند طرح مهم نیز در دستور کار است. بر اساس این گزارش، پار سال حدود ۷۸۰ میلیون بشکه نفت خام از پایانه نفتی خارک صادر شد که از این میان، ۲۴۰ میلیون بشکه متعلق به صادرات نفت خام سبک بوده است. پهلوهدی بیش از ۸۰۰ کشتی برای دریافت نفت خام در پایانه خارک در سال ۹۵ نیز در مقایسه با سال ۹۴ که حدود ۵۴۰ کشتی پهلوهدی شده بود، رشد قابل قبولی داشته است. شرکت با پایانه های نفتی ایران، یکی از شرکت های تابعه شرکت ملی نفت ایران است که در حوزه های ذخیره سازی، اندازه گیری، ارائه خدمات آزمایشگاهی، عملیات صادرات و واردات نفت خام، مواد نفتی و میعانات گازی و خدمات دریایی فعالیت می کند.

ثبت بیش از ۲۳ هزار متر حفاری اکتشافی در کارنامه مدیریت اکتشاف

دکل خشکی در اختیار این مدیریت رو به پایان است و برگزاری ۲ مناقصه تامین و اجاره چهار دکل حفاری در دستور کار قرار دارد. وی به آغاز عملیات اکتشافی در میدان آریا نیز اشاره کرد و گفت: مدیریت اکتشاف برای حفر و تست چاه های اکتشافی در این موقعیت، قراردادی را با شرکت حفاری شمال به مدت ۲ سال برای حفاری حداکثر چهار حلقه چاه اکتشافی امضا کرده است که این قرارداد تنها محدود به عملیات در میدان آریا نیست و دیگر میدان اکتشافی رانیز در برمی گیرد. همزمان گفت: طبق این قرارداد، دکل دریایی سحر-۱ برای حفاری موقعیت های اکتشافی در خلیج فارس، از سوی شرکت حفاری شمال به مدیریت اکتشاف واگذار و در حال حاضر اولین موقعیت اکتشافی آریا واقع در آب های خلیج فارس در نظر گرفته شده است.

سخنگوی کمیسیون انرژی مجلس:

ایران گاز مجانی به ترکیه صادر نمی کند

دوباره ترکیه چنین ادعایی را مطرح کرده که قیمت گاز، قیمت واقعی نیست و قیمت گاز در ایران از عرف منطقه ای بالاتر است. قره خانی عنوان کرد: مذاکرات متعددی بین ایران و ترکیه و حتی رؤسای جمهوری ۲ کشور در خصوص آخرین پرونده صورت گرفت، اما متأسفانه این موضوع پایان نیافت و به دیوان داوری ارجاع شد که بر این اساس وزارت نفت قوی ترین حقوقدانان بین المللی و داخلی را برای دفاع در این پرونده به کار گرفته است تا خسارت ها کاهش یابد. وی ادامه داد: در نهایت دیوان داوری ایران را به پرداخت ۱/۹ میلیارد دلار خسارت ملزم کرد که به شکل رسمی به ایران ابلاغ شد و در این مورد، طرف ترک اعلام کرد از آنجا که این رقم اضافه پرداخت بوده، ایران باید این مبلغ را به صورت نقدی پرداخت کند. سخنگوی کمیسیون انرژی مجلس با بیان این که ایران پرداخت نقدی خسارت را قبول نکرده است، گفت: وزارت نفت به ترکیه اعلام کرد که به جای این رقم خسارت در مدت زمان مناسبی گاز به ترکیه صادر می کند و تاکنون حدود ۸۰۰ میلیون دلار گاز به کشور ترکیه تحویل شده است که ۱/۱ میلیارد دلار باقی مانده که به مرور زمان پرداخت می شود.

۲۴۰ میلیون بشکه نفت خام سبک ایران در سال ۹۵ از پایانه نفتی خارک به مقاصد اروپا و آسیا صادر شد که در مقایسه با سال ۹۴، نشان دهنده افزایش ۸۷ درصدی است. سید پیروز موسوی، مدیرعامل شرکت پایانه های نفتی ایران، در نشست شورای مدیران این شرکت گفت: مهمترین دلیل افزایش مقادیر صادرات نفت خام، بهبود شرایط بازاریابی و فروش نفت خام در دوره پساپرجام است. وی با اشاره به جهش قابل توجه در ذخیره سازی نفت خام گفت: در این زمینه نیز موفقیت های خوبی در پایانه های نفتی خارک و شمال داشته ایم. مدیرعامل شرکت پایانه های نفتی ایران ادامه داد: در مسیر توسعه فعالیت های پایانه های نفتی گام های بسیار مهمی برداشته شده و طرح های

مدیریت اکتشاف شرکت ملی نفت ایران پار سال با استفاده از ۶ دکل و فعالیت روی ۱۰ حلقه چاه، در مجموع ۲۳ هزار و ۳۵۲ متر حفاری اکتشافی انجام داده است. علی محمد همتیان، معاون فنی این مدیریت اظهار کرد: در سال های ۹۱ تا ۹۵ این مدیریت حدود ۱۱۴ هزار متر حفاری اکتشافی (به طور میانگین حدود هشت حلقه چاه در سال) انجام داده که بیش از ۲۳ هزار متر آن مربوط به سال ۹۵ است. وی گفت: در برنامه ششم توسعه با توجه به دستور عمل جدید شرکت ملی نفت ایران، وظیفه عملیات اکتشافی در کل گستره خشکی کشور به مدیریت اکتشاف واگذار و مقرر شده است با تامین ۶ تا ۸ دکل خشکی، این عملیات اجرایی شود. به گفته همتیان، هم اکنون غیر از دکل دریایی سحر-۱ که قرارداد آن اواخر پار سال امضا شد، زمان پایان قرارداد اجاره پنج

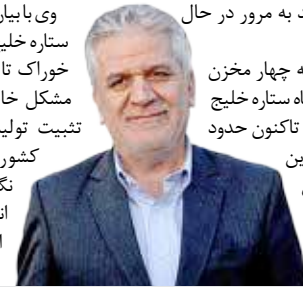
سخنگوی کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی گفت: صادرات گاز مجانی به ترکیه به هیچ وجه صحت ندارد و در واقع ایران مبلغی مازاد قیمت در گذشته دریافت کرده است که باید بازگرداند. اسدالله قره خانی در تشریح جلسه روز دوشنبه (۲۲ خردادماه) کمیسیون متبوع خود گفت: بر اساس دستور کار کمیسیون، بیژن زنگنه، وزیر نفت به همراه حمیدرضا عراقی، مدیرعامل شرکت ملی گاز ایران و سایر مسئولان وزارت نفت در کمیسیون انرژی حضور یافتند و درباره قرارداد گازی بین ایران و ترکیه، گزارشی مستند ارائه کردند. وی افزود: وزیر نفت در این جلسه درباره اصل قرارداد و همچنین مباحثی که تحت عنوان داوری پیش آمده، گزارشی به اعضای کمیسیون ارائه و برخی تغییرات این قرارداد را همانند تغییرات قیمت گاز، هزینه های مترتب بر صادرات و غیره تشریح کرد. سخنگوی کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی با بیان این که ادعای ترکیه بر اساس بندهای قرارداد بوده است، تصریح کرد: ادعاهای ترکیه یک بار درباره کیفیت و ۲ بار در باره قیمت گاز بوده که در باره قیمت گاز، ایران یک بار به پرداخت ۹۰۰ میلیون دلار در دولت قبل محکوم شد

نخستین محموله بنزین ستاره خلیج فارس وارد چرخه توزیع شد

نفت بندرعباس تحویل خواهد شد. مدیرعامل شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی با بیان این که هم اکنون و بدون احتساب بنزین تولیدی پالایشگاه ستاره خلیج فارس، حدود ۶۲ میلیون لیتر بنزین پایه در کشور تولید می شود، اظهار کرد: این میزان در ماه آینده به حدود ۷۰ میلیون لیتر خواهد رسید. مدیرعامل شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی با بیان اینکه در چهار سال گذشته برخی رسانه ها چندین هزار اخبار مرتبط با بنزین تولید کرده اند که همه آنها هم منفی بوده است، گفت: این به ضرر جامعه است.

کاطمی اظهار کرد: متأسفانه هم اکنون هم که پالایشگاه ستاره خلیج فارس راه اندازی شده و در حال تولید است، باز هم این اخبار منفی ادامه دارد.

وی با بیان اینکه وضع پالایشگاه ستاره خلیج فارس از زمان تزریق خوراک تا کنون مطلوب بوده و مشکل خاصی ندارد و در حال تثبیت تولید است، تاکید کرد: کشور در حال رهایی از نگرانی ها درباره امنیت انرژی (در مقوله بنزین) است.

نخستین محموله بنزین تولیدی پالایشگاه میعانات گازی ستاره خلیج فارس به میزان ۲۱ میلیون لیتر روز دوشنبه (۲۲ خردادماه) وارد انبار شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی منطقه بندرعباس شد. همزمان با افتتاح رسمی فاز نخست پالایشگاه میعانات گازی ستاره خلیج فارس از دهم اردیبهشت ماه امسال تاکنون نفتی سنگین به واحد CCR تزریق و حدود ۱۰۰ میلیون لیتر بنزین نیز از این واحد تولید شده است.

عباس کاظمی، مدیرعامل شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی اعلام کرد: از همان روز افتتاح، بزرگترین واحد بنزین سازی ایران با خوراک میعانات گازی، در سرویس بوده و هیچ موقع متوقف نشده است. وی با بیان این که این واحد یک تجربه جدید در صنعت پالایش ایران به شمار می آید، افزود: این واحد به مرور در حال تثبیت تولید است.

کاظمی با بیان اینکه چهار مخزن ذخیره سازی در پالایشگاه ستاره خلیج فارس وجود دارد، گفت: تاکنون حدود ۱۰۰ میلیون لیتر بنزین تولید شده که در مخازن پالایشگاه ستاره خلیج فارس است و به انبار

ایشان سمت ایجاد می کند. ج-۳- انتصاب دارندگان گواهینامه صلاحیت حرفه ای بر روی سمت های بندج-۲- صرف نظر از اختلاف بین پایه شخصی و پایه سمت، مجاز است. ج-۴- در صورت انتصاب / تخصیص دارندگان گواهینامه صلاحیت حرفه ای بر روی سمت های ذیربط، شاغلان از تمامی مزایای مترتب بر سمت بدون توجه به اختلاف رتبه پایه شخصی و پایه سمت برخوردار می شوند.

ج-۵- شرکت های تابعه وزارت نفت می باید برای انتصاب سمت های بندج-۲ در صورت وجود حداقل دو نفر دارای گواهینامه صلاحیت حرفه ای در مجموع شرکت های اصلی در سطح مورد نظر، الزاماً از بین این افراد نیروی مورد نظر را منصوب نمایند. انتقال و ماموریت افراد از یک شرکت اصلی به شرکت اصلی دیگر جهت تصدی این سمت ها باید با موافقت کارمند و شرکت مبدأ باشد.

تبصره - افراد دارای گواهینامه صلاحیت حرفه ای با سطوح بالاتر می توانند در سطوح پایین تر به کار گرفته شوند. ج-۶- به منظور آگاهی از مشخصات دارندگان گواهینامه صلاحیت حرفه ای، مرکز توسعه مدیریت صنعت نفت ضمن اعلام فهرست این افراد به شرکت های ذیربط، ترتیبی اتخاذ خواهد نمود تا در صورت نیاز به اطلاعات بیشتر،

ایمان دسترسی شرکت ها به سامانه های ذیربط، فراهم گردد. همچنین با هماهنگی مدیریت سیستم های فناوری اطلاعات و ارتباطات و با تعریف کد مجوز مخصوص امکان تغذیه اطلاعات و رویت مشخصات افراد در سیستم جامع نیروی انسانی فراهم خواهد شد. د- مزایای شغلی و سازمانی: مزایای شغلی و سازمانی تعیین شده برای دارندگان گواهینامه صلاحیت حرفه ای، صرفاً در مدت اشتغال در موارد تعیین شده در بندج-۲ مذکور قابل اجرائی باشد.

ه- در صورتی که دارندگان گواهینامه های صلاحیت حرفه ای بنا به ضرورت های مدیریتی و عملیاتی در سمت هایی غیر از موارد مذکور در بندج-۲ با موافقت وزیر نفت منصوب شوند، از مزایای شغلی و سازمانی موضوع بندج-۲ بهره مند خواهند شد.

بیژن زنگنه

مدیرعامل شرکت ملی گاز ایران:

قرارداد گازی ایران و ترکیه ربطی به کرسنت ندارد

دستگاه‌های نظارتی بالادست فرآیندهای قراردادهای تجاری را زیر نظر دارند

مدیرعامل شرکت ملی گاز ایران بابیان این که همه نهادهای نظارتی بالادست به طور کامل در جریان پرونده اختلاف گازی ایران و ترکیه هستند، گفت: قراردادهای بین‌المللی درازمدت، رانمی‌توان به قراردادهای دیگر ارتباط داد.

حمیدرضا عراقی، مدیرعامل شرکت ملی گاز ایران در پاسخ به پرسشی در این باره که آیا به واقع ترکیه در پرونده اخیر گازی برنده شده است یا ایران توانست به منافع خود دست یابد، گفت: ترکیه ۲ ادعا را در پرونده اخیر مطرح کرده است، نخست این که ایران نمی‌تواند مقدار گاز تعهد شده را طبق قرارداد امضا شده در سال ۲۰۰۵ تامین کند، دوم قیمت گاز طبیعی که ایران به ما می‌فروشد، گرانتر از گاز ارسالی از سوی دیگر کشورهاست.

وی افزود: البته هر ۲ ادعای ترکیه بر مبنای

بندهای قراردادی است، یعنی طبق قرارداد ۳۰ ساله‌ای که ما با این کشور داریم، هر سه سال یک بار، دو طرف می‌توانند اگر نوسان‌های غیرعادی در قیمت گاز ایجاد و بازار گاز دچار سقوط قیمت یا افزایش قیمت شود، فرمولی جدید اعمال کنند.

در ادامه گزیده سخنان عراقی را می‌خوانیم:
 ○ نخستین اعتراض ترک‌ها به سال ۲۰۰۹ میلادی بازمی‌گردد، آنها عنوان کردند که قیمت گاز ایران گران است و باید در این باره تخفیف اعمال شود، آنها به دادگاه داوری مراجعه کردند و توانستند ۱۲/۵ درصد قیمت گاز آن زمان را تخفیف بگیرند که مبلغی حدود یک میلیارد دلار می‌شد، البته این یک میلیارد دلار از محل قرارداد با ترکیه برداشت شد.

○ ایران در سال ۱۳۸۸ یک میلیارد دلار بابت اضافه دریافتی قیمت گاز صادراتی به ترکیه پرداخت کرد، این مبلغ طی چند ماه به صورت نقدی در کل تسویه و به ترکیه پرداخت شد.

○ قیمت گاز ارسالی ایران به ترکیه در قرارداد دو طرف بر اساس فرمولی است که به شاخص‌های مختلفی بستگی دارد، یکی از شاخص‌هایی که ترکیه می‌تواند ادعا کند و به‌طور معمول نیز از همین ادعاهاست، قیمت گاز وارداتی ترکیه از کشورهای دیگر است.

○ البته دلایل دیگر همچون روند صعودی یا نزولی قیمت‌های انرژی در داخل کشور ترکیه نیز وجود دارد که در این باره استدلال‌هایی نیز هست، اما استدلال‌های اخیر

که آنها ادعای ۳۵ درصد تخفیف را داشتند این بود که ما گاز را از کشورهای دیگر ارزانتر وارد می‌کنیم و از آنجا که قیمت این سوخت پاک بسیار سقوط کرده و پایین آمده است، ایران هم باید قیمت گاز را از سال ۲۰۱۱ کاهش دهد.

○ قیمت گاز طبیعی مایع شده (ال ان جی) در دنیا پایین آمده است، آنها با سند و مدرک ادعا کردند که قیمت گاز ایران گرانتر از گاز وارداتی ترکیه از دیگر کشورهاست.

○ قرارداد گازی ایران و ترکیه ارتباطی با دیگر قراردادها ندارد، قراردادهای بین‌المللی درازمدت هستند و هیچ ارتباطی به هم ندارند، شما نمی‌توانید قرارداد صادرات گاز به عراق را به صادرات گاز به ترکیه یا ترکمنستان و پاکستان ربط دهید.

○ باید یاد بگیریم که قرار است ایران هاب گازی شود، از این رو باید قراردادهای بین‌المللی مختلفی امضا کند و این قراردادهای بین‌المللی هیچ‌گونه ارتباطی با هم ندارند و نخواهند داشت، هر قرارداد با خود آن قرارداد باید سنجیده شود، هیچ‌گونه ارتباطی میان قرارداد گازی ترکیه و ایران با کرسنت وجود ندارد.

○ ترکیه‌ای‌ها در مرحله نخست طبق قرارداد باید در قالب اعلامیه‌ای به ما اعلام کنند که گاز طبیعی که شما به ما می‌دهید، گران است و باید در قیمت‌ها بازنگری شود، البته در دولت قبل این اعلامیه داده شد و شرکت ملی گاز ایران نیز چند بار با آنها مذاکره کرد.

○ در دولت قبل همکاران من در شرکت

ملی گاز ایران تلاش‌های زیادی داشتند و بر اساس نظر رئیس جمهوری وقت حاضر شدند ۱۰ درصد تخفیف گازی برای ترکیه اعمال کنند تا موضوع وارد داوری نشود، اما ترکیه با توجه به تجربه‌ای که داشت و همچنین با توجه به ادعاهایش درباره سقوط قیمت‌های گاز در دنیا، ادعای بیشتری مطرح کرد که به‌طور طبیعی طبق قرارداد، موضوع وارد داوری شد.

○ در داوری نیز ۲ ادعا را مطرح کردند، آنها معتقد بودند موضوع باید در ۲ دادگاه مختلف، یکی در باره بحث تامین نشدن به‌موقع حجم گاز تعهد شده و دیگری نیز بحث گران بودن قیمت گاز رسیدگی شود که مشاوران بین‌المللی ما این ادعا را رد کردند، مشاوران ما معتقد بودند که نخست، این یک موضوع است و در ۲ دادگاه نباید مطرح شود، بنابراین هر دو آنها در یک دادگاه مطرح شد.

○ در دادگاه داوری نیز همان‌گونه که در قرارداد قید شده است، یک وکیل ما انتخاب می‌کنیم و یک وکیل طرف ترکیه‌ای، این دو وکیل، یک وکیل دیگری را باید انتخاب کنند که در کشور سوئیس انجام شده است، البته روند این داوری آن چیزی که ترکیه انتظار داشت، به هیچ وجه اتفاق نیفتاد.

○ در بخش نخست که بحث تامین گاز پایدار بود و ترکیه نیز ۲۵ درصد ادعای خسارت کرده بود و از سال ۲۰۰۵ ادعا داشتند، ۱۰۰ درصد به نفع شرکت ملی گاز ایران رای داده شد و در این مورد هیچ خسارتی داده نشد.

پاسخ وزارت نفت به اظهارات اخیر زاکانی

امروزی وزارت نفت در جریان سازی‌های اخیر خود از پذیرش آن سرباز می‌زدند و اکنون آقای زاکانی به آن اعتراف کردند. شکایت دیگر ترکیه همان گونه که پیش از این به آگاهی رسید در دولت گذشته و در سال ۹۱ مطرح شده است که طی آن شرکت بوتاش ترکیه تقاضای کاهش ۶۵ درصدی قیمت را داشت اما با دفاع نمایندگان شرکت ملی گاز ایران دلاوری بین‌المللی تنها با کاهش ۱۳٫۵ درصدی قیمت موافقت کرد. این بار دولت تصمیم گرفت به جای پول نقد به ترکیه گاز دهد تا مبلغ اضافی که از این کشور دریافت شده بود، تسویه شود. درباره ادعای ارتباط شکایت ترکیه با پرونده کرسنت هم باید اذعان کرد که این ادعا همان قدر غیر کارشناسی و آمیخته با اغراض سیاسی است که ادعاهای چند سال اخیر ایشان درباره کرسنت چنین بود. آقای زاکانی یک بار به دلیل طرح اتهام‌های واهی علیه وزارت نفت در ماجرای کرسنت از سوی دادگاه به یک سال حبس محکوم شده است، اما گویا تصمیم به ادامه افترا و تهمت پراکنی‌های قبلی دارد. در این صورت وزارت نفت هم قاطعانه در برابر این اتهام‌زنی‌ها ایستادگی کرده و بار دیگر موضوع را از طریق مراجع قضایی دنبال خواهد کرد.

به هر حال به نظر می‌آید هر چه پیش می‌رود، بی‌پشتوانه بودن جوسازی‌های اخیر علیه وزارت نفت و اهداف پشت پرده آن آشکارتر می‌شود.

عضو کمیسیون انرژی مجلس:

ادعای گاز مجانی به ترکیه صحت ندارد

قیمت گاز ایران از قیمت‌های جهانی بالاتر است، به دنبال گرفتن خسارت بودند که با دفاع دولت از وضع کیفی گاز این ادعا رد و مقرر شد که بابت فروش به قیمت بالاتر از نرخ جهانی نیز مبلغی به ترکیه پس داده شود. عضو کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی عنوان کرد: به هیچ وجه دادن پولی در میان نبوده و فقط مقرر شده است که به صورت تهاوت و قسط بندی به جای مبلغ مورد ادعای ترکیه که به دلاوری هم رسیده نیز، گاز داده شود و چیزی به عنوان گاز مجانی در میان نبوده است. اسدالله قره خانی، سخنگوی کمیسیون انرژی مجلس، نیز در این باره از حضور مدیرعامل شرکت ملی گاز ایران در کمیسیون انرژی برای ارائه توضیحاتی درباره وضع صادرات گاز به ترکیه و شفاف سازی مسائل پیش آمده در روز دوشنبه (۲۲ خردادماه) خبر داد و گفت: مدیرعامل شرکت ملی گاز ایران گزارشی از اظهارات مقام‌های ایران و ترکیه و فرآیند رسیدگی حقوقی به این پرونده در دیوان بین‌المللی دلاوری ارائه می‌دهد.

به دنبال اظهارات اخیر آقای زاکانی، نماینده سابق مجلس شورای اسلامی، درباره قرارداد گازی ایران و ترکیه و ربط دادن مسائل این قرارداد با پرونده کرسنت اداره کل روابط عمومی وزارت نفت، به آگاهی می‌رساند این سخنان سراسر کذب و فاقد هر نوع مدرک و مستندات قانونی است.

البته این قبیل اظهارات که بیشتر ناشی از اغراض سیاسی و جناحی و بغض شخصی با مدیران کنونی وزارت نفت است، تاریخی ندارد و متأسفانه برخی‌ها، سالهاست که به طرح چنین مطالب کذب و خلاف واقعی اشتغال دارند. وزارت نفت پیش از این بارها به بیان واقعیت و حقایق شکایت گازی ترکیه پرداخته و در این زمینه برای اذهان بیدار به صراحت و صداقت اطلاع رسانی و روشننگری کرده است و تا هر جا و هر زمان هم که لازم باشد، در برابر این حرف‌ها و ادعاهای تکراری به مردم ایران توضیح خواهد داد. این بار اما در اظهارات اخیر جناب آقای زاکانی یک نکته جدید و جالب توجه وجود دارد و آن اعتراف ایشان به پرداخت یک میلیارد دلار توسط دولت گذشته به ترکیه بر سر شکایت این کشور درباره قیمت بالای گاز ایران است. هر چند که آقای زاکانی سعی کرده‌اند با طرح یک ادعای مبهم دیگر مبنی بر پس گرفتن این یک میلیارد دلار از ترکیه که هیچ سند و مدرکی هم درباره آن وجود ندارد، اعتراف مذکور را تحت‌الشعاع قرار دهند اما همین اعتراف ایشان را باید گامی به جلو در مسیر بیان حقیقتی دانست که دوستان ایشان سعی در مکتوم ماندن آن داشتند. پیش از این اعلام کرده بودیم که ترکیه بر اساس عرف قراردادهای تجاری یک بار در گذشته به دلیل آنچه قیمت گران گاز صادراتی ایران می‌دانست، شکایت کرد و ایران محکوم به بازگرداندن حدود یک میلیارد دلار اضافه دریافتی به ترکیه شد که این مبلغ هم از سوی دولت گذشته به صورت نقد به ترکیه پرداخت شد. این همان واقعیتی است که مدعیان

ادعای مزبور در دوره ریاست جمهوری مرحوم آیت‌الله‌هاشمی رفسنجانی، قیمت گاز در این قرارداد منوط به قیمت نفت شد، قیمت گاز در دنیا فرمولی از پایه نفت و گاز است و به طور کلی همه قراردادهای دراز مدت به قیمت نفت مرتبط هستند. قرارداد صادرات گاز به ترکیه نیز، هم اکنون یکی از بهترین قراردادهایی است که در چند سال گذشته امضا و تعادل در آن نظر گرفته شده است.

تأیید و نظارت بر امضای قراردادهای مختلف در منطقه باید مشخص باشد، ما باید برای هر چه بهتر اداره شدن کشور به قوه قضاییه، دیوان محاسبات، بازرسی کل کشور، اصل ۹۰، مجلس، کمیسیون‌های انرژی اطمینان داشته باشیم.

برای ورود به تجارت جهانی نباید به همه مسائل با دید مشکوک نگاه کرد، فرآیند کار برای ورود به تجارت جهانی مشخص است و دستگاه‌های نظارتی مربوطه باید بر امور نظارت داشته باشند و گرنه مطرح کردن بسیاری از موارد در محافل عمومی می‌تواند در بسیاری از موارد مدرکی علیه ما در دادگاه‌های دیگر باشد.

هیچ جای دنیا نیست که قراردادهای دراز مدت به دلاوری نرود، اختلاف قراردادی در همه کشورها وجود دارد، اگر قیمت گاز به صورت غیر طبیعی بالا برود، ما حق داریم ادعا کنیم، زیاده‌تر از قرارداد ۳۰ ساله آمده است که در صورت نوسان‌های بالای قیمتی (بالا رفتن یا پایین آمدن قیمت) دو طرف می‌توانند ادعا کنند، با دید مشکوک نمی‌توان وارد تجارت جهانی شد.

طی کرد به گونه‌ای که فرستادن پول برای وکلا روند سختی داشت، روندی که شرکت ملی گاز ایران در این پرونده انجام داد، بسیار موفقیت آمیز بود و همه اقرار می‌کنند که به حداقل ممکن این رای به نفع کشور بود.

ادعای ۳۵ درصدی و ۲۵ درصدی (۶۰ درصد) به ۱۳ درصد رسید که رای منطقی و درستی بوده است زیرا قیمت گاز در دنیا پایین آمده و قیمت گاز باز هم کاهش داشته است.

این پرونده شامل سه هزار صفحه دفاعیه می‌شود، همه مذاکرات و دفاعیات دو طرف در دادگاه همزمان ثبت شده است و می‌تواند نمونه ای برای افراد حقوقی در آینده باشد یا استادان در دانشگاه‌ها تدریس کنند.

روند پرونده بسیار سخت، پیچیده و مشکل و در عین حال موفقیت آمیز بود؛ وکلای خوبی انتخاب شدند. بیش از صد جلسه با نهادهای مختلف نظارتی (اطلاعات، سازمان بازرسی کل کشور، دیوان محاسبات کل کشور، امور حقوقی ریاست جمهوری و مجلس) برگزار شد و همه ارکان کشور و نهادهای نظارتی بالادست در جریان موضوع هستند.

این پرونده وکلای بسیار خوب دارد، همه ارکان کشور در جریان کامل این پرونده هستند و بیش از ۱۰۰ جلسه در داخل کشور با نهادهای مختلف از جمله معاونت حقوقی ریاست جمهوری، اطلاعات، بازرسی کل کشور، دیوان محاسبات و مجلس در این باره انجام شد.

دوره ریاست جمهوری مرحوم آیت‌الله‌هاشمی رفسنجانی، قیمت گاز در این قرارداد منوط به قیمت نفت شد، قیمت گاز در دنیا فرمولی از پایه نفت و گاز است و به طور کلی همه قراردادهای دراز مدت به قیمت نفت مرتبط هستند. قرارداد صادرات گاز به ترکیه نیز، هم اکنون یکی از بهترین قراردادهایی است که در چند سال گذشته امضا و تعادل در آن نظر گرفته شده است.

تأیید و نظارت بر امضای قراردادهای مختلف در منطقه باید مشخص باشد، ما باید برای هر چه بهتر اداره شدن کشور به قوه قضاییه، دیوان محاسبات، بازرسی کل کشور، اصل ۹۰، مجلس، کمیسیون‌های انرژی اطمینان داشته باشیم.

برای ورود به تجارت جهانی نباید به همه مسائل با دید مشکوک نگاه کرد، فرآیند کار برای ورود به تجارت جهانی مشخص است و دستگاه‌های نظارتی مربوطه باید بر امور نظارت داشته باشند و گرنه مطرح کردن بسیاری از موارد در محافل عمومی می‌تواند در بسیاری از موارد مدرکی علیه ما در دادگاه‌های دیگر باشد.

هیچ جای دنیا نیست که قراردادهای دراز مدت به دلاوری نرود، اختلاف قراردادی در همه کشورها وجود دارد، اگر قیمت گاز به صورت غیر طبیعی بالا برود، ما حق داریم ادعا کنیم، زیاده‌تر از قرارداد ۳۰ ساله آمده است که در صورت نوسان‌های بالای قیمتی (بالا رفتن یا پایین آمدن قیمت) دو طرف می‌توانند ادعا کنند، با دید مشکوک نمی‌توان وارد تجارت جهانی شد.

در ارتباط با قیمت گاز و تعدیل آن نسبت به بازار جهانی (Price Revision)، ادعای آنها ۳۵ درصد بود که سرانجام میان ۱۳ تا ۱۶ درصد تعیین شد و در نهایت نیز مقرر شد قیمت گاز ایران ۱۳٫۳ درصد از سال ۲۰۱۲ کاهش یابد.

آنها ادعای سال ۲۰۱۱ را داشتند که با استدلال‌هایی به ۲۰۱۲ تبدیل کردیم، ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۶ چهار سالی را که ما در اصل پول گاز اولیه را گرفتیم، قیمت باید تعدیل شود و ما نیز باید مبلغ را برگردانیم، البته آنها ادعایشان بر این بود که همه ۱/۹ میلیارد دلار را یکجا دریافت کنند که ما گفتیم تحت هیچ شرایطی چنین چیزی امکان‌پذیر نیست و پولی را که در این مدت چهار سال دلاوری (ICC) عنوان کرده که گران تر بوده ما به مرور و به همین مقدار که دریافت کردیم، برگردانیم.

تنها راهی که داریم این است که مقدار گازی را که ارسال می‌کنیم از صورتحساب‌ها برگردانیم، اکنون ۱٫۹ میلیارد دلار به یک میلیارد تغییر کرده به این معنا که ظرف پنج تا ۶ ماهه ۹۰۰ میلیون دلار پرداخت شده است. در ۶ ماه گذشته حدود ۹۰۰ میلیون دلار از صورتحساب‌ها کم شده است و این روند تا اوایل سال آینده ادامه دارد، افزود: این ۳۰ میلیون مترمکعبی که به ترکیه صادر می‌شود، در قبال پولی است که در گذشته دریافت شده، هم اکنون در حال کسر شدن است.

تمام بندها و چگونگی انجام فرایندها در قراردادهای تجاری از سوی دستگاه‌های نظارتی برای حفظ منافع کشور بررسی می‌شود، اعلام بسیاری از قراردادهای تجاری در مطبوعات و ورود آنها به سیاست ممکن است در آینده علیه کشور استفاده شود.

حقایق باید به دستگاه‌های نظارتی و مجلس گفته شود، اما مطرح کردن مسائل امنیتی در سطح عمومی ممکن است به عنوان مدرک علیه ما در دادگاه‌های بعدی به کار گرفته شود؛ همان‌طور که در ICC، هزاران دلیل برای گرانی گاز ایران آوردند که خودتان در مطبوعات اعلام کردید، قیمت گاز صادراتی ایران به ترکیه گران است و موارد بسیار دیگر.

هر موضوعی را نمی‌توان مطبوعاتی کرد، منافع ملی را تنها در نهادهای ملی باید جست‌وجو کرد، همه مسائل مربوط به امضای قراردادهای و تعاملات تجاری و همچنین موارد مربوط به ورود ایران به تجارت جهانی گاز از جمله مواردی است که نمی‌توان در مطبوعات عنوان کرد.

بعضی افراد ناآگاهانه سعی در تخریب غرور ملی، روحیه و شادی مردم دارند، در کشوری که همه‌امور از سوی ریاست جمهوری، مجلس، بازرسی کل کشور، دیوان محاسبات و دستگاه‌های نظارتی کنترل می‌شود کدام آدم عاقلی می‌تواند باور کند که گاز مفت به کشور دیگری داده می‌شود!

باید خط قرمزهایی برای روحیه مردم و منافع ملی داشته باشیم و بسیاری از این موارد را می‌توان پیگیری کرد اما از طریق مراجع رسمی. این پرونده، روند بسیار موفقیت آمیزی را حدود چهار سال و در بدترین شرایط تحریم

امضای نقشه راه همکاری ایران و روسیه در بخش انرژی

نقشه راه همکاری ایران و روسیه روز جمعه (۱۲ خردادماه) در سن پترزبورگ به امضای امیرحسین زمانی نیا، معاون وزیر نفت در امور بین الملل و کیریل مولوتسوف، معاون وزیر انرژی روسیه به عنوان رؤسای ایرانی و روسی کار گروه انرژی رسید.

نقشه راه همکاری ایران و روسیه بر اساس سطح عالی همکاری میان ۲ کشور و با تاکید بر فعالیت ثمربخش گروه کاری ایران و روسیه در زمینه انرژی تنظیم شده است. تعامل فعالانه شرکت های ایرانی و روسی برای توسعه و گسترش همکاری تجاری برای چشم انداز میان مدت نیز در این سند گنجانده شده است. مدیران ارشد وزارت نفت، شرکت ملی گاز ایران، شرکت ملی نفت ایران، وزارت نیرو، شرکت های توانیر و تولید نیروی برق حرارتی در کنار شرکت های بزرگ روسی در گروه کاری انرژی ایران و روسیه به صورت فعال حضور داشتند و راه های همکاری با یکدیگر را بررسی کردند.

دومین نشست گروه کاری ایران و روسیه در بخش نفت، گاز، پتروشیمی، برق و آب ۱۱ و ۱۲ خردادماه همزمان با برگزاری همایش اقتصادی بین المللی سن پترزبورگ ۲۰۱۷ برگزار شد. همایش اقتصادی بین المللی سن پترزبورگ ۲۰۱۷ که به صورت سالانه

برگزار می شود، یکی از بزرگترین همایش های اقتصادی جهان است که به مسائل اقتصادی و کسب و کار می پردازد. این همایش در طول یک دهه گذشته به یک صحنه بین المللی پیشرو برای بحث در باره مسائل مهم اقتصادی که روسیه و اقتصاد جهانی با آن روبه رو است، تبدیل شده و توانسته است بیش از ۱۰ هزار شرکت کننده بین المللی و روسی، از جمله قدرت های اقتصادی جهان و دانشگاه ها، رسانه ها و جوامع مدنی را جذب کند. همایش بین المللی اقتصادی سن پترزبورگ برای نخستین بار در سال ۱۹۹۷ میلادی برگزار شد و از سال ۲۰۰۶ همه ساله تحت نظارت ولادیمیر پوتین، رئیس جمهوری

فدراسیون روسیه که امسال در این مراسم شرکت کرد، برگزار می شود. پویایی اقتصاد جهانی، موضوع های مورد بحث اقتصادی روسیه، تمرکز بر عامل نیروی انسانی و موانع ظهور فناوری محور میزگردها و نشست های تخصصی این همایش بوده است. زمانی نیا که برای حضور در دومین کارگروه انرژی ایران و روسیه در سن پترزبورگ حضور داشت، به دعوت روس ها، در میزگرد تخصصی انرژی «همایش بین المللی اقتصادی سن پترزبورگ ۲۰۱۷» حضور یافت و افزون بر مذاکره با شرکت های مطرح روسی، فرصت ها و مزیت های کاری و سرمایه گذاری در شرایط کنونی ایران را تبیین کرد.

سیروس کیان ارثی:

شرکت ملی نفتکش ایران نوسازی ناوگان رادر دستور کار دارد

شرکت ملی نفتکش ایران به دنبال استفاده از ظرفیت های موجود برای نوسازی نفتکش های غول پیکر (VLCC) خود است.

سیروس کیان ارثی، مدیر عامل شرکت ملی نفتکش ایران در گفت و گو با نشریه تریدویندز (Tradewinds) اظهار کرد: هدف قراردادهای جدید شرکت ملی نفتکش، توسعه و افزایش شمار نفتکش های ناوگان این شرکت نیست بلکه برای نوسازی ناوگان در نظر گرفته شده است. وی همچنین هدف جدید قراردادهای شرکت ملی نفتکش ایران را مشارکت با شرکت های مختلف در حمل نفت و خام عنوان کرد. مدیر عامل شرکت ملی نفتکش ایران گفت: این شرکت پس از لغو تحریم های بین المللی، به دنبال ظرفیت های موجود برای نوسازی نفتکش های غول پیکر (VLCC) خود است. کیان ارثی تصریح کرد: این شرکت همچنین آمادگی خود را برای بازگشت به بازار نفتکش های غول پیکر اعلام کرده و حاضر است با شرکت های کشتیرانی و اپراتورهای آنها وارد تعامل و همکاری شود. وی هفته گذشته برای شرکت در کنفرانس نورشپینگ در اسلو شترک کرده است. وی ادامه داد: شرکت ملی نفتکش ایران با افزایش درخواست ها برای حمل محموله های نفتی است و همچنین نوسازی ناوگان این شرکت راز توسعه تعداد نفتکش های آن واجب تر می داند. کیان ارثی گفت: هم اکنون شرایط به گونه ای است که هزینه

نوسازی ناوگان بسیار پایین است و اکنون بهترین زمان برای نوسازی ناوگان این شرکت به شمار می آید، ما به هیچ وجه قصد نداریم تعداد نفتکش های خود را افزایش دهیم اما به دنبال نوسازی ناوگان خود هستیم تا میانگین سن نفتکش های خود را کاهش دهیم. شرکت ملی نفتکش ایران که در چند هفته گذشته به دنبال اسقاط دو فروند از نفتکش های غول پیکر قدیمی خود بوده، هم اکنون با ۷۰ نفتکش در ناوگان خود ظرفیت حمل ۱۵ میلیون و ۵۰۰ هزار تن (DWT) است. جدیدترین نفتکش های غول پیکر شرکت ملی نفتکش ایران در سال ۲۰۱۳ از شرکت Dalian Shipyard چین خریداری شدند. این شرکت همچنین سفارش ساخت نفتکش هایی را به شرکت Shanghai

چین و همچنین کشتی سازان مطرح کره جنوبی مانند هیوندای داده است. کیان ارثی گفت: نوسازی نفتکش های قدیمی در دستور کار شرکت قرار داشته است و این کار به وسیله سفارش مستقیم از یاردها انجام خواهد شد. وی تصریح کرد که تا پیش از تحریم ها علیه ایران، تنها ۱۵ درصد از ظرفیت شرکت ملی نفتکش ایران در اختیار بازار داخلی و بقیه فعالیت های این شرکت در آب های بین المللی بود. کیان ارثی افزود: می خواهیم مشتریان شرکت ملی نفتکش ایران بدانند که ما به دنبال بازیابی بازارهای از دست رفته خود از طریق حضور در بازارهای بین المللی و انتقال نفت و گاز به بازارهای جهانی هستیم.

تشکیل شورای عالی صدور گواهی نامه کیفیت تجهیزات صنعت نفت

در نشستی که با هدف بررسی فرایند صدور گواهی نامه کیفیت کالاها و تجهیزات صنعت نفت برگزار شد، تشکیل شورای عالی در این زمینه در دستور کار قرار گرفت. در این نشست که با حضور حبیب اله بیطرف، معاون وزیر نفت در امور مهندسی، پژوهش و فناوری، پرویز سنگین، مدیر کل نظام تامین و تجاری سازی فناوری وزارت نفت، مهدی میر معزی، رئیس هیئت مدیره انجمن نفت ایران، انوشه رحمانی، رئیس پژوهشکده سیستم های مدیریت کیفیت سازمان ملی استاندارد ایران، حسین شهرکی، رئیس فناوری و سیاست گذاری شرکت پژوهش و فناوری پتروشیمی، منصور بزمی، معاون فناوری و روابط بین الملل پژوهشگاه صنعت نفت و مجید کاکاوند، رئیس گروه پژوهش آزمایشگاه مرجع و نیمه صنعتی پژوهشگاه صنعت نفت برگزار شد، حاضران درباره آخرین فعالیت های صورت گرفته در فرایند صدور گواهی نامه کیفیت کالاها و تجهیزات صنعت نفت توضیحاتی ارائه دادند. پیش تر نیز بیطرف در حاشیه نمایشگاه بین المللی صنعت نفت که اردیبهشت ماه امسال برگزار شد، از ادامه تلاش ها برای ایجاد ساختار صدور گواهی کیفیت برای سازندگان داخلی خبر داده و اعلام کرده بود: با هدف مشکل نبود امکان صدور گواهی بین المللی API برای سازندگان ایرانی، در صدد ایجاد ساختاری به منظور صدور گواهی کیفیت برای سازندگان داخلی هستیم و این روند را با همکاری انجمن نفت ایران به عنوان ساختاری غیر دولتی دنبال می کنیم.

باحکم وزیر نفت

رئیس شورای فناوری اطلاعات و ارتباطات وزارت نفت منصوب شد

وزیر نفت طی حکمی محمد مهدی رحمتی، معاون وزیر نفت در امور برنامه ریزی را با حفظ سمت به عنوان رئیس شورای فناوری اطلاعات و ارتباطات وزارت نفت منصوب کرد.

در حکم بیژن زنگنه، وزیر نفت به محمد مهدی رحمتی آمده است: نظر به سوابق جنابعالی در انجام امور فناوری اطلاعات و قرار گرفتن وظیفه راهبری «شورای فناوری اطلاعات و ارتباطات وزارت نفت» در معاونت برنامه ریزی به موجب این حکم با حفظ سمت به عنوان «رئیس شورای فناوری اطلاعات و ارتباطات وزارت نفت» منصوب می شوید. امید است با اتکال به الطاف خداوند قادر متعال در انجام امور محوله موفق و موید باشید.

بهینه سازی انرژی از اولویت های اصلی دولت دوازدهم است

مردم آمریکا هستند.

وی افزود: رئیس جمهوری آمریکا گویا فراموش کرده است که گازهای گلخانه ای تولید شده در آمریکا زندگی همه بشریت را تهدید کرده و این اتفاق اگر یک متهم اصلی داشته باشد، این متهم آمریکاست که باید به وظایف انسانی و قانونی خود طبق توافق نامه پاریس عمل کند.

جهانگیری در ادامه با اشاره به سوء مدیریت در دوره گذشته و تصمیم برای خشک کردن تالاب هورالعظیم، تصریح کرد: خشک شدن هورالعظیم می توانست یکی از کانون های تهدید استان خوزستان شود، اما به همت وزارت نیرو و سازمان حفاظت محیط زیست، امروز بیش از ۸۰ درصد آن آب دارد و به کانون حیات و زندگی تبدیل شده و در عین حال مشکلی هم بر سر راه توسعه و کارهای

معاون اول رئیس جمهوری گفت: موضوع بهینه سازی انرژی یکی از اولویت های اصلی دولت دوازدهم خواهد بود، عادلانه و منصفانه نیست که این میزان از منابع کشور هدر رود و محیط زیست را نیز نابود کند.

اسحاق جهانگیری، معاون اول رئیس جمهوری، روز سه شنبه (۱۶ خردادماه) در مراسم اعطای دوازدهمین دوره جایزه ملی محیط زیست از خدمات ارزنده رئیس سازمان حفاظت محیط زیست و دست اندرکاران این سازمان قدردانی کرد و با اشاره به توافق نامه تغییرات اقلیمی پاریس گفت: مناسفانه کشوری که بیش از همه در ایجاد و توسعه گازهای گلخانه ای نقش داشته، در اقدامی برتری جوانه و بی حساب نسبت به این توافق به نوعی ابراز تردید و اعلام کرده است که ترجیح من بیش از این که مردم جهان باشند،

معاون سازمان حفاظت محیط زیست:

مصرف مازوت در نیروگاه ها تا پایان امسال به صفر می رسد

معاون سازمان حفاظت محیط زیست گفت: مصرف مازوت در نیروگاه ها از ۴۵ درصد به زیر هشت درصد رسیده است و قصد داریم تا پایان سال ۹۶ این میزان را به صفر درصد برسانیم.

سعید متصدی، معاون محیط زیست انسانی سازمان حفاظت محیط زیست، شنبه (۲۰ خردادماه) در نشست خبری که به مناسبت هفته محیط زیست برگزار شد، گفت: وزارت بهداشت در گزارشی از کاهش بیماری های ناشی از آلودگی هوا خبر داده که نشان می دهد فعالیت های ما در زمینه کاهش آلودگی هوا مناسب بوده است.

وی افزود: بر اساس این گزارش در سال ۹۲ بیش از ۸۰۰۰ نفر به دلیل آلودگی هوا فوت کردند که این آمار امسال به حدود ۵۰۰۰ نفر رسیده است، البته ۵۰۰۰ نفر نیز عدد بالایی است، اما باید در نظر بگیریم که در هر سال ۳۰۰۰ نفر از این آمار کاسته شده است، این مسائل نشان می دهد که برنامه های محیط زیست ما به سمت مطلوبی حرکت می کند.

متصدی به اقدام های سازمان حفاظت محیط زیست در زمینه کنترل گرد و غبار اشاره و تصریح کرد: کامل ترین راهبردها و سندها و بیشترین فعالیت ها برای مبارزه با گرد و غبار در این دولت صورت گرفته است و نشان داده ایم که حتی می شود اثرات پدیده های طبیعی را نیز کاهش داد.

معاون سازمان حفاظت محیط زیست عنوان کرد: ۸۰ درصد تالاب هورالعظیم در این دوره آبیگری و نزدیک به ۴۰ هزار هکتار کانون گرد و غبار درختکاری شد، در حالی که تالاب های خوزستان در گذشته به دلیل فعالیت های نفتی خشک کرده بودند آنها را احیا کردیم و فعالیت های نفتی هم در کنار آن ها انجام شده است.

وی افزود: اصلاح و استاندارد سازی سوخت، حذف سوخت تولیدی پتروشیمی ها، حذف بخار بنزین، ایجاد سیستم یکپارچه معاینه فنی از جمله اقدام های دیگر ما در زمینه کاهش آلودگی هوا بوده است.

متصدی گفت: مصرف مازوت در نیروگاه ها از ۴۵ درصد به زیر هشت درصد رسیده است و قصد داریم تا پایان سال ۹۶ این میزان را به صفر درصد برسد.

اقتصادی ایجاد نکرده است.

معاون اول رئیس جمهوری ادامه داد: در مسئله آلودگی هوای کلان شهرها نیز با حساسیت روی آلاینده های اصلی تمرکز داده شد و یکی از مهم ترین اقدام ها این بود که نیروگاه ها به جای مصرف سوخت مازوت از گاز استفاده کنند و امروز تقریباً سوخت همه نیروگاه های حساس به گاز تبدیل شده است.

وی یکی از جهت گیری های آینده کشور را بهینه سازی انرژی عنوان کرد و افزود: بهینه سازی انرژی تعهد ملی و بین المللی ماست و هم یک تعهد عقلانی در کشور است، عادلانه و منصفانه نیست که این میزان از منابع کشور هدر رود و محیط زیست را نیز نابود کند، موضوع بهینه سازی انرژی در دولت دوازدهم یکی از اولویت های اصلی خواهد بود.

فراز و فرودهای تولید نفت در زاگرس جنوبی

بودن دو میدان را نیز مطرح کرده و مقرر شده است با حفاری میان این دو میدان، میزان قطعی این احتمال مشخص شود.

امید به افزایش تولید نفت در استان فارس میدان نفتی سروستان در ۱۱۰ کیلومتری جنوب شرقی شیراز و میدان نفتی سعادت آباد در ۲۰ کیلومتری شمال میدان سروستان واقع شده است. منطقه عملیاتی سروستان و سعادت آباد، یکی از پنج منطقه عملیاتی شرکت بهره برداری نفت و گاز زاگرس جنوبی و تنها منطقه عملیاتی نفتی این شرکت به شمار می رود.

غلامحسین منتظری، مدیرعامل شرکت بهره برداری نفت و گاز زاگرس جنوبی، درباره مسئولیت این شرکت در میدان های نامبرده، به نگهبانیت تولید اشاره می کند و می گوید: «البته مطالعه این میدان ها در دستور کار است و امیدواریم بتوان بر مبنای نتایج مطالعات، در آینده تولید بیشتری را از این میدان ها شاهد بود».

منتظری ابراز امیدواری می کند شرایط برای توسعه میدان های غیرمشترک این شرکت مانند دی، سفیدزخو، هالگان، سپیدباغون و... نیز مساعد شود و ادامه می دهد: «توسعه میدان ها، ضامن اشتغال زایی، رونق اقتصادی و افزایش ضریب امنیت اجتماعی خواهد بود».

هم اکنون حدود ۳۵۰ نفر در منطقه عملیاتی سروستان و سعادت آباد مشغول فعالیتند؛ میدان هایی که در صورت ثمربخشی نتایج مطالعات آنها و همچنین در مدار تولید قرار گرفتن میدان نفتی خشت، شرکت نفت و گاز زاگرس جنوبی به عنوان تامین کننده حدود ۳۰ درصد از گاز مصرفی کشور می تواند در حوزه نفت هم حرف های زیادی برای گفتن داشته باشد.

مشاوران داخلی و خارجی تهیه MDP برگزار و طی آن اعلام شد، مطالعات حاکی از آن است که میزان ذخایر و تولید روزانه میدان ها نسبت به مقادیر اولیه MDP کاهش یافته و عملکرد واقعی دو مخزن با MDP اولیه مطابقت ندارد.

بررسی ها نشان می دهد مطالعه اولیه ای که تولید ۱۵ هزار بشکه ای و افزایش آن تا ۲۵ هزار بشکه را برای میدان های سروستان و سعادت آباد هدف گذاری کرده بود، بر مبنای داده های ناقص تهیه شده بوده و تکمیل داده های میدان ها شرایط متفاوتی را برای این فیلد نفتی رقم زده است. این موضوع را احمد رجبی، مدیر امور فنی شرکت نفت مناطق مرکزی می گوید و اضافه می کند: «احتمال وجود ساختمان های دیگری در میدان سروستان وجود دارد و به این منظور، اجرای عملیات لرزه نگاری در برنامه های آینده قرار گرفته است».

سروستان و سعادت آباد روی میز شورای عالی مخازن

اهمیت سروستان و سعادت آباد تا جایی است که یکی از جلسات شورای عالی مخازن شرکت ملی نفت ایران را نیز به خود اختصاص داد. یکصد و سی و هشتمین جلسه شورای عالی مخازن که بهمن ماه پارسال برگزار شد، به بررسی طرح جامع مطالعه میدان های سروستان و سعادت آباد اختصاص یافت و در آن بر عدم قطعیت بالای مطالعه میدان تاکید شد.

در این جلسه، اعضای شورای عالی مخازن نظرات اصلاحی خود را برای بهبود مدیریت این ۲ میدان ارائه کردند که مهم ترین آن، مشخصه سازی و توصیف دقیق تر میدان ها و بررسی جامع روش های بهبود و ازدیاد برداشت بود. این در حالی است که حتی رفتار و عملکرد مشابه مخزن در این میدان ها، احتمال یکی

میدان های سروستان و سعادت آباد که اسفندماه سال ۹۱ با هدف تولید روزانه ۱۵ هزار بشکه نفت به طور رسمی راه اندازی شدند، هم اکنون حدود ۶ هزار بشکه در روز نفت تولید می کنند و مطالعات برای افزایش برداشت از این میدان ها در دستور کار است.

طرح توسعه میدان های ۱۶ گانه نفت مرکزی در اوایل دهه ۸۰ و با هدف توسعه میدان های پایدار، پایدار غرب، دهلران، دانان، سرکان، ماله کوه، کبود، سروستان، سعادت آباد، دودرو، شوروم، ریگ، خشت، بوشهر، بوشگان و کوه کاکلی آغاز شد و به دنبال آن در اواخر سال ۸۵، کلنگ توسعه میدان های سروستان و سعادت آباد بر زمین خورد. این دو میدان، بهمن ۹۱ به طور آزمایشی وارد مدار شدند و هشتم اسفندماه همان سال با حضور رئیس جمهوری وقت به طور رسمی افتتاح شدند. کارخانه فرآوری و تزریق گاز شهید غلامعلی دست بالا نیز همزمان راه اندازی شد.

چندی بعد در اردیبهشت ماه ۹۲، کارخانه نمکزدایی میدان نفتی سروستان با ظرفیت فرآوری روزانه ۲۵ هزار بشکه نفت میدان های سروستان و سعادت آباد افتتاح و نفت این میدان ها به دلیل صرفه اقتصادی بیشتر، به جای نفت خام میدان گچساران به عنوان تامین کننده بخشی از خوراک پالایشگاه شیراز انتخاب شد.

ناهمخوانی عملکرد مخزن با مطالعات اولیه اما تولید ۱۵ هزار بشکه ای از سروستان و سعادت آباد دوام چندانی نداشت؛ به طوری که خیلی زود شیب نزولی یافت و هم اکنون روزانه حدود ۶ هزار بشکه نفت از این ۲ میدان برداشت می شود. اواخر سال ۹۴ سمیناری با هدف بررسی ارزیابی عملکرد واقعی میدان های سروستان و سعادت آباد در مقایسه با طرح جامع توسعه (MDP) اولیه آنها با حضور کارفرمای طرح و

تحقق صرفه جویی ۲ میلیارد ریالی در نفت و گاز آغاچاری

با تلاش کارشناسان نگهداری و تعمیرات شرکت بهره‌برداری نفت و گاز آغاچاری صرفه‌جویی اقتصادی ۲ میلیارد ریالی با به سرویس آوردن سیستم اعلام حریق ساختمان مرکزی ایستگاه واحد جمع آوری و تزریق گاز امتزاجی رامشیر حاصل شد. این سیستم به دلیل معیوب بودن پانل مرکزی سیستم کنترل و عملکرد نایمن و نادرست از سرویس خارج شد و به علت این که اطلاعات کافی نحوه کار سیستم مانند نقشه‌ها، کاتالوگ و دستورالعمل راه‌اندازی در دسترس نبود، کارشناسان و متخصصان این شرکت، شناسایی و اقدامات لازم برای رفع اشکالات و عوامل بازدارنده به عمل آمد. تهیه قطعات مورد نیاز، اصلاحات لازم روی مدارها، تعمیر کارت‌های ورودی و منابع تغذیه پانل کنترل، در کنار دانش و تعهد مثال زدنی همکاران، از اهم کارهای انجام گرفته در این راستا با استفاده از توان داخلی نیروها بود که بیش از ۲ میلیارد ریال صرفه‌جویی اقتصادی برای شرکت در بر داشت.

دهبان پور، رئیس اداره نگهداری و تعمیرات این شرکت ضمن تقدیر و تشکر از تمامی کارکنان زحماتش اداره تعمیرات، با تشریح این اقدام سازنده، اجرای این عملیات را گام مهمی در مسیر اقتصادمقاومتی توصیف کرد.

انعکاس سیگنال‌های مخابراتی در تاسیسات

با همت بی‌وقفه کارشناسان فناوری و ارتباطات شرکت بهره‌برداری نفت و گاز آغاچاری، تقویت کننده‌های تلفن همراه در تاسیسات شرکت آغاچاری نصب و راه‌اندازی شد. یحیی اتابک، رئیس واحد واحد فناوری و ارتباطات شرکت بهره‌برداری نفت و گاز آغاچاری گفت: نصب و راه‌اندازی تقویت کننده‌های تلفن همراه در تاسیسات شرکت که از لحاظ سرویس دهی تلفن همراه دچار مشکل شده بود و ارائه خدمات به همکاران در آن میسر نبود، با تلاش همکاران و استفاده از ظرفیت‌های داخلی انجام شد.

وی ارائه خدمات مناسب مخابراتی به همکاران در تاسیسات عملیاتی و سهولت در برقراری ارتباط با تلفن همراه را از اهداف این طرح برشمرد. اتابک گفت: در شرکت بهره‌برداری نفت و گاز آغاچاری با توجه به گستردگی جغرافیایی و وجود تاسیسات در نقاط کوهستانی ارائه خدمات دچار مشکل بود و گاهی برقراری ارتباط به جز از طریق استفاده از تلفن‌های چهار شماره شرکتی قابل انجام نبود که با نصب و راه‌اندازی سیستم‌های تقویت کننده برقراری ارتباط به سهولت امکان پذیر شد. رئیس فناوری و ارتباطات این شرکت گفت: این طرح در تاسیسات رگ سفید و پازنان از سوی بخش خصوصی و در تاسیسات تزریق گاز آغاچاری و کرج از سوی نیروها و امکانات داخلی فناوری و ارتباطات این شرکت به انجام رسید. وی بتن ریزی، زیر سازی برای نصب دکل‌ها، نصب دکل‌های مخابراتی، نصب سیستم‌های تقویت کننده و راه‌اندازی ایستگاه مخابراتی در تاسیسات پازنان را بخشی از اقدامات انجام شده در اجرای این طرح برشمرد.

با ابلاغیه وزیر نفت صورت گرفت

افزایش سقف مبالغ حمایتی از پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و دکتری

میلیارد ریال اعتبار اختصاص داده است. امید شاکری، مدیر کل امور پژوهش وزارت نفت با اعلام این خبر افزود: از مجموع ۲۹۱۹ عنوان پایان‌نامه حمایت شده، ۱۲۳۲ پایان‌نامه از سوی شرکت ملی نفت ایران، ۱۱۹۴ پایان‌نامه از سوی شرکت ملی گاز ایران، ۴۴۶ پایان‌نامه از سوی شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران و ۴۷ پایان‌نامه از سوی شرکت پژوهش و فناوری پتروشیمی مورد حمایت قرار گرفته‌اند. وی با اشاره به بخشنامه افزایش سقف مبالغ حمایتی از پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و دکتری که اخیراً از سوی وزیر نفت ابلاغ شده است، افزود: آقای مهندس زنگنه از مدت‌ها پیش بر ضرورت اصلاح مبالغ حمایتی از پایان‌نامه‌ها تأکید داشتند و پیرو تأکید ایشان، آقای مهندس بیطرف (معاون مهندسی، پژوهش و فناوری وزارت نفت) پیشنهادهای را در این زمینه ارائه دادند که اهم آنها «تناسب مبالغ حمایتی با نوع و هزینه‌های مترتب کار با هدف ارتقای کیفیت و اثربخشی پایان‌نامه‌ها به منظور رفع تنگنای عملیاتی و اجرایی صنعت نفت» بوده است.

مورخ ۱۳۸۶، ۶، ۳۱ در خصوص حق السهم ذی‌نفعان، مصوبه شماره ۲۶۵۵۸-۱۱۵/۱۵۸۱ مورخ ۱۳۸۶، ۴، ۳۱ هیئت مدیره شرکت ملی نفت ایران و ابلاغیه شماره ۱۰۳۷۹۲ مورخ ۱۳۹۰، ۳، ۲۹ تدوین و هماهنگی مقررات اداری و استخدامی (استناد شده در ماده (۵) حمایت مالی بند «الف» «دستورالعمل اجرایی نحوه تشویق و حمایت از پروژه‌های پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و دکتری» به شماره ابلاغیه ۱۳۸۸-۲۲۱۸۰ مورخ ۱۳۹۲، ۵، ۱۷) در خصوص مبالغ حمایتی می‌شود.

حمایت وزارت نفت از حدود ۳ هزار پایان‌نامه

بیش از ۱۰۰ میلیارد ریال اعتبار به حمایت از پایان‌نامه‌های دانشجویی اختصاص یافت صنعت نفت از زمان ابلاغ دستورالعمل اجرایی نحوه تشویق و حمایت از پروژه‌های پایان‌نامه کارشناسی ارشد و دکتری در مرداد ماه ۹۲ تاکنون، از ۲۹۱۹ عنوان پایان‌نامه حمایت کرده و به این منظور بیش از ۱۰۰

وزیر نفت در ابلاغیه‌ای به مدیران عامل چهار شرکت اصلی و معاون مهندسی، پژوهش و فناوری، سقف مبالغ حمایتی از پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و دکتری را افزایش داد. در ابلاغیه مهندس بیژن زنگنه، وزیر نفت آمده است: با توجه به بند «۹» اقدامات ملی متناسب با راهبردهای کلان توسعه علم و فناوری در کشور و همچنین بند «۳» اقدامات ملی متناسب با راهبرد کلان چهار نقشه جامع علمی کشور و در راستای بندهای «۱» و «۷» از قسمت «ث» قانون وظایف و اختیارات وزارت نفت و به منظور ایجاد ارتباط سازمان یافته و اثربخش با دانشگاه‌ها، مراکز و موسسات پژوهشی و تحقیقاتی و با هدف ارتقای کیفی حمایت از پایان‌نامه‌ها، مبالغ حمایتی پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و دکتری حسب نوع و میزان هزینه مترتب مطابق جدول ذیل افزایش می‌یابد.

۱- در صورت تصویب پیشنهاد، سقف مبلغ حمایت از انجام پایان‌نامه و حق السهم دانشجوی، استادان راهنما، مشاور و مشاور صنعتی بر اساس جدول شماره ۱، سقف مبالغ حمایتی از پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و دکتری تعیین می‌شود. (جدول شماره ۱)

افزایش سقف حمایتی از پایان‌نامه دکتری

۲- اعتبار مربوط به این مصوبه همه ساله در بودجه سالانه شرکت‌ها پیش‌بینی و پرداخت می‌شود.

۳- سالانه سقف مبالغ حمایتی به جهت تعدیل نرخ تورم، متناسب با نرخ افزایش عمومی حقوق کارکنان افزایش می‌یابد. این ابلاغیه جایگزین ابلاغیه معاونت منابع انسانی و مدیریت به شماره ۱۵۰-۲۴۵-۸۶

جدول شماره ۱- سقف مبالغ حمایتی از پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و دکتری

مقطع	میزان	نوع پایان‌نامه		سقف حمایت (میلیون ریال)
		کارشناسی ارشد	دکتری	
مقطع	میزان	نوع پایان‌نامه	سقف حمایت (میلیون ریال)	تا ۸۰
				تا ۱۲۰
مقطع	میزان	نوع پایان‌نامه	سقف حمایت (میلیون ریال)	تا ۶۰
				تا ۹۰
مقطع	میزان	نوع پایان‌نامه	سقف حمایت (میلیون ریال)	تا ۴۰
				تا ۷۰

ایران و کره جنوبی برای توسعه واحدهای کوچک‌الان‌جی توافقنامه امضا کردند

طرف هیئت ایرانی مدیر پژوهش و فناوری شرکت ملی گاز ایران، علی وطنی، رئیس انستیتو الان‌جی و منصور بزمی، قائم مقام پژوهشگاه صنعت نفت توافقنامه یادشده را امضا کردند. طی این سفر، افزون بر بازدیدهایی که از تاسیسات مربوط به موضوع توافقنامه انجام شد، مذاکرات متعددی نیز میان هیئت ایرانی و شرکت‌های کره‌ای صورت گرفت که از مهم‌ترین آنها می‌توان به مذاکره حمیدرضا عراقی، مدیرعامل شرکت ملی گاز ایران و مدیرعامل شرکت کوگس کره جنوبی (KoGas) اشاره کرد. کوگس (KoGas) بزرگ‌ترین واردکننده الان‌جی در کره جنوبی و تأمین کننده اصلی گاز این کشور است. این شرکت به نمایندگی از طرف کره جنوبی، ریاست دوره‌ای IGU را برای دوره آینده (۲۰۲۱-۲۰۱۸) به عهده دارد.

پاکسرشت افزود: کنسرسیوم طرف کره‌ای با مدیریت شرکت Oceanus بوده و اعضای آن، مرکز تحقیقات KITECH و شرکت‌های DongHwa Entec, Sung-IL Encare, Gs E&C, KoGas Tech و KGS هستند. این در حالی است که ریاست کنسرسیوم طرف ایرانی نیز با شرکت ملی گاز ایران بوده و اعضای آن، انستیتو الان‌جی دانشگاه تهران (ILNG)، پژوهشگاه صنعت نفت (RIPI) به همراه تعدادی از شرکت‌های سازنده تجهیزات و شرکت مهندسی و اجرا هستند. در مراسم امضای این توافقنامه که هشتم ژوئن (۱۸ خردادماه) در دفتر شرکت Oceanus در شهر بوسان کره جنوبی برگزار شده، از سوی کنسرسیوم کره‌ای، مدیرعامل شرکت Oceanus، مدیر مرکز تحقیقات KITECH و نایب‌رئیس KoGas Tech و از

ایران و کره جنوبی برای توسعه واحدهای کوچک‌الان‌جی توافق‌نامه همکاری تکنولوژیک امضا کردند. سعید پاکسرشت، مدیر پژوهش و فناوری شرکت ملی گاز ایران اظهار کرد: در این همکاری فنی چهارساله قرار است دانش فنی واحدهای کوچک‌الان‌جی از نوع ISO Container توسعه یافته و نمونه‌ای از آن ساخته شده و مورد تست ارزیابی قرار گیرد. وی با اشاره به این که بر اساس مفاد این توافقنامه، در پایان، مالکیت این دانش فنی متعلق به طرفین قرارداد است، تصریح کرد: این نوع از واحدهای مینی‌الان‌جی به واسطه طراحی ویژه و مترام تجهیزات، قابلیت قرار گرفتن در کانتینرهای مخصوص را داشته و بر اساس همین ویژگی، امکان نقل و انتقال و به‌کارگیری در نقاط مختلف را خواهند داشت.

ایثار؛ از حراست تا آتش نشانی

مشعل کمپ شیرینو ۲۳ اردیبهشت ماه ۹۶ دچار حادثه آتش سوزی شد که با اقدام فوری و سنجیده فرخ عمومی و همکارانش در همان لحظات اولیه اطفا از گسترش حادثه و پیامدهای آن جلوگیری شد. به دلیل اهمیت این موضوع طی مراسمی از سوی سید باقر مرتضوی، مشاور وزیر نفت و مدیر کل اچ اس ای و پدافند غیر عامل وزارت نفت از فرخ عمومی که یکی از کارکنان حراست است به منظور اطفای آتش سوزی کمپ مسکونی شیرینو شرفیاب و مدتی پس از آن از سوی فرخ عمومی تقدیر شد. به دلیل اهمیت این موضوع خبرنگار «مشعل» گفت وگویی با فرخ عمومی انجام داده و او به شرح ماجرای آن روز پرداخته است.

فرخ عمومی می گوید: ساعت ۱۵:۵۵ دقیقه روز شنبه ۲۳ اردیبهشت ۹۶، صدای آژیر اطفای حریق در کمپ مسکونی شیرینو بلند شد، برای اینکه بدانم به چه دلیل صدای این آژیر بلند شده است نگهبان را فرستادم تا جویای ماجرا شود و بعد از چند دقیقه آمد و گفت: ساختمان شماره ۷ دچار حادثه شده است. با زنگ زدن افسر نگهبان، خودمان را فوری به محل حادثه رساندیم و دیدیم که دود غلیظی از پنجره و زیر در یکی از اتاق های این ساختمان بیرون می آید اول با شماره ۴۴۴ که من به آن خط آتش می گویم، تماس گرفتم و ماجرا را خبر دادم و بعد به رئیس حراست اطلاع دادم. او می افزاید: در مرحله بعد برق را قطع کردیم و شیشه های اتاقی را که دچار آتش سوزی شده بود، با پرتاب سنگی پایین آوردیم، زیرا بر اساس آموزش هایی که در گذشته دیده بودم، گفته شده بود که حریق به دنبال یک طعمه یا همان اکسیژن است، به همین دلیل از شکستن در خودداری کردیم زیرا با این روش احتمال انفجار وجود داشت و اقدام به شکستن شیشه کردم و به همراه ۳ نفر دیگر (محمد خلیلی، نیروی پست آتش نشانی آن روز، حبیب زاده، افسر نگهبان و مجید عباس زاده، راننده) سعی کردیم با کپسول های آتش نشانی، آتش را خاموش کنیم و در آن روز از ۷ تا ۸ کپسول خاموش کننده استفاده کردیم. بعد کپسول های شیپوری را آوردند که ما گفتیم به کار ما نمی آید چون برای آتش سوزی وسایل الکتریکی استفاده می شود و با توجه به دودی که از ساختمان بیرون می آید می توان فهمید که آتش برای وسایل پلاستیکی است و احتمال می دهیم که این دود در ارتباط با سوختن یک رختخواب باشد، بر این اساس از طریق لوله های شیر آتش نشانی که نزدیک محل ساختمان طعمه حریق بود، شیلنگ های آتش نشانی را به هم وصل کردیم و به زحمت آن را به محل حادثه رساندیم و از طریق پنجره آب را با شدت به داخل اتاق هدایت کردیم و در نهایت موفق به خاموش کردن آتش شدیم. در پایان با شکستن در وارد اتاق شدیم و برای اینکه احتمال می دادیم فردی در آن محاصره شده باشد با دقت تمام آنجا را گشتیم که خوشبختانه کسی را پیدا نکردیم عمومی خاطر نشان می کند: از ابتدای شروع به کار خود تا مهار کامل آتش نزدیک به ۲۰ دقیقه زمان برد و ۲۵

کولرهای شیرینو

فرخ عمومی، بعد از مکت کوتاهی در خصوص جلسه بحران صحبت می کند می گوید بعد از مهار آتش، جلسه بحران به دلیل ریشه یابی آتش سوزی تشکیل شد و در آنجا نیز چند نکته را مطرح کردم

و گفتم که پیشگیری بهتر از درمان است و ۸۰ درصد کولرهای کمپ مسکونی شیرینو شرکت مجتمع گاز پارس جنوبی فرسوده هستند و یکی پس از دیگری می سوزند و حادثه ایجاد می کنند. من در این جلسه بعد از آتش سوزی گفتم که باید هر چه زودتر کولرها تعویض شوند و اگر این کار نشود هر ماه باید لوح تقدیر بگیریم.

این کارمند حراست ادامه می دهد: هر اتفاقی که در شهرک می افتد، نخستین جایی که اطلاع پیدا می کنند نیروهای حراست هستند و ما توقع خاصی نداریم، آرزوی ماست که از نظر حقوق و شرایط کاری هم مانند نیروهای رسمی بشویم. البته اگر به مشکلات رسیدگی نشود این انگیزه را نیز داریم تا منافع شخصی خود را فدای منافع ملی خود کنیم، با وجود مشکلاتی که داریم هر وقت اتفاقی بیفتد جان بر کف وظیفه خود را انجام می دهیم. او

می افزاید: ما در شرکت مجتمع گاز پارس جنوبی که بسیار مهم است، کار می کنیم، زیرا ۶۰ درصد گاز کشور را تامین می کند به همین دلیل هیچ وقت منافع شرکت را زیر پا نمی گذاریم.

گذراندن دوره آموزشی

با توجه به تأکید مقام عالی وزارت نفت بر عملکرد صحیح و فوری در لحظات اولیه وقوع رویداد در تأسیسات صنعت نفت به منظور پیشگیری و کنترل پیامدهای حوادث، در سی و پنجمین جلسه شورای معاونان وزارت نفت در ۲۷ بهمن ۹۳، مقرر شد از ظرفیت و توانمندی کارکنان حراست به منظور کمک به واحدهای مسئول ایمنی و مدیریت شرایط اضطراری به نحو مناسبی بهره گرفته شود. بنابراین تفاهم نامه همکاری مشترک میان اداره کل اچ اس ای و پدافند غیر عامل و سازمان حراست صنعت نفت در ۲۷ دی ماه ۹۴ امضا و ساز و کارهای اجرایی شدن رهنمودهای وزیر محترم و مصوبه شورای معاونان از جمله آموزش های لازم پیش بینی شد که با تلاش و اهتمام مدیریت اچ اس ای، ادارات آموزش و حراست شرکت های اصلی و تابعه، بخش قابل توجه کارکنان حراست، آموزش های لازم را طی کردند.

عمومی با اشاره به آموزش هایی که توسط این تفاهم نامه دیده است، می گوید: بر اساس آموزش هایی که در سطح یک حدود ۴ ماه برای کارکنان حراست مجتمع گاز پارس جنوبی برگزار شد. علاوه بر آن آموزش هایی را در گذشته دیده بودم، او می افزاید: بهتر است آموزش ها در داخل شهرک برگزار شود تا تمامی واحدها بتوانند از آن بهره مند شوند، همچنین مشکل رفت و آمد پیدا نکنیم. این کارمند آتش نشانی در پایان خاطر نشان می کند: بنده ۹ سال سابقه کار دارم در این مدت تجربه چند حادثه آتش سوزی را دارم. در گذشته نیز بر اساس اقداماتی که انجام داده ام جایزه نیز گرفتم که به عنوان مثال می توان به آتش سوزی انبار امور ورزش اشاره کرد.

پروژه «آسیب شناسی سیستم مدیریت اچ اس ای بر اساس مدل PSM» کلید خورد

سیاوش درفش، مدیر اچ اس ای شرکت ملی نفت ایران، از آغاز تدوین پروژه «آسیب شناسی سیستم مدیریت اچ اس ای بر اساس مدل PSM» در این مدیریت خبر داد. به گزارش مشعل، وی با بیان این مطلب گفت: مدیریت بهداشت، ایمنی و محیط زیست شرکت ملی نفت ایران بر اساس رسالت و مسئولیت خطیر نظارتی و مدیریتی خود و با هدف ایجاد نگرش یکپارچه به مسائل بهداشت، ایمنی و محیط زیست (اچ اس ای)، شناسایی نقاط ضعف و قوت تمامی عناصر تأثیر گذار سیستم مدیریت اچ اس ای و تقویت رویکرد پیشگیرانه در مقابل نگاه سنتی و واکنشی ایمنی و آتش نشانی در برخورد با مخاطرات بالقوه صنعت نفت، اقدام به تدوین و پیگیری اجرای پروژه «آسیب شناسی سیستم مدیریت اچ اس ای بر اساس مدل PSM» و استقرار سیستم مدیریت ایمنی فرایند شرکت ملی نفت ایران کرده است. درفش ادامه داد: به منظور ارتقا و بهبود سطح ایمنی و قابلیت اطمینان در شرکت های بهره برداری و مناطق عملیاتی نفت و گاز و اطمینان از محیط کار ایمن و سالم، این مدیریت در نظر دارد با تمرکز بیشتر بر الزامات ایمنی فرایند و تقویت نگرش پیشگیرانه، ممیزی استقرار سیستم مدیریت ایمنی فرایند را در برنامه کاری خود قرار دهد. مدیر اچ اس ای شرکت ملی نفت ایران با اشاره به اهداف این پروژه گفت: شناسایی وضعیت سیستم مدیریت PSM در حوزه دامنه شمول پروژه، شناسایی مشکلات و چالش های موجود، تدوین مدل پیاده سازی PSM و تدوین راهنماها و الزامات اجرایی هر یک از عناصر اصلی سیستم مدیریت ایمنی در ۶ فرایند اصلی صنایع بالادستی شامل عملیات اکتشاف (خشکی و دریا)، حفاری و استخراج (خشکی و دریا)، بهره برداری، تولید و فرآوری (خشکی و دریا)، ذخیره سازی و انتقال (خشکی و دریا) و پاکسازی و بلوغ و ارزیابی عملکرد عناصر PSM در مسیر استقرار و پیاده سازی سیستم PSM در سطح شرکت های تابعه شرکت ملی نفت از اهداف تعیین شده برای این پروژه است. درفش در ادامه افزود: پروژه آسیب شناسی سیستم مدیریت اچ اس ای بر اساس مدل PSM، ظرف مدت ۲۴ ماه و در ۲ فاز انجام می شود. به گفته وی، در فاز نخست این پروژه، شناسایی وضعیت موجود سیستم مدیریت اچ اس ای منطبق با الزامات عناصر سیستم مدیریت ایمنی فرایند انجام می شود، ضمن آنکه در فاز دوم استقرار سیستم مدیریت ایمنی فرایند از سوی کارگروه های PSM و با نظارت مشاور، مورد توجه قرار می گیرد. او ادامه داد: به منظور اطمینان از اثربخش بودن راهکارها و اقدامات اعضای کارگروه تخصصی، ممیزی و بازرسی های دوره ای از نحوه استقرار و روند پیشرفت هر عنصر به تفکیک شرکت های مشخص شده در دامنه شمول پروژه باید از سوی مشاور انجام شود. ضمن آنکه گزارش های بازرسی و ممیزی باید از سوی مشاور تهیه و همراه با راهکارهای اصلاحی به کارفرما ارائه شود. درفش در پایان خاطرنشان کرد: این پروژه قرار است از طریق شرکت صاحب صلاحیت داخلی با همکاری شریک ذی صلاح بین المللی انجام شود و در حال حاضر، فرایند برگزاری مناقصه به صورت محدود در حال پیگیری و انجام است و در مرحله انتخاب مشاور قرار دارد.

متن تقدیر مدیر کل اچ اس ای و پدافند غیر عامل وزارت نفت از فرخ عمومی

در لوح سپاس مشاور وزیر نفت و مدیر کل اچ اس ای و پدافند غیر عامل وزارت نفت به فرخ عمومی آمده است:

«بدون شک کارکنان زحمتکش حراست که به صورت شبانه روزی در تأسیسات عملیاتی و ساختمان ها حضور داشته و به کمک ابزارهای نظارتی کنترل وضعیت محل را در اختیار دارند، می توانند نقش موثر و چشمگیری را در لحظات اولیه وقوع رخداد جهت کنترل حوادث به خصوص حریق ها ایفا کنند که این مهم از سوی وزیر محترم نفت مورد تأکید قرار گرفته و در پرتو رهنمودهای ایشان در قالب تفاهم نامه ای میان سازمان حراست و اداره کل اچ اس ای و پدافند غیر عامل وزارت نفت چهره عملیاتی یافته است. از جمله مصادیق این امر، حضور فوری و انجام اقدامات سنجیده و موثر جناب عالی و همکاران در نخستین لحظات آتش سوزی برای اطفای حریق اقامتگاه کارکنان مجتمع گاز پارس جنوبی است که منجر به مهار آتش سوزی شده و از بروز صدمات و خسارت بیشتر جلوگیری کرد. به پاس قدردانی از اقدام های ارزشمند جناب عالی و همکاران، این لوح تقدیر تقدیم می شود. امید است کلیه همکاران محترم حراست با بهره گیری از ارشادات وزیر محترم نفت نقش موثر و چشمگیر خود را در نخستین لحظات رخداد به منظور مدیریت شرایط اضطراری ایفا کنند.»

مدیر عامل شرکت ملی مناطق نفت خیز جنوب:

توجه به مسؤلیت‌های اجتماعی از اهمیت بسیاری برخوردار است

ما را در تأثیر خود قرار داده و به عنوان مهمترین منبع انرژی جهان، به یکی از مزیت‌های اصلی کشور تبدیل شده است.

وی ادامه داد: بی تردید کشور ما به عنوان بزرگترین دارنده مجموع ذخایر نفت و گاز جهان و موقعیت خاص ژئوپولیتیک، قادر خواهد بود در هر دو زمینه تولید نفت و عرصه فناوری‌های مرتبط، سرمایه‌گذاری هوشمندانه در این زمینه، امکان ایجاد اشتغال، رونق اقتصادی و تولید سرمایه و اعتبار برای کشور را فراهم آورد.

وی در پایان تصریح کرد: وزارت نفت با اتکالی به راهبرد استقلال اقتصادی و دکترین اقتصاد مقاومتی، گام‌های بلندی در این مسیر برداشته که راهبری کامل فرآیند تولید، ساخت و تأمین تجهیزات و خدمات مورد نیاز نفت، از منابع داخلی از آثار و ثمرات آن است.

کارشناسی، در آینده شاهد همکاری بیشتر و همجواری بهتر صنعت با مناطق پیرامونی خواهیم بود هر چند که وزارت نفت عزم ساختن رادار این زمینه در قالب اجرای طرح‌های متعدد عمرانی و عام‌المنفعه آشکار کرده است. مدیر عامل شرکت ملی مناطق نفت خیز جنوب در بخشی دیگر از سخنانش با اشاره به اهمیت و جایگاه نفت در زندگی امروز اظهار کرد: کشف نفت در یک قرن گذشته تمام تحولات اجتماعی، سیاسی و فرهنگی کشور

مدیر عامل شرکت ملی مناطق نفت خیز جنوب از نگاه ویژه وزارت نفت به حوزه مسؤلیت‌های اجتماعی و انجام مطالعات گسترده در این خصوص خبر داد و گفت: در آینده شاهد همکاری بیشتر و همجواری صنعت با مناطق پیرامونی خواهیم بود. بیژن عالی پور با اعلام این خبر اظهار کرد: امروز توجه و رسیدگی به مناطق پیرامونی و تلاش برای توسعه پایدار، بخش جدایی ناپذیر توسعه و از مهمترین دغدغه دولت‌ها، شرکت‌ها و صنایع بزرگ است و توجه به مسؤلیت‌های اجتماعی در این میان اهمیتی بسزا دارد. وی ادامه داد: نگاهی به روش‌ها و رویکردهای صنعت نفت تا قبل از بیروزی انقلاب اسلامی، بی‌شکرت کوتاهی شرکت‌های خارجی در قبال این مسؤلیت بوده ولی وزارت نفت به این مهم نگاه ویژه‌ای معمول داشته و مطالعات گسترده‌ای در حال انجام است.

عالی پور افزود: با تکمیل این مطالعات و نظریات

درخشش کارشناسان پالایشگاه گاز هاشمی نژاد در کنفرانس بین‌المللی گاز برزیل

رئیس پژوهش و فناوری شرکت پالایش گاز شهید هاشمی نژاد (خانگیران) از حضور و درخشش کارشناسان این مجتمع گازی در پنزدهمین کنفرانس پژوهشی اتحادیه بین‌المللی گاز، IGRC ۲۰۱۷ با شعار «گاز طبیعی، رشد و توسعه آینده» در شهر ریودوژانیرو و برزیل خیرداد. عالی اصغر محجوبی با اعلام این خبر افزود: این کنفرانس با حضور بیش از ۳۰۰ نفر از کارشناسان ارشد حوزه گاز از ۲۷ کشور دنیا شامل جمهوری اسلامی ایران، برزیل، آمریکا، فرانسه، ژاپن، کره جنوبی، آلمان، روسیه، پرتغال، کانادا، کلمبیا، هلند، دانمارک و لهستان برگزار شد.

وی اظهار کرد: شرکت کنندگان به ارائه دستاوردهای خود در حوزه صنعت گاز طبیعی در سه کارگروه مطالعاتی «کاربری گاز طبیعی در بخش صنعت»، «کاربری گاز طبیعی در بخش خانگی و تجاری» و «کاربری گاز طبیعی در بخش حمل و نقل» پرداختند. این مقام مسئول در ادامه به حضور کارشناسان پالایشگاه هاشمی نژاد در این کنفرانس بین‌المللی اشاره کرد و گفت: در این کنفرانس پنج نفر از کارشناسان این مجتمع گازی شامل آقایان عاصف پور وردی با عنوان مقاله مدیریت مصرف انرژی در واحد بازیافت گوگرد به روش بازیابی حرارت از خروجی زباله سوزها، مهدی عبداللهمان با عنوان مقاله روشی بهینه جهت بهبود کیفیت توان شبکه برق پالایشگاه، مجید محمدی با عنوان مقاله صرفه‌جویی انرژی و کاهش انتشار دی اکسید کربن با استفاده از نصب مبدل در جریان گاز احیای واحدهای نم زدایی تصفیه گاز، به ارائه مقاله پرداختند. محجوبی ادامه داد: علی قرائی با عنوان مقاله پاکسازی خاک آلوده به ترکیبات هیدروکربنی با استفاده از فرآیندهای اکسیداسیون پیشرفته و حسام‌الدین کماری علائی با عنوان مقاله راهبرد کشورهای صادرکننده گاز برای مصرف آتی جهانی گاز به ارائه مقاله در این کنفرانس بین‌المللی پرداختند. وی تأکید کرد: حضور کارشناسان شرکت ملی گاز ایران در این کنفرانس، نشانگر نقش تاثیرگذار جمهوری اسلامی ایران در عرصه‌های جهانی و آکادمیک حوزه گاز است. رئیس پژوهش و فناوری شرکت پالایش گاز شهید هاشمی نژاد هدف از برگزاری این کنفرانس را استفاده از فناوری‌های نوین در جهت بهره‌برداری بهینه از گاز برای توسعه کشورها عنوان کرد. محجوبی خاطر نشان کرد: در پایان کنفرانس و در رقابتی فشرده برای میزبانی و برگزاری کنفرانس آتی IGRC در سال ۲۰۲۰ از بین کشورهای مدعی میزبانی از جمله آلمان، اندونزی و عمان، در نهایت تیم جمهوری اسلامی ایران توانست میزبانی دوره بعدی کنفرانس را از آن خود کند.

اولین نشست شورای سیاست‌گذاری جایزه سرآمدی و بهبود مستمر صنعت نفت برگزار شد

پیشاهنگی در رویکردهای نوین

است.

افزون بر این، دبیر جایزه موظف شده است اقدام‌های لازم به منظور ثبت جایزه سرآمدی و بهبود مستمر صنعت نفت در فهرست جوایز مورد تأیید بنیاد مدیریت کیفیت اروپا و دیگر نهادهای معتبر بین‌المللی مرتبط را پیگیری کند.

برگزاری این جایزه و استفاده از مدل‌های علمی روز دنیا، خطوط راهنمایی برای مجموعه صنعت نفت و در نگاه کلان‌تر، بخش انرژی اقتصاد ایران ایجاد می‌کنند تا پیشرفت‌ها و عملکرد خود را در زمینه سرآمدی و بهبود مستمر اندازه‌گیری کنند.

به گزارش مشعل، اعضای شورای سیاست‌گذاری جایزه سرآمدی و بهبود مستمر صنعت نفت شامل حمیدرضا عسکری، مدیر عامل شرکت ملی گاز ایران، رئیس شورا، کریم سلحشور، معاون وزیر نفت در امور توسعه مدیریت و سرمایه‌انسانی، مرضیه شهلایی، معاون وزیر و مدیر عامل شرکت ملی صنایع پتروشیمی، حمیدرضا عراقی، معاون وزیر و مدیر عامل شرکت ملی گاز ایران، علی کاردر، معاون وزیر و مدیر عامل شرکت ملی نفت ایران، عباس کاظمی، معاون وزیر و مدیر عامل شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی و کسری نوری، مدیر کل روابط عمومی وزارت نفت می‌شود.

همچنین در این نشست علیرضا اکبری به عنوان «دبیر جایزه سرآمدی و بهبود مستمر صنعت نفت و نیز دبیر شورای سیاست‌گذاری جایزه» منصوب شد.

در همین حال حمیدرضا ادیب‌نیا از شرکت ملی گاز ایران، مهدی دژحسینی از شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران و حسن عباس‌زاده از شرکت ملی صنایع پتروشیمی به عنوان دبیران جوایز و نیز شوراها هماهنگی جوایز شرکت‌های اصلی مربوط و اعضای دبیرخانه جایزه صنعت نفت معرفی و منصوب شدند.

نفت و دستاوردهای حاصل از آن (در قالب جوایز چهار شرکت اصلی و جایزه سرآمدی و بهبود مستمر صنعت نفت با راهبری وزارت نفت) به عنوان معیارهای کلیدی در ارزیابی شایستگی و ارتقای ارکان مدیریتی در صنعت نفت ملاک عمل قرار گیرد. بر این اساس معاونت توسعه منابع انسانی موظف است با همکاری شورای سیاست‌گذاری جایزه، نسبت به تدوین ساز و کارهای لازم برای اجرای آن اقدام کند. با توجه به اهمیت موضوع، نخستین نشست شورای سیاست‌گذاری جایزه سرآمدی و بهبود مستمر صنعت نفت در اول خرداد ۹۶ برگزار شد.

مطبق با برنامه زمان‌بندی نخستین دوره جایزه که در این نشست به تصویب رسید، برگزاری جشن پایانی نخستین دوره جایزه سرآمدی و بهبود مستمر صنعت نفت در نیمه نخست اسفندماه ۹۶ خواهد بود.

همچنین شورای سیاست‌گذاری برای تأمین نیروهای متخصص مورد نیاز، مصوب کرد که به مدت پنج سال و هر سال حداقل ۲۰ نفر، دوره‌های آموزشی معتبر بین‌المللی تربیت ارزیاب مطابق مدل EFQM را بگذرانند تا صنعت نفت از این نظر به خودکفایی برسد. در این جلسه شورای سیاست‌گذاری مصوب شد طی مدت سه ماه، پیشنهادهای چهار شرکت اصلی در خصوص سازوکارهای لازم جهت تجمیع جوایز گوناگون موجود، در قالب جایزه سرآمدی و بهبود مستمر صنعت نفت از طریق تبیین مولفه‌های مربوطه در زیر معیارهای ۳۲ گانه مدل EFQM به دبیر جایزه ارائه شود. همچنین هر یک از چهار شرکت اصلی حداکثر پنج سهمیه برای معرفی شرکت‌های زیرمجموعه خود به منظور حضور در نخستین دوره جایزه سرآمدی و بهبود مستمر صنعت نفت خواهند داشت. البته شورا به ازای هر شرکت اصلی یک سهمیه مازاد را در اختیار رئیس شورا گذاشته

مشعل امروزه بیشتر کشورهای دنیا با تکیه بر مدل‌های علمی، جوایزی را در سطح ملی و منطقه‌ای ایجاد کرده‌اند که محرک سازمان‌ها و کسب‌وکارها در سرآمدی، رشد و ثروت‌آفرینی است. برگزاری این جوایز و استفاده از مدل‌های علمی روز دنیا، خطوط راهنمایی برای سازمان‌ها ایجاد می‌کنند تا پیشرفت‌ها و عملکرد خود را در زمینه سرآمدی و بهبود مستمر اندازه‌گیری کنند. این جوایز در دو قالب جایزه در سطح ملی و جایزه در سطح وزارتخانه‌ها و سازمان‌های بزرگ در کشورمان برگزار می‌شود.

جایزه سرآمدی و بهبود مستمر صنعت نفت در سال ۹۵ بر اساس تکالیف قانونی و نیز سابقه پیشاهنگی صنعت نفت در رویکردهای نوین و اثربخش سازمانی و مدیریتی به دستور مقام عالی وزارت و با مسؤلیت معاونت وزیر در مهندسی، پژوهش و فناوری به عنوان رویکردی برای جاری‌سازی سرآمدی و بهبود مستمر در سطح صنعت نفت مدنظر قرار گرفت.

نظام‌نامه این جایزه که برآیند کار کارشناسی متخصصان ستاد و چهار شرکت اصلی و الگوبرداری از مدل‌ها و استانداردهای معتبر بین‌المللی است، با استناد به اسناد و تکالیف بالادستی به‌ویژه قانون وظایف و اختیارات وزارت نفت، به منظور پیاده‌سازی و گسترش فرهنگ سرآمدی و بهبود مستمر در مجموعه صنعت نفت، از سوی وزیر نفت به مدیران عامل چهار شرکت اصلی، معاونان و مدیران کل و روسای واحدهای مستقل ستادی ابلاغ شد. در این ابلاغیه که شامل چهار بند و ۱۲ ماده می‌شود، تأکید شده است که گزارش‌های دوره‌ای از اقدام‌های انجام شده از سوی رئیس شورای سیاست‌گذاری جایزه، که معاون وزیر در مهندسی، پژوهش و فناوری است، به وزیر نفت ارائه شود. ضمن آنکه در این ابلاغیه آمده، مشارکت تمامی شرکت‌های تابعه صنعت

دولت تدبیر و امید
تا ۱۴۰۰ راه صنعت نفت
را مشخص کرد

هفت حکم هفت اولویت

تلاش

هزار بشکه در روز در افاق ۱۴۰۰، با تمرکز بر میادین مشترک و تاکید بر برداشت صیانتی و تولید چهار میلیون بشکه در پایان سال ۱۳۹۶، «شروع پروژه صادرات گاز به عراق تا میزان ۱۴ میلیون مترمکعب در روز در پایان سال ۱۳۹۶»، «تکمیل فازهای پالایشگاه ستاره خلیج فارس و پالایشگاه سیراف»، پروژه «تکمیل و راهاندازی پروژه‌های بخش خصوصی شامل فاز سوم پتروشیمی پردیس، متانول کاوه، پتروشیمی مرجان، پتروشیمی بوشهر و فاز اول پتروکیمیای ابن سینا (ماهشهر)»، پروژه «بیع متقابل جایگزینی ۳۰۰۰ دستگاه اتوبوس فرسوده با اتوبوس پایه گاز سوز موضوع ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید»، برنامه «ارتقای دیپلماسی انرژی جهت توسعه مبادلات منطقه‌ای و بین‌المللی انرژی» و پروژه «انتقال و توسعه فناوری بخش بالادست شامل بهبود تولید و ازدیاد برداشت (EOR/IOR) در ۲۰ میدان نفتی و گازی شامل ۵۲ مخزن با ۹۹ دانشگاه و مرکز تحقیقاتی با هدف ایجاد بستر دانش بنیادی فناوری از طریق ارتباط با شرکت‌های E&P در راستای انتقال و توسعه فناوری» از جمله بسته‌های رونق تولید و اشتغال در هر یک از این بخش‌هاست. احکام مهندس بیژن زنگنه، وزیر نفت به علی‌اکبر مهدی‌پور، مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران، حمیدرضا عراقی، مدیرعامل شرکت ملی گاز ایران، عباس کاظمی، مدیرعامل شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران، مرضیه شاهدابی، مدیرعامل شرکت ملی صنایع پتروشیمی، امیرحسین زمانی‌نیا، معاون امور بین‌الملل و بازرگانی وزارت نفت، حبیب‌الله بیطرف، معاون وزیر نفت در امور مهندسی، پژوهش و فناوری و علی و کیلی، مدیرعامل شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت در ادامه می‌آید:

مشعل نقشه راه تولید و اشتغال صنعت نفت ایران در سال ۹۶ با صدور احکام هفتگانه بیژن زنگنه برای مجریان پروژه‌های اولویت دار صنعت نفت در سال ۹۶ وارد فاز تازه ای شد. وزیر نفت پس از ابلاغیه‌های اسحاق جهانگیری، دست به قلم شد و طی هفت حکم، مجریان پروژه‌های اولویت دار صنعت نفت را منصوب کرد. جهانگیری در دو ابلاغیه «بسته‌های رونق تولید و اشتغال» را در ۳۰ فروردین ماه ۹۶ و «اولویت اقدامات صنعت نفت در سال ۱۳۹۶» را در ۱۳ خرداد ماه ۹۶ برای برنامه‌ریزی و اجرا اعلام کرده بود. حالا هفت مدیر در قامت مجریان پروژه‌های اولویت دار صنعت نفت در سال ۹۶، سکان اجرای «بسته‌های رونق تولید و اشتغال» و «اولویت اقدامات صنعت نفت در سال ۱۳۹۶» در هفت بخش نفت، گاز، پتروشیمی، پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی، بهینه‌سازی مصرف سوخت، امور بین‌الملل و بازرگانی و همچنین امور مهندسی، پژوهش و فناوری وزارت نفت را عهده‌دار شده‌اند. با کارنامه درخشان صنعت نفت ایران از سال ۹۲ به این سو در تولید، اشتغال و اقتصاد مقاومتی، پس از چهار سال، بار دیگر این صنعت مهم در سر نوشت ایران و ایرانی موثر شده و حالا با عملیاتی شدن این نقشه راه و بسته‌های رونق تولید و اشتغال، نقش بیشتری ایفا خواهد کرد. به خاطر داریم که صنعت نفت کشورمان با عملکردی درخشان، هم مسیر موفقیت در دیپلماسی انرژی داشت و هم بازار از دست رفته نفت را پس گرفت، ضمن این که رکوردهای قابل توجهی در بخش‌های گازرسانی و بهره‌برداری از پروژه‌ها و دیگر بخش‌ها هم به ثبت رساند و حالا قرار است صنعت نفت تا سال ۱۴۰۰ با دولت تدبیر و امید، مسیر پیشرفت و توسعه را تداوم بخشد. «افزایش ظرفیت تولید نفت خام تا میزان چهار میلیون و ۷۰۰

حکم وزیر نفت برای علی کاردر

جناب آقای کاردر
معاون محترم وزیر و مدیر عامل

شرکت ملی نفت ایران
با عنایت به ابلاغ «بسته‌های رونق تولید و اشتغال» و «اولویت‌های اقدامات صنعت نفت در سال ۱۳۹۶» از سوی ستاد محترم فرماندهی اقتصاد مقاومتی (نامه‌های شماره ۸۷۹۹ مورخ ۱۳۹۶/۱/۳۰ و شماره ۱۵۷۸۶ مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۳ معاون اول محترم رئیس جمهور، تصاویر پیوست) ضمن ابلاغ برنامه‌ها و پروژه‌های زیر به عنوان اولویت‌های سال ۱۳۹۶ شرکت ملی نفت ایران در برنامه ملی اقتصاد مقاومتی، بدین وسیله جنابعالی به عنوان مجری این برنامه‌ها و پروژه‌ها منصوب می‌شوید.

با توجه به ضرورت تدوین برنامه اجرایی و ارائه عملکرد برنامه‌ها و پروژه‌های مصوب مزبور به دبیرخانه ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی مطابق دستورالعمل صادر شده، مقتضی است ترتیبی اتخاذ نمایید تا برنامه اجرایی و عملکرد اقدامات مربوطه طبق زمانبندی ارائه شده در سامانه «نظام یکپارچه پیشبرد و پایش اقتصاد مقاومتی» درج و گزارش خلاصه عملکرد

پروژه‌های زیر به معاونت برنامه‌ریزی ارسال گردد:

۱- برنامه «افزایش ظرفیت تولید نفت خام تا میزان چهار میلیون و ۷۰۰ هزار بشکه در روز در افق ۱۴۰۰ با تمرکز بر میادین مشترک و تاکید بر برداشت صیانتی و تولید چهار میلیون بشکه در پایان سال ۱۳۹۶»

۲- برنامه «افزایش ظرفیت تولید میعانات گازی تا میزان یک میلیون بشکه در روز در افق ۱۴۰۰ با تمرکز بر میادین مشترک و تولید ۶۸۳ هزار بشکه در پایان سال ۱۳۹۶»

۳- برنامه «ارتقای جایگاه بین‌المللی شرکت ملی نفت ایران در فعالیت‌های بالادستی نفت و گاز جهان»

۴- برنامه «تعقاد و اجرای ۱۰ قرارداد نفتی و گازی (بر اساس الگوی جدید قراردادهای نفتی و گازی)، با تاکید بر امکان جذب فناوری و ارتقای فناوری ملی با هدف افزایش ضریب بازیافت»

۵- پروژه «افزایش ظرفیت تولید نفت خام میادین مشترک غرب کارون (آزادگان شمالی، آزادگان جنوبی، یادآوران، یاران شمالی و یاران جنوبی) به ۳۵۰ بشکه در پایان سال ۱۳۹۶»

۶- پروژه «تکمیل ظرفیت و راه‌اندازی فازهای ۱۳، ۱۴، ۲۲، ۲۳، ۲۴ و تولید روزانه ۶۲۰ میلیون مترمکعب گاز غنی در پایان سال ۱۳۹۶»

۷- پروژه «۳۵۰۰ میلیارد ریال کمک به پروژه‌های عام المنفعه در مناطق نفتخیز و گازخیز و مناطق محروم کشور»

حکم وزیر نفت برای حمیدرضا عراقی

جناب آقای مهندس عراقی
معاون محترم وزیر و مدیر عامل
شرکت ملی گاز ایران

با عنایت به ابلاغ «بسته‌های رونق تولید و اشتغال» و «اولویت‌های اقدامات صنعت نفت در سال ۱۳۹۶» از سوی ستاد محترم فرماندهی اقتصاد مقاومتی (نامه‌های شماره ۸۷۹۹ مورخ ۱۳۹۶/۱/۳۰ و شماره ۱۵۷۸۶ مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۳ معاون اول محترم رئیس جمهور، تصاویر پیوست) ضمن ابلاغ برنامه‌ها و پروژه‌های زیر به عنوان اولویت‌های سال ۱۳۹۶ شرکت ملی گاز ایران در برنامه ملی اقتصاد مقاومتی، بدین وسیله جنابعالی به عنوان مجری این برنامه‌ها و پروژه‌ها منصوب می‌شوید.

با توجه به ضرورت تدوین برنامه اجرایی و ارائه عملکرد برنامه‌ها و پروژه‌های مصوب مزبور به دبیرخانه ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی مطابق دستورالعمل صادر شده، مقتضی است ترتیبی اتخاذ نمایید تا برنامه اجرایی و عملکرد اقدامات مربوطه طبق زمانبندی ارائه شده در سامانه «نظام یکپارچه پیشبرد و پایش اقتصاد مقاومتی» درج و گزارش خلاصه عملکرد پروژه‌های زیر به معاونت برنامه‌ریزی ارسال گردد:

۱- پروژه «شروع پروژه صادرات گاز به عراق تا میزان ۱۴ میلیون مترمکعب در روز در پایان سال ۱۳۹۶»

۲- پروژه «احداث خط لوله و صادرات گاز

به پاکستان (دامه خط لوله هفتم سراسری)».

۳- پروژه «بیع متقابل گاز رسانی به ۹۰۰ هزار مشترک جدید روستایی و شهرهای کوچک و مرزی»

۴- پروژه «کاهش نیم واحد درصد هدر رفت گاز طبیعی از گاز فرآورش شده»

۵- پروژه «پیاده سازی طرح‌های ذخیره‌سازی زیرزمینی گاز طبیعی با هدف کاهش مصرف سوخت‌های مایع در فصول سرد سال در محدوده شبکه گاز و بالا بردن پایداری شبکه با تاکید بر نقش بخش خصوصی»

۶- پروژه «تکمیل گازرسانی به استان سیستان و بلوچستان و نقاط صنعتی و نیروگاهی آن استان»

۷- برنامه «گاز رسانی به صنایع مختلف در سطح کشور (به نحوی که مصرف سوخت مایع برای کلیه صنایعی که دسترسی به شبکه گاز دارند، ۴۰ درصد نسبت به سال ۱۳۹۵ کاهش یابد)»

۸- برنامه «اصلاح بازارهای انرژی با هدف تقویت حضور بخش غیردولتی»

حکم وزیر نفت برای مرضیه شاهدایی

سرکار خانم مهندس شاهدایی
معاون محترم وزیر و مدیر عامل
شرکت ملی صنایع پتروشیمی

با عنایت به ابلاغ «بسته‌های رونق تولید و اشتغال» و «اولویت‌های اقدامات صنعت نفت در سال ۱۳۹۶» از سوی ستاد محترم فرماندهی اقتصاد مقاومتی (نامه‌های شماره ۸۷۹۹ مورخ ۱۳۹۶/۱/۳۰ و شماره ۱۵۷۸۶ مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۳ معاون اول محترم رئیس جمهور، تصاویر پیوست) ضمن ابلاغ برنامه‌ها و پروژه‌های زیر به عنوان اولویت‌های سال ۱۳۹۶ شرکت ملی صنایع پتروشیمی در برنامه ملی اقتصاد مقاومتی، بدین وسیله سرکار عالی به عنوان مجری این برنامه‌ها و پروژه‌ها منصوب می‌شوید. با توجه به ضرورت تدوین برنامه اجرایی و ارائه عملکرد برنامه‌ها و پروژه‌های مصوب مزبور به دبیرخانه ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی طبق دستورالعمل صادر شده، مقتضی است ترتیبی اتخاذ کنید تا برنامه اجرایی و عملکرد اقدامات مربوطه مطابق زمانبندی ارائه شده در سامانه «نظام یکپارچه پیشبرد و پایش اقتصاد مقاومتی» درج و گزارش خلاصه عملکرد پروژه‌های زیر

۱- پروژه «تکمیل فازهای پالایشگاه ستاره خلیج فارس و پالایشگاه سیراف»

۲- پروژه «اجرای عملیات طرح‌های توسعه نوسازی پالایشگاه آبادان و تکمیل و بهسازی پالایشگاه بندرعباس»

۳- برنامه «کاهش قاجاتی سوخت و انواع فرآورده‌های نفتی با همکاری ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز»

به معاونت برنامه‌ریزی ارسال گردد:

۱- پروژه «تکمیل و راه‌اندازی پروژه‌های بخش خصوصی شامل فاز سوم پتروشیمی پردیس، متانول کاوه، پتروشیمی مرجان، پتروشیمی بو شهر و فاز اول پتروکیمیایی این سینا (ماهشهر)»

۲- پروژه «بچاد بستر لازم برای اجرای به موقع طرح‌های تامین خوراک پتروشیمی‌های جدید (از جمله طرح‌های NGL) با سرمایه‌گذاری بخش خصوصی»

۳- برنامه «تامین خوراک پتروشیمی (به منظور اطمینان سرمایه‌گذاران بخش خصوصی و خارجی از تامین پایدار خوراک با قیمت منصفانه با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت)»

حکم وزیر نفت برای عباس کاظمی

جناب آقای مهندس کاظمی
معاون محترم وزیر و مدیر عامل
شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های
نفتی ایران

با عنایت به ابلاغ «بسته‌های رونق تولید و اشتغال» و «اولویت‌های اقدامات صنعت نفت در سال ۱۳۹۶» از سوی ستاد محترم فرماندهی اقتصاد مقاومتی (نامه‌های شماره ۸۷۹۹ مورخ ۱۳۹۶/۱/۳۰ و شماره ۱۵۷۸۶ مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۳ معاون اول محترم رئیس جمهور، تصاویر پیوست) ضمن ابلاغ برنامه‌ها و پروژه‌های زیر به عنوان اولویت‌های سال ۱۳۹۶ شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی

ایران در برنامه ملی اقتصاد مقاومتی، بدین وسیله جنابعالی به عنوان مجری این برنامه‌ها و پروژه‌ها منصوب می‌شوید.

با توجه به ضرورت تدوین برنامه اجرایی و ارائه عملکرد برنامه‌ها و پروژه‌های مصوب مزبور به دبیرخانه ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی مطابق دستورالعمل صادر شده، مقتضی است ترتیبی اتخاذ نمایید تا برنامه اجرایی و عملکرد اقدامات مربوطه طبق زمانبندی ارائه شده در سامانه «نظام یکپارچه پیشبرد و پایش اقتصاد مقاومتی» درج و گزارش خلاصه عملکرد پروژه‌های زیر به معاونت برنامه‌ریزی ارسال گردد:

۱- پروژه «تکمیل فازهای پالایشگاه ستاره خلیج فارس و پالایشگاه سیراف»

۲- پروژه «اجرای عملیات طرح‌های توسعه نوسازی پالایشگاه آبادان و تکمیل و بهسازی پالایشگاه بندرعباس»

۳- برنامه «کاهش قاجاتی سوخت و انواع فرآورده‌های نفتی با همکاری ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز»

حکم وزیر نفت برای علی وکیلی

جناب آقای دکتر وکیلی
مدیرعامل محترم شرکت بهینه سازی
مصرف سوخت
با عنایت به ابلاغ «بسته‌های رونق تولید
و اشتغال» و «اولویت‌های اقدامات صنعت
نفت در سال ۱۳۹۶»: از سوی ستاد محترم
فرماندهی اقتصاد مقاومتی (نامه‌های شماره
۸۷۹۹ مورخ ۱۳۹۶/۱۳/۰ و شماره ۱۵۷۸۶
مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۳ معاون اول محترم رئیس
جمهور، تصاویر پیوست) ضمن ابلاغ برنامه‌ها
و پروژه‌های زیر به عنوان اولویت‌های سال
۱۳۹۶ شرکت بهینه سازی مصرف سوخت
در برنامه ملی اقتصاد مقاومتی، بدین وسیله
جنابعالی به‌عنوان مجری این برنامه‌ها و
پروژه‌ها منصوب می‌شوید.

مقاومتی مطابق دستورالعمل صادر شده،
مقتضی است ترتیبی اتخاذ نمائید تا برنامه
اجرائی و عملکرد اقدامات مربوطه طبق
زمانبندی ارائه شده در سامانه «نظام
یکپارچه پیشبرد و پایش اقتصاد مقاومتی»
درج و گزارش خلاصه عملکرد پروژه‌های زیر
به معاونت برنامه‌ریزی ارسال گردد:
۱- پروژه «بیع متقابل جایگزینی ۳۰۰۰
دستگاه اتوبوس فرسوده با اتوبوس پایه
گازسوز موضوع ماده (۱۲) قانون رفع موانع
تولید»
۲- پروژه «بیع متقابل نوسازی ۵۰۰۰
دستگاه کامیون و کشنده فرسوده بالای ۱۰
تن موضوع ماده (۱۲) قانون رفع موانع
تولید»
۳- پروژه «بیع متقابل جایگزینی ۲۰
هزار تاکسی و ون فرسوده با تاکسی پایه
گازسوز با پیمایش بالا موضوع ماده (۱۲)

با توجه به ضرورت تدوین برنامه اجرایی
و ارائه عملکرد برنامه‌ها و پروژه‌های مصوب
مزبور به دبیرخانه ستاد فرماندهی اقتصاد

حکم وزیر نفت برای امیرحسین زمانی‌نیا

جناب آقای زمانی‌نیا
معاون محترم امور بین‌الملل
با عنایت به ابلاغ «بسته‌های رونق تولید
و اشتغال» و «اولویت‌های اقدامات صنعت

نفت در سال ۱۳۹۶»: از سوی ستاد محترم
فرماندهی اقتصاد مقاومتی (نامه‌های شماره
۸۷۹۹ مورخ ۱۳۹۶/۱۳/۰ و شماره ۱۵۷۸۶
مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۳ معاون اول محترم رئیس
جمهور، تصاویر پیوست) ضمن ابلاغ برنامه
زیر به عنوان اولویت‌های سال ۱۳۹۶ معاونت
امور بین‌الملل در برنامه ملی اقتصاد
مقاومتی، بدین وسیله جنابعالی به‌عنوان
مجری این برنامه‌ها منصوب می‌شوید.
با توجه به ضرورت تدوین برنامه اجرایی
و ارائه عملکرد برنامه مصوب مزبور به

حکم وزیر نفت برای حبیب‌الله بیطرف

جناب آقای مهندس بیطرف
معاون محترم مهندسی، پژوهش و
فناوری

و ارائه عملکرد برنامه‌ها و پروژه‌های مصوب
مزبور به دبیرخانه ستاد فرماندهی اقتصاد
مقاومتی مطابق دستورالعمل صادر شده،
مقتضی است ترتیبی اتخاذ نمائید تا برنامه
اجرائی و عملکرد اقدامات مربوطه طبق
زمانبندی ارائه شده در سامانه «نظام
یکپارچه پیشبرد و پایش اقتصاد مقاومتی»
درج و گزارش خلاصه عملکرد پروژه‌های زیر
به معاونت برنامه‌ریزی ارسال گردد:
۱- پروژه «انتقال و توسعه فناوری بخش
بالادست شامل بهبود تولید و ازدیاد برداشت
(EOR/IOR) در ۲۰ میدان نفتی و گازی
شامل ۵۲ مخزن با ۹ دانشگاه و مرکز
تحقیقاتی باهدف ایجاد بستر دانش‌بنیادی
فناوری از طریق ارتباط با شرکت‌های E&P
در راستای انتقال و توسعه فناوری».

با عنایت به ابلاغ «بسته‌های رونق تولید
و اشتغال» و «اولویت‌های اقدامات صنعت
نفت در سال ۱۳۹۶»: از سوی ستاد محترم
فرماندهی اقتصاد مقاومتی (نامه‌های شماره
۸۷۹۹ مورخ ۱۳۹۶/۱۳/۰ و شماره ۱۵۷۸۶
مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۳ معاون اول محترم رئیس
جمهور، تصاویر پیوست) ضمن ابلاغ برنامه‌ها
و پروژه‌های زیر به عنوان اولویت‌های سال
۱۳۹۶ معاونت مهندسی، پژوهش و
فناوری در برنامه ملی اقتصاد مقاومتی، بدین
وسیله جنابعالی به‌عنوان مجری این برنامه‌ها
و پروژه‌ها منصوب می‌شوید.
با توجه به ضرورت تدوین برنامه اجرایی

گفت و گوی «مشعل» با مرضیه شاهدایی روایت معاون وزیر نفت از صنعت پتروشیمی در سال ۹۶

مرضیه شاهدایی، معاون وزیر نفت در امور
پتروشیمی از جمله مدیرانی است که همبسته اخبار
خوشی از توسعه و تولید در این صنعت مهم دارد،
اخباری که نشان می‌دهد صنعت پتروشیمی بر دور
پیشرفت و موفقیت است. شاهدایی در این گفت‌وگو
به برنامه‌ها و اولویت‌های این شرکت در سال ۹۶ اشاره
کرده است که با هم می‌خوانیم.

خانم شاهدایی، اولویت‌های امسال شرکت ملی
صنایع پتروشیمی بر چه محورهایی استوار
است؟

با توجه به فرمایش مقام معظم رهبری که شعار
امسال را بر محوریت اقتصاد مقاومتی تولید و اشتغال
اعلام کردند، پیشنهاد ما به شرکت‌های تولیدی،
حرکت در مسیر تکمیل زنجیره ارزش، توسعه صنایع
پایین دستی و صنایع میانی بوده است تا از این طریق
در مسیر تحقق شعار اشتغال‌زایی گام برداشته شود و
بتوانیم در هر منطقه، اشتغال بیشتری ایجاد کنیم.

شرکت ملی صنایع پتروشیمی به‌عنوان نماینده
دولت، در این مسیر چه حمایت‌هایی از شرکت‌ها
ی تولیدی خواهد داشت؟

در این راه تحقق تکمیل زنجیره ارزش، باید گام‌های
بزرگی برداشته شود که بدون شک حرکت در مسیر
کمک‌های دولت را هم می‌طلبد. باید مجوز برخی
مصوبات حمایتی را از هیات دولت دریافت کرده و یاد
صورت نیاز، برخی قوانین را از طریق مجلس اصلاح
کنیم. از سوی دیگر شرکت‌های تولیدی هم باید
سرمایه و سود خود را به سمت توسعه و ایجاد اشتغال
سوق دهند.

سال ۹۵ شاهد جهش تولید در صنعت
پتروشیمی بودیم، این مسیر امسال هم تداوم
دارد؟

سال ۹۶ برای صنعت پتروشیمی، شروع اقداماتی
است که بتوانیم برای پنج سال آینده جهش تولید
پتروشیمی را شاهد باشیم. این مهم مستلزم قوانین
حمایتی دولتی است. در مسیر پنج سال آینده، شرکت
ملی صنایع پتروشیمی برنامه‌های منسجمی تعریف
کرده تا بتوانیم شاهد افزایش دو برابری ظرفیت تولید
در صنعت مهم و تأثیرگذار در اقتصاد باشیم. باید بدانیم
به ثمر رسیدن یک طرح پتروشیمی به زمانی چهار تا
پنج ساله نیاز دارد، اما برای شروع کار ضرورت دارد در
وزارت نفت و سایر وزارتخانه‌ها و دولت اقدام‌های
حمایتی در نظر بگیریم تا در پایان پنج سال، به اهداف
ترسیمی برنامه دست پیدا کنیم.

چه طرح‌هایی در نوبت بهره‌برداری نیمه‌نخست
امسال قرار دارند؟

بر اساس برنامه، فاز ۳ پتروشیمی پردیس با ظرفیت
یک میلیون و ۷۵۰ هزار تن، اوره و آمونیاک، پتروشیمی
متانول کاوه به‌عنوان بزرگترین تولیدکننده متانول دنیا
با ظرفیت تولید ۲ میلیون و ۳۰۰ هزار تن و پتروشیمی
متانول مرجان با ظرفیت تولید یک میلیون و ۶۵۰ هزار
تن، نیمه‌نخست امسال به بهره‌برداری می‌رسند.

امروز و آینده «برندینگ» در گف و گوی «مشعل» با مدیر شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی منطقه تهران

پنج دقیقه یا ۲۰ دقیقه و بیشتر و بیشتر

آمارهای منطقی، گواه ضرورت برندینگ در جایگاه ها هستند

اشاره

توزیع سوخت که هم اکنون شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی مسئولیت آن را به عهده دارد، نکته اصلی در خصوص طرح ایجاد جایگاه های زنجیره ای سوخت (برند) خروج دستگاه حاکمیتی از مسئولیت های اجرایی و پرداختن به نقش اصلی خود یعنی «فشارت عالی» است. نکته قابل طرح دیگر در حوزه برندینگ، ایجاد فضای رقابتی و قراردادن عرضه کنندگان سوخت در این فضا برای ارائه خدمات کیفی به مشتریان و نکته آخر رضایت مندی مشتری است که حلقه نهایی این زنجیره هستند تا با خاطری آسوده دریافت کننده خدمات و کالای مورد نظر خود باشند. «برند» یا همان طرح احداث جایگاه های زنجیره ای، هم اکنون در پنج استان کشور از جمله تهران اصفهان، یزد، کرمان و... عملیاتی شده است؛ از این رو، با توجه به اهمیت این موضوع و اجرای این طرح در کلانشهر تهران، هفته نامه «مشعل» با کرامت ویس کریمی، مدیر شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی منطقه تهران درباره چگونگی اجرای طرح «برندینگ» گفت و گو کرده است که در ادامه می خوانید.

مشعل | سعید محمدبیگی | برند سازی یا همان طرح احداث جایگاه های زنجیره ای، موضوعی است که با هدف ارائه خدمات کیفی توام با ایجاد رقابت به دستور صریح وزیر نفت کلید خورده است. از آن زمان تاکنون نیز تلاش های فراوانی شده که با بسترسازی در این حوزه، این طرح (برند سازی) اجرایی و عملیاتی شود. ناگفته نماند با طرح موضوع برندینگ از سوی شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی ایران، شکل گیری برند سازی به عنوان الگوی جدیدی در کشور برای عرضه کیفی و رقابتی سوخت، محل مذاقه بخش های مختلف قرار گرفت. برخی از برند استقبال کردند و آن را میدانی برای رقابت در عرضه کیفی خدمات دانستند اما برخی دل نگران بودند و روی خوشی هم به آن نشان ندادند. نگاهی واقع بینانه به برند یا طرح احداث جایگاه های زنجیره ای سوخت، نگاهی کلان و نص صریح قانون است. بنابراین ۴۴ قانون اساسی، دولت با کاهش تصدی گری نقش حاکمیتی خود، فرصت و شرايطی را ایجاد می کند تا بخش خصوصی وارد عرضه رقابت شود. در حوزه تامین

حرکت به سوی شکل گیری شرکت های زنجیره ای سوخت یا برندینگ به دستور وزیر نفت و ابلاغ به ستاد شرکت ملی پخش و شرکت های تابعه آن از مرداد ۱۳۹۴ آغاز و پیروان احداث جایگاه های سوخت به شیوه سنتی آن (قرارداد با اشخاص حقیقی) متوقف شد. در این ابلاغیه به صراحت آمده است که جایگاه های جدید باید در قالب برند احداث شوند و دارای نام و نشان تجاری باشند.

بر این اساس قرار شد که احداث جایگاه ها به صورت زنجیره ای یا همان برندینگ انجام شود یعنی یک شرکت حقوقی بر مبنای ساز کار تعریف شده ثبت شود و این شرکت مجوز احداث جایگاه در قالب برند را از شرکت ملی پخش دریافت کند، به گونه ای که همه امور (تامین زمین، تجهیزات، فرآورده و...) به عهده خودش باشد و شرکت ملی پخش تنها در حکم یک ناظر عالی عمل کند.

به طور حتم اگر جدیتی در کار نبود، این حرکت شکل نمی گرفت و هیچ راهی در زمینه برندینگ نیز پیموده نمی شد.

جایگاه وجود دارد و نه می توان به دلیل نبود صاحب اصلی جایگاه، کار مزد پرداخت کرد. حال در نظر بگیرید شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی ایران باید چه میزان نیروی انسانی داشته باشد که بتواند پاسخ گوی ۶ هزار فقره قرارداد با مشکلات اینچنینی آن هم فقط در حوزه توزیع سوخت باشد؛ در بخش های دیگر مثل حمل و نقل سوخت نیز همین روایت وجود دارد. تنها راه برون رفت از چنین مشکلاتی، کاهش تصدی گری دولت و برگزیدن شیوه ای دیگر است؛ شیوه ای که در آن دولت تنها به عنوان ناظر باشد و نه محکمه حل مشکلات. از این رو، شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی و به تبع آن مناطق سی و هفت گانه زیر پوشش آن، حرکت خود را به ایجاد شرکت های زنجیره ای یا برندینگ و فاصله گرفتن از نظام جایگاه داری سنتی آغاز کرده اند.

طرح برندینگ به طور جدی از چه زمانی آغاز شد؟

است به سمت و سوی دیگری رفت تا میدان برای رقابت و عرضه بهتر و کیفی تر خدمات ایجاد شود؛ این مهم می تواند با ایجاد شرکت های زنجیره ای صاحب نام یا همان «برند» اتفاق بیفتد. هم اکنون نزدیک به ۳۶۰۰ جایگاه عرضه فرآورده نفتی (بنزین و گازوئیل) و ۲۴۰۰ جایگاه عرضه سی ان جی در کشور فعالیت می کنند؛ به عبارتی ۶ هزار جایگاه سوخت رسانی به خودروها را انجام می دهند به این به معنا که شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی با ۶ هزار جایگاه دار طرف قرارداد است که هر یک می توانند نماینده چند مشکل باشند.

چه مشکلاتی؟

برای مثال، در صورت فوت مالک اصلی جایگاه، قرارداد شرکت ملی پخش به لحاظ قانونی با جایگاه مزبور از درجه اعتبار ساقط می شود؛ اما مسئله به همین جا ختم نمی شود و وراثت نیز مشکل دیگری هستند که اغلب با هم کنار نمی آیند؛ در این حالت نه امکان تعطیلی

تعیین شما از برند چیست؟
برند یعنی نشان و نماد یک شرکت برای عرضه محصول یا محصولات خاص. برند را می توان یک فلسفه یا یک نماد برای ایجاد رقابت در عرضه خدمات مطلوب به مشتری و مشتری مداری تعریف کرد و در حوزه سوخت رسانی این تعریف می تواند در قالب ارائه کیفی، مطلوب و ایمن خدمات به مشتریان قرار گیرد. هم اکنون جایگاه عرضه سوخت در کشور به روشی سنتی اداره می شود و هدف از برند سازی، فاصله گرفتن از این روش سنتی و رسیدن به اصل مهم مشتری مداری است.

منظور از روش سنتی چیست؟

در این روش که ریشه در سال های دور دارد همه فعالیت ها اعم از تامین، حمل و توزیع سوخت در حاکمیت، تعریف شده و دولت مسئول مستقیم همه موارد یاد شده است؛ در حالی که این روش پویانیت و «رقابت» در آن جایی ندارد چون رقیبی وجود ندارد؛ بنابراین لازم

واکنش جایگاه داران در مقابل این موضوع چه بود؟

بدون تردید ظهور یک پدیده جدید به دلیل ناشناخته بودن آن ممکن است بازتاب های متفاوتی در پی داشته باشد و «برند» نیز از این قاعده مستثنی نیست. از این رو برای معرفی آن باید بستر سازی هایی انجام می شد و این کار با برگزاری نشست های متعدد با جایگاه داران و اطلاع رسانی از طریق رسانه های گروهی و... میسر شد. اما در وهله نخست، نشست های متعددی در درون ستاد شرکت ملی پخش به منظور توجه مناطق برگزار سپس ساز کار مربوط به ایجاد جایگاه های عرضه سوخت در قالب «برند» تدوین شد. شناسایی شرکت های توانمند در زمینه برندینگ و اطلاع رسانی نیز، گام های دیگری بود که برداشته شد تا شرایط ورود به این حرکت بنیادی ایجاد شود. این نقطه آغاز حرکت شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی و مناطق سی و هفت گانه زیر پوشش آن به سوم برندینگ و فاصله گرفتن از نظام جایگاه داری سنتی است.

در ایجاد جایگاه های زنجیره ای سوخت چه اهدافی مورد توجه قرار گرفته است؟

همان طور که پیش تر اشاره شد، ۶ هزار جایگاه سوخت اعم از سی ان جی و فرآورده (بنزین و گازوئیل) ۶ هزار قرارداد در سراسر کشور فعال است که هر یک از آنها می تواند تنها در بخش توزیع سوخت نماینده چند ۱۰ مشکل باشد. اما با احداث جایگاه های زنجیره ای، تامین، حمل و توزیع سوخت که هم اکنون شرکت ملی پخش متولی آن است، دیگر این حجم از قرارداد و به تبع آن مشکل وجود نخواهد داشت. به این نکته نیز اشاره کنم که شرکت ملی پخش فرآورده های نفت ایران برای حمل فرآورده های نفتی خود حتی با یک نفتکش که در اصطلاح «تک پیمان» گفته می شود هم قرارداد دارد؛ با «برندینگ» چنین قرارداد هایی حذف می شود و صاحب برند مسئولیت خواهد داشت. هدف دیگر، کاهش زمان انتظار برای سوختگیری خودروها در جایگاه های سوخت است. هم اکنون ۱۷ میلیون و ۵۰۰ هزار دستگاه خودرو بنزین سوز و گازوئیل سوز در کشور تردد می کنند که زمان انتظار برای سوختگیری در آنها با توجه به حدود ۳۶۰۰ جایگاه عرضه سوخت مایع (بنزین و گازوئیل) بین ۱۰ تا ۲۰ دقیقه است؛ در حالی که بر اساس استانداردهای بین المللی زمان انتظار خودروها در جایگاه های سوختگیری باید پنج دقیقه باشد.

این چه مفهومی دارد؟

به این مفهوم است که در حال حاضر به ازای هر پنج هزار دستگاه خودرو، یک جایگاه سوخت در کشور فعال است؛ در حالی که بنا بر استانداردهای بین المللی به ازای هر یک هزار دستگاه خودرو باید یک جایگاه سوخت فعال باشد. در کلانشهری مانند تهران که ۱۸۰ جایگاه عرضه سوخت دارد و از طریق آنها روزانه به طور میانگین ۱۲ میلیون لیتر بنزین توزیع می شود؛ زمان انتظار برای سوختگیری خودروها ۲۰ دقیقه است. اگر خواهیم به همین شیوه سنتی عمل کنیم، زمان انتظار

سوختگیری در جایگاه ها نه تنها کاهش نخواهد یافت بلکه افزایش نیز می یابد. در حالی که برندینگ می تواند این هدف (کاهش زمان انتظار برای سوختگیری خودروها) را محقق کند. برآوردهای آماری نشان می دهد تا سال ۱۴۰۰ در هر سال ۱،۲ میلیون دستگاه خودرو وارد ناوگان حمل و نقل (بنزینی - دیزلی) خواهد شد؛ بنابراین در آن زمان ناوگان حمل و نقل کشور شامل ۲۲ میلیون دستگاه خودرو خواهد بود. حال اگر فرض کنیم که سالانه ۱۰۰ جایگاه در کشور احداث شود (با روند سختی که توضیح داده شد) و تعداد آنها به ۶۵۰۰ باب در سال ۱۴۰۰ برسد، زمان انتظار ۲۰ دقیقه ای برای سوخت گیری خودروها نه تنها کم نخواهد شد بلکه اضافه هم خواهد شد و در نتیجه این مشتری است که آزاری ببیند.

در همه مواردی که به آنها اشاره کردید، شرکت ملی پخش به عنوان حاکمیت چه نقشی دارد؟

مهم ترین اصل در موضوع ایجاد جایگاه های زنجیره ای سوخت، کاهش تصدی گری دولت و نظارت عالی از سوی آن است. هدفی که در اصل ۴۴ قانون اساسی به صراحت به آن اشاره و برندینگ نیز بر اساس همین اصل، عملیاتی شده است. اگر تصدی گری دولت در میان باشد، مگر ظرف یک سال چند جایگاه را می توان به روش سنتی (مراجعه فرد به شرکت پخش، معرفی زمین، تأیید مکان احداث، مطابقت با استانداردهای فنی، ایمنی و تأیید آنها و اعلام های مختلف از بخش هایی مثل محیط زیست، شهرداری، راه و شهرسازی و...) به مجموعه جایگاه های کنونی اضافه کرد. در حال حاضر این دولت است که بار همه مسئولیت ها را بر دوش دارد و از همه اینها گذشته، موضوع زمین است؛ به خصوص زمینی که در مراکز شهرها باشد؛ بنابراین اگر به همین منوال پیش رویم، به طور قطع نمی توان پاسخ گوی مناسبی در حوزه سوخت رسانی بود.

در کشورهای دیگر وضع چگونه است؟ جایگاه داری و زمان انتظار برای سوختگیری خودروها در کشوری مانند ترکیه با ۱۲ هزار و ۵۰۰ جایگاه، زمان سوختگیری را بسیار کاهش داده است. به عبارتی در این کشور به ازای هر ۹۰۰ خودرو یک جایگاه فعالیت می کند.

یا در آرژانتین که تعداد خودروهای آن ۱۴ میلیون دستگاه است، ۱۳ هزار و ۵۰۰ جایگاه سوخت رسانی به خودروها انجام می دهند؛ این بدان معناست که در این کشور به ازای هر ۱۰۷۰ دستگاه خودرو، یک جایگاه فعالیت می کند و زمان انتظار خودروها برای سوختگیری در حد استاندارد پنج دقیقه است. این آمارها نشان می دهد در چنین کشورهایی این بخش خصوصی است که با رقابتی که میان آنها وجود دارد، کار در این حوزه (سوخت رسانی) را پیش می برد و دولت تنها به عنوان ناظر عالی عمل می کند.

به نظر می آید در حوزه سی ان جی وضع نسبت به جایگاه های عرضه سوخت مایع مطلوب باشد، این طور نیست؟

بله وضع در حوزه سی ان جی مطلوب است؛ به طوری که هم اکنون ۲۴۰۰ جایگاه سی ان جی در کشور سوخت رسانی به سه میلیون و ۵۰۰ هزار خودرو سی ان جی انجام می دهند؛ یعنی به ازای هر ۱۴۵۸ دستگاه خودرو، یک جایگاه فعال است. در این حوزه هم اکنون از نصف ظرفیت جایگاه ها استفاده می شود و این قابلیت وجود دارد که اگر تعداد خودروهای سی ان جی سوز به هفت میلیون هم افزایش یابد (بافرض این که جایگاه دیگری هم احداث نشود) امکان پاسخ گویی وجود دارد، اما در زمینه جایگاه سوخت مایع (بنزین و گازوئیل) چنین امکانی فراهم نیست.

پیش تر به موضوع مشتری مداری اشاره کردید؛ توضیح بیشتری درباره آن می دهید؟

مشتری مداری یک اصل در تجارت است و یک بنگاه تجاری برای این که سود و منفعت بیشتری داشته باشد، به طور حتم به آن توجه دارد. در موضوع برندینگ این موضوع کاملاً مشهود است. وقتی کالایی مانند بنزین عرضه می شود، در این میان رقابتی وجود دارد و به مشتری حق انتخاب داده می شود. در شیوه کنونی جایگاه داری، این رقابت و مشتری مداری بسیار کم رنگ است؛ بنابراین برای این که کیفیت سوخت و نحوه عرضه آن در جایگاه های رقابتی شود و مشتری نیز راحت تر بتواند سوختگیری خودروی خود را انجام دهد، باید اتفاق جدیدی بیفتد و این اتفاق «برندینگ» است.

در کلانشهری مثل تهران یکی از اهداف اصلی برندینگ همین موضوع، یعنی مشتری مداری است. برای نیل به این هدف باید سوخت رسانی ارتقا یابد و رقابتی شود؛ به طوری که مردم تفاوت در ارائه خدمات و کیفیت سوخت را ببینند و انتخاب گر باشند. الان این رقابت و مشتری مداری در جایگاه های سوخت وجود ندارد و سوختگیری برای مردم یک الزام است و حق انتخابی هم وجود ندارد؛ اما در «برندینگ» مردم حق انتخاب دارند و در جایگاهی سوختگیری می کنند که خدمات بهتر و مطلوب تری به آنها عرضه شود.

اگر بخواهیم نتایج حاصل از برندینگ را فهرست کنیم، کدام اولویت دارد؟

برندینگ یک زنجیره و مهم ترین اصل آن احترام به حقوق مشتری است؛ البته در این زنجیره یک اتفاق مهم باید رخ دهد و آن واگذاری کامل فعالیت ها به بخش خصوصی برای یک نظارت عالی است؛ به عبارت دیگر، تنها باید یک هسته کوچک در راس باقی بماند و نظارت عالی را داشته باشد و این هسته کوچک همان دولت است. با برون سپاری فعالیت ها در حوزه سوخت رسانی، سازمان چابک و نظارت برای ارائه هر چه بهتر خدمات بیشتر می شود. برای مثال در کشوری که ۱۲ هزار جایگاه سوخت در آن فعال است، این جایگاه ها با چند شخصیت حقوقی به تعداد کمتر از انگشتان یک

دست اداره می شود و دولت با ۱۲ هزار قرارداد یا جایگاه دار طرف حساب نیست و تنها با چند «برند» طرف حساب است. توانمند سازی و حمایت از توسعه بخش خصوصی، ارتقای سطح خدمات قابل ارائه در جایگاه های عرضه سوخت، افزایش رضایت مندی مشتریان و توسعه جایگاه های سوخت در کلانشهرها را می توان از دیگر نتایج برندینگ بشمرند.

تهران کلان شهری است که موضوع برند جایگاه های سوخت در آن اجرا شده است، این مهم تا کجا پیش رفته است؟

بنا بر اعلام محمد رضا مظلومی، مدیر بازرگانی شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی ایران، ۵۳ شرکت در کشور به عنوان برند تأییدیه احداث جایگاه های زنجیره ای را دریافت کرده اند و زمانی که مجوز دریافت کنند، بدان معناست که می توانند در قالب طرح برند فعالیت خود را آغاز کنند. در تهران نیز نزدیک به ۱۰ جایگاه در قالب سه برند فعال شده اند و در آینده به طور حتم تعداد آنها بیشتر خواهد شد و شمار بیشتری از جایگاه های سوخت در زنجیره برند قرار خواهند گرفت.

اگر نکته ای از قلم افتاده است بفرمائید

پیش بینی من این است که برند شاید در ابتدا با مشکلاتی توأم باشد اما اینها قابل حل است. البته جایگاه داران برای تشکیل برند نگاری های مهم دارند که با نشست های توجیهی و توضیحات ارائه شده در این خصوص، دید بهتر و واقع بینانه تری به این موضوع پیدا کرده اند و طوری که نسبت به قبل اشتیاق بیشتری برای حضور در این عرضه نشان داده اند. در حالی که در روزهای آغازین اجرای طرح برندینگ، مقاومت هایی از جانب آنها صورت می گرفت. چاره ای نداریم که به سمت برندینگ حرکت کنیم؛ به طور حتم این مسیری طی خواهد شد و مردم نیز اولین کسانی هستند که نفع خواهند برد چون رضایت مندی آنها حاصل خواهد شد از دیگر سو، تصدی گری دولت و در نتیجه انحصارگری شرکت ملی پخش در حوزه تامین و توزیع و حمل سوخت کاهش می یابد. سازمان کوچک و سیاست های کلی اصل ۴۴ نیز محقق می شود. کوچک سازی دولت و کاهش تصدی گری آن در بحث توزیع سوخت، واقعا شدنی است و باید انجام شود.

در گفت‌وگوی «مشعل» با مدیر شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی منطقه آذربایجان غربی بررسی شد

«سوخت یاب» سدراه قاچاقچیان مرز «سرو»

اشاره

مشعل | سعید محمدبیگی «قاچاق» واژه‌ای با حروفی کم اما آثار تخریبی فراوان؛ پدیده‌ای شوم که آسیب‌هایی جدی و گسترده بر پیکره اقتصاد ملی کشور وارد و فعالیت‌های اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی را متاثر از خود کرده است. برای این واژه پنج حرفی در فرهنگ لغت، معانی مختلفی عنوان شده که «بودن، عمل پنهانی و گریزان بودن» از آن جمله است، اما در اصطلاح گمرکی، منظور از آن «تقلب در نقل و انتقال بدون پرداخت عوارض گمرکی و سودبازرگانی» است. بر پایه این تعریف تخصصی، هر کالای وارداتی به کشور، بدون ثبت معاملات قانونی آن از سوی دولت، ممنوع است و قاچاق محسوب می‌شود. قاچاق انواع مختلفی دارد که مهم‌ترین آن، قاچاق ارز، کالای گمرکی و تجاری، به ویژه انواع کالاهای راهبردی همانند فرآورده‌های نفتی است و قاچاق سلاح و مهمات و ابزارهای جنگی و آتش‌زا از دیگر انواع آن هستند. بدون تردید ایجاد و رشد پدیده‌ای به نام قاچاق در ابعاد مختلف و شیوه‌های متنوع آن با هدف ضربه زدن به نظام و بنیادهای اقتصادی کشور انجام می‌شود. وجود برخی نقاط ضعف در اقتصاد کشور به لحاظ وابستگی به درآمدهای نفتی، اتکاب مصرف اقلام وارداتی، همچنین وابستگی بسیاری از صنایع به قطعات و فناوری، این فرصت را برای کشورهای سلطه‌گر ایجاد کرده است تا آنها نیز از حربه فشار و تحریم اقتصادی

استفاده کنند. مقام معظم رهبری به منظور مقابله با این توطئه بیگانگان، موضوع «اقتصاد مقاومتی» را مطرح کرده‌اند که تحقق آن در گرو برنامه‌ریزی برای رفع نقایص موجود در اقتصاد و اصلاح و بهبود آنهاست. مبارزه با قاچاق به عنوان یکی از ابزارهای اصلاح نقاط ضعف اقتصاد، سال‌هاست که از سوی دستگاه‌های مسئول در این حوزه پیگیری و تلاش می‌شود تا با به کارگیری شیوه‌ها و تجهیزات مختلف به روز، این پدیده شوم نابود شود اما به واقع این «چاه ویلی» است که برای پر کردن آن همه دستگاه‌های اجرایی کشور باید بسیج شوند و با عزم می‌راسخ ریشه آن را بسوزانند. آذربایجان غربی از طریق پایانه‌های مرزی مانند سسر و، رازی پلدشت و بازرگان با کشورهای همسایه همچون ترکیه و عراق دارای مرز مشترک است از این رو قاچاق سوخت به وسیله کامیون‌هایی که از این کشورها وارد خاک ایران می‌شوند، نامحتمل به نظر نمی‌رسد از آنجا که شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران و مناطق سی و هفت گانه آن به ویژه مناطقی مانند فرآورده‌های نفتی منطقه ارومیه که در حوزه مبارزه با قاچاق سوخت در مرزهای زمینی کشور دستی بر آتش دارد، به تازگی در پایانه مرزی «سرو» این منطقه، کاوشگری با نام «سوخت یاب الکترومغناطیس» به کار گرفته شده‌اند که توانسته است در کاهش قاچاق فرآورده به وسیله کامیون‌های خارجی (ترکیه - عراق) نقش ۱۰۰ درصدی ایفا کند. به منظور آگاهی از عملکرد داین دستگاه سوخت یاب الکترومغناطیس، «هفته‌نامه مشعل» با احمد مجرمدبیر شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی منطقه آذربایجان غربی (ارومیه) گفت‌وگو کرده‌است که مشروح آن را می‌خوانید.

آقای مجرد، ساخت کاوشگر سوخت با چه هدفی کلید خورد؟ تلاش برای دستیابی به راهکارهای عملی و اجرایی کردن شعار سال که از سوی مقام معظم رهبری «اقتصاد مقاومتی: تولید-اشتغال» نام گذاری شده، همچنین اقدامات مربوط به سال گذشته که اقتصاد مقاومتی اولویت اول در کشور بود و شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی منطقه ارومیه را بر آن داشت تا با ارائه راهکارهای عملی به اجرایی کردن یکی از اهداف مهم اقتصاد مقاومتی مبنی بر جلوگیری از قاچاق سوخت اقدام کند؛ از این رو، ساخت دستگاه سوخت یاب در کارگروه مرزی شرکت ملی پخش منطقه ارومیه برای جلوگیری از قاچاق سوخت در این منطقه کلید خورد.

دستگاه سوخت یاب یا کاوشگر سوخت با همکاری شرکت پویان کوش به عنوان یکی از شرکت های دانش بنیان استان آذربایجان غربی ساخته شده است و نقش مهمی در جهت ارتقای سلامت اداری کارکنان عملیاتی و کاهش بسیار محسوس قاچاق دارد. ضمن این که از سوء استفاده های احتمالی در این زمینه نیز جلوگیری می کند.

دستگاه سوخت یابی که در پایانه مرزی سرو به کار گرفته شده است، چه فعالیتی انجام می دهد؟ دستگاه سوخت یاب به کمک اثرهای الکترواستاتیکی و شبیه سازی آن روی آنتن دستگاه، مواد سوختی پنهان را آشکار می سازد و بنابراین نیاز کاربر، این مواد پنهان را از یک لیتر تا یک هزار لیتر و بیشتر شناسایی می کند.

این دستگاه نمونه مشابه خارجی هم دارد؟

دستگاه سوخت یاب مغناطیسی که هم اکنون در مرز سرو مورد استفاده قرار گرفته،

به وسیله یکی از شرکت های دانش بنیان استان آذربایجان غربی طراحی، ثبت اختراع و ساخته شده است و مشابه خارجی هم ندارد.

فناوری ساخت این کاوشگر (دستگاه سوخت یاب) ثبت اختراع جهانی شده و گواهی ثبت اختراع بین المللی آن تا ۲۰ سال آینده به نام مهندس گلشنی است.

ویژگی های این دستگاه چیست؟ دستگاه سوخت یاب الکترومغناطیسی که از ۱۵ اردیبهشت ماه امسال در کنترل فروش مرزی جایگاه سرو به کار گرفته شده است، می تواند هر گونه فرآورده نفتی جاسازی شده در کف یا سقف کامیون را از فاصله سه متری تا ۳۰۰ متری شناسایی

کم و قابلیت حمل، کم مصرف بودن به لحاظ صرف انرژی، همچنین مقرون به صرفه بودن ساخت و پایین بودن هزینه های تعمیر و نگهداری، از دیگر ویژگی های بارز دستگاه سوخت یاب الکترومغناطیسی ساخته شده است.

این دستگاه با دیگر تجهیزاتی که برای شناسایی سوخت قاچاق به کار گرفته می شود چه تفاوت یا تفاوت هایی دارد؟ برای جست و جوی مواد پنهان، روش هایی متداول وجود دارد که ارسال امواج، تابش لیزر، تابش امواج سونار و اشعه ایکس از آن جمله است. در بیشتر این روش ها اگر نمونه مورد

دستگاهی که فرآورده های نفتی جاسازی شده در کف یا سقف کامیون را از فاصله ۳ متری تا ۳۰۰ متری شناسایی می کند.

کنده این دستگاه همچنین قابلیت آن را دارد که از پشت هر گونه مانع یا حایل داخل باک، مقدار سوخت را در کمتر از پنج ثانیه به کاربر اعلام کند. ساخت دستگاه سوخت یاب الکترومغناطیسی، همچنین این امکان را ایجاد کرده است که بتوان افزون بر روش های الکترواستاتیکی از اثر و خاصیت دوقطبی های الکتریکی و بارها، برای شناسایی و غلبه بر استتار مواد نفتی پنهان استفاده کرد. کارایی چند منظوره در سمت یابی فرآورده های نفتی لمشغال فضایی

جست و جو با مواد ویژه ای استتار شده باشند؛ به طوری که نفوذ پذیری امواج در آنها را ناممکن کند. جست و جو با شکست رو به رو خواهد شد. روش های مزبور در فواصل دور کاربرد ندارد و تنها می توان یک نوع ماده را شناسایی کرد؛ در حالی که استفاده از دستگاه سوخت یاب الکترو مغناطیسی، شناسایی مواد سوختی پنهان را از فواصل دور، حتی از داخل آب، خاک یا استتارهای دیگر امکان پذیر کرده است.

دستگاه های ایکس ری که در بیشتر گمرک های کشور استفاده می شود؛ قیمت بالای یک میلیارد تومان دارد اما قیمت تمام شده دستگاه سوخت یاب در حدود ۴۰ میلیون تومان و برای جلوگیری از قاچاق سوخت نیز متناسب تر است.

استفاده از این دستگاه به آموزش خاصی نیاز دارد؟ البته، البته. آموزش و یادگیری استفاده اصولی و صحیح از دستگاه می تواند مقدار خطای احتمالی را کاهش دهد.

از دستگاه سوخت یاب الکترو مغناطیسی در همه مرزهای منطقه آذربایجان غربی استفاده می شود؟

در حال حاضر از این دستگاه در پایانه مرزی سرو استفاده شده است و به زودی پس از دریافت تاییده های لازم از آن به عنوان ابزار مکمل کنترلی در دیگر مرزهای استان آذربایجان غربی اعم از رازی، بازرگان و پلدشت نیز استفاده خواهد شد. باید تاکید کنم مبارزه با پدیده ناهنجار قاچاق سوخت در مرزهای کشور نیازمند عزم ملی است و در این راه، خلق نوآوری هایی مانند دستگاه سوخت یاب، می تواند نقش موثری داشته باشد.

روایتی از همنشینی یک ساعته با کارکنان دستگاه حفاری چاه شماره ۳ آبتیمور در حوالی اهواز

حفار بودن می دانی یعنی چه؟

مشعل | مسعود رفیعی طالقانی | چند روز پیش تر از آنکه پرزیدنت ترامپ راهی ریاض شود برای بستن آن قراردادهای شبه جنون آمیز تسلیحاتی و آن رقص شمشیر عجیب، به خوزستان سفر کردم؛ احتمالاً حالا از خودتان می پرسید چه نسبتی میان سفر رئیس جمهور ایالات متحده به پایتخت آل سعود و سفر یک روزنامه نگار به خوزستان هست که اینجا بازگو شود؟! البته خودم هم به خیالم نمی رسید که نسبتی هر چند کوچک - در عالم معنا - میان این دو سفر برقرار شود. ترامپ داشت در نخستین سفر خارجی اش از ینگه دنیا به قلب خاورمیانه می آمد و من از تهران، راهی اهواز شده بودم برای گپ و گفتی با مدیرعامل شرکت ملی حفاری ایران و دیدار با شماری از کارکنان این شرکت در مناطق عملیاتی خوزستان. از تباط سفرم با سفر ترامپ را در همین دیدارها بود که دریافتم.

دکل بانی شاید سخت‌ترین و بدفرم‌ترین کار در دستگاه حفاری باشد. کار در ارتفاع سی و پنج متری بالای دکل که مسئول هدایت لوله‌هاست. هر شیفت دو نفر دکل بان دارد. استاد کار هم مثل یک آچار فرانسه است که اگر مشکلی هر جا باشد، استاد کار آن را برطرف می‌کند

ساعت از سه بعدازظهر چهارشنبه روزی گذشته بود که گفت‌وگو با حیدر بهمنی، مدیرعامل شرکت ملی حفاری ایران در دفتر کارش به پایان رسید. آنهایی که بهمنی را می‌شناسند، خوب می‌دانند که او بیشتر در دکل می‌کند تا گفت‌وگو. وقتی حرف می‌زند، تو مجال زیادی داری برای به فکر فرو رفتن، خندیدن، بغض آلود شدن و یا همدردی و تحسین. بهمنی یک جورهایی تاریخ فراز و فرودهای حفاری بعد از انقلاب را توی سینه‌اش دارد، شاید هم خودش یک پا، تاریخ صنعت حفاری ما بعد از انقلاب اسلامی باشد. خودش می‌گوید «هم دوستان زیادی دارد و هم دشمنان زیادی»؛ شاید این خصلت آدم‌هایی مثل حیدر بهمنی است. آدم‌هایی که خنثی نیستند، همینطورند. به قدر دوست، دشمن دارند و به قدر دشمن، دوست.

گفت و گویمان که تمام شد دوباره رو کرد به من و گفت: «طالقانی، کجا می‌ری؟»

آقای مهندس، به آقای راهداری گفته‌ام که من را به چند منطقه عملیاتی ببرد تا از نزدیک بچه‌های حفار را ببینم و گپی با آنها بزنم. از تهران که راه افتادم، تا الان به شوق دیدار با آنها سر پا نمی‌شناسم. خیال می‌کنم ستون اصلی صنعت نفت ما را حفارها ساخته‌اند.

بهمنی با خنده گفت: «بسیار خوب، برو انشالله که مطالب خوبی دستگیرت شود.»

موقع خداحافظی یک زن و مرد جوان با هماهنگی منشی وارد اتاقش می‌شوند و تا پای میز کارش می‌روند. از گفته‌هایشان پیداست که مرد جوان درگیر استخدام در شرکت است. بهمنی به حرف‌هایشان گوش می‌کند و دستوراتی را تلفنی به منشی می‌دهد و با خنده به من رو می‌کند: «هی بیبی برادر، روزانه چندین و چند تا از این مراجعات داریم. جوانان ما اشتغال می‌خواهند.»

وقت خداحافظی است و جهانبخش راهداری- رئیس روابط عمومی شرکت ملی حفاری- من را به یکی از کارشناسان روابط عمومی می‌سپارد تا به دیدار حفار مردان برویم.

هماهنگی تلفنی با مسئولان حراست چاه تعمیراتی شماره ۳ آبتیمور انجام می‌شود و ما هواوز را از طریق جاده آبادان به مقصد آنجا ترک می‌کنیم. هوا گرم است و غبار آلود؛ هر چند ابودر بهمنی- کارشناس روابط عمومی - می‌گوید امروز، روز خوب هواوز است. مرد جوان راننده، سکوتی سنگین اختیار کرده و کلمه‌ای حرف نمی‌زند. شاید به ناچار گفت‌وگوی ما درباره کارکرد هفته نامه «مشعل» در صنعت نفت را می‌شنود. با دیدنش به این فکر می‌کنم که فاصله میان دغدغه‌های یکی مثل من با یکی مثل او، در صنعت نفت چقدر است؟! هر چند هوای گرم و غبار، حتی نمی‌گذارد آدم درست فکر کند.

***

میله راهبند بالا می‌رود و ما وارد منطقه عملیاتی چاه شماره ۳ آبتیمور می‌شویم. از دوردست که دکل را می‌دیدم، میله‌ای باریک بود در بیابان، اما اینجا پای دستگاه که ایستاده ایم نه میله، که برای خودش یک پا آسمانخراش است. صدای تجهیزات موتورهای دستگاه، سکوت صحرا را اینجا بدجور چنین غولی ناگزیرند از فرار کردن، اما حفارها چه؟! اولین پرسشی که به ذهنم می‌رسد همین است: «این سر و صدا همیشه برقراره؟»

رئیس دستگاه جوابم را می‌دهد: «بله، همیشه. ما با این صدا عمرمون رو می‌گذرونی.»

***

کانکس رئیس دستگاه، سیماهی یک اتاق کوچک و محقر را دارد. چهار- پنج صندلی برای نشستن آنجاست و میزی که هوشنگ صفری- رئیس دستگاه - پشت آن نشسته با لباس کار و چکمه‌ای چرمین. مردی به شدت

بیست و پنج سالی می‌شود. عملیاتی که اینجا مشغول انجامش هستی، چه عملیاتی است؟

این چاه در میدان نفتی «آبتیمور» است که از میادین قدیمی ماست و چاه‌های همه کهنسال شده‌اند. ما برای بالا بردن راندمان و استخراج نفت با کیفیت‌تر از این چاه‌ها اینجا هستیم.

عملیات تعمیر چاه شامل چه کارهایی می‌شود؟

این تعمیرات به دلیل افت فشار و آب نمکی که وارد نفت شده، ضرورت پیدا کرده است و ما باید این مشکل را حل کنیم.

چاه‌های تعمیراتی اساسا چه فرقی با چاه‌های اکتشافی و توسعه‌ای دارند؟

در چاه‌های توسعه‌ای، میزان حفاری و عمق لازم برای دسترسی به نفت مشخص و همه چیز کاملا تحت کنترل است، اما در چاه‌های تعمیراتی مشکل خیلی بیشتر از جاهای توسعه‌ای است و مسائل پیش‌بینی

نشده زیادی داریم؛ امکان اینکه گاز بالا بزند و یا چاه زنده شود بالاست. ممکن است با فوران روبه‌رو شویم. در کنار اینها مشکل «فیشینگ» یا «مانده بایی» را هم داریم. یعنی ممکن است قطعه‌ای داخل چاه بماند که مجبور شویم برای بیرون آوردنش اقدام کنیم. این چاه قبلا از دو مخزن بهره‌برداری می‌کرد اما الان قرار است فقط از مخزن «سروک» بهره‌برداری کنیم که از عمق ۲۰۲۰ متری، به صورت انحرافی حفاری انجام می‌دهیم. این کار باعث می‌شود هم عمر چاه طولانی‌تر شود و هم نفت بیشتری برداشت کنیم.

***

صفری با اشتیاق پرسش‌هایم را پاسخ می‌دهد تا آنجا که می‌رسانمش به بحث سختی‌های کار حفاری.

سختی کار ما را خود شما دارید می‌بینید. الان که هنوز تابستان نشده، وضع این است، اما در مرداد و چله تابستان وقتی دمای هوا به بالای ۶۰ درجه می‌رسد، اینجا بودن برای خودش حکایتی است. پمپ‌های گل که تحت فشار کار می‌کنند، در زمستان

دمای ۵۰ و ۶۰ درجه سانتیگراد دارند، حالا حسایش را بکنید در فصل گرما، دمای محیط و پمپ با هم تا بالای ۱۰۰ درجه هم می‌رسد و خیلی پیش می‌آید که بچه‌ها حین کار از گرما غش می‌کنند.

این دستگاه در مجموع چند نفر نیروی انسانی دارد و آنان چگونه سر کار حاضر می‌شوند؟

کلافات در چهار شیفت در ماه اینجا کار می‌کنند که همیشه و هم‌زمان دو شیفت سر چاه هستند؛ یک شیفت مشغول کار است و شیفت دیگر به صورت آماده به کار در اردوگاه. همه به صورت شب کار و روز کار به طور مدام اینجا مشغول به کارند. دو شیفتی که سرکار نیستند هم در استراحتند که پس از ۱۴ روز به سرکار می‌آیند و ما که سرکار بوده‌ایم، به استراحت می‌رویم. کل کارکنان دستگاه با افرادی که سرویس می‌دهند، ۱۲۰ نفر می‌شوند که همه به صورت اقماری هستند.

اینجا هم، نیروی رسمی و غیر رسمی دارید؟

بله اینجا هم نیروهای رسمی، قراردادی، پیمانکاری و روز مزد داریم. این فقره آخر را از کارگران محلی جذب می‌کنند که از روستاهای اطراف می‌آیند برای مشاغل نظیر نگهبانی و...

ممکن است سلسله مراتب کار در دستگاه حفاری را بگویید؟

روند کار اینجا از واشکولی با همان کارگر شست‌وشو شروع می‌شود و بعد نیروها به کمک صنعتگری، سکوبانی، دکل بانی، استاد کاری، حفاری، سر حفاری و رئیس دستگاهی می‌رسند.

برای هر شیفت سه نفر کارگر شست و شو داریم. سکوبان کارش روی سکوست و در «لوله بالا»، «لوله پایین» و در عملیات جدا سازی دکل، جا به‌جایی دکل، تعمیر پمپ‌ها و سایر قسمت‌های دستگاه کار می‌کند. ما برای هر شیفت سه سکوبان داریم.

دکل بانی شاید سخت‌ترین و بدفرم‌ترین کار در دستگاه حفاری باشد. کار در ارتفاع سی و پنج متری بالای دکل که مسئول هدایت لوله‌هاست. هر شیفت دو نفر دکل بان دارد. استاد کار هم مثل یک آچار فرانسه است که اگر مشکلی هر جا باشد، استاد کار آن را برطرف می‌کند.

بالا تر از اینها، حفار است که حکم قلب دستگاه را دارد، یعنی تمام عملیات زیر نظر اوست؛ هر کاری که روی چاه انجام می‌شود. در بخش مدیریتی هم سر حفار را داریم که یک پله از رئیس دستگاه پایین تر است و در آخر هم رئیس دستگاه.

البته در کنار اینها مکانیک، مکانیک ارشد و همچنین «موتورمن» را داریم که سرویس دستگاه‌ها را انجام می‌دهند.

برق کار، برق کار ارشد و گل شناس را هم داریم که هر یک در حیطه بندی فعالیت خود مشغولند. در کنار اینها واحد «چاس‌اس» دستگاه است که بالای سر همه دستگاه‌ها

ممکن است قطعه‌ای داخل چاه بماند که مجبور شویم برای بیرون آوردنش اقدام کنیم. این چاه قبلا از دو مخزن بهره‌برداری می‌کرد اما الان قرار است فقط از مخزن «سروک» بهره‌برداری کنیم که از عمق ۲۰۲۰ متری، به صورت انحرافی حفاری انجام می‌دهیم. این کار باعث می‌شود هم عمر چاه طولانی‌تر شود و هم نفت بیشتری برداشت کنیم

آقای صفری، چندسال است که در شرکت ملی حفاری هستید؟

چاه نفت، حالا در پایان این سفر برای من هویتی تازه تر یافته است؛ اگر تا امروز، نفت در ذهن من، خون خاک ایران بود از مانده زمین، از حالا به بعد، جز اینها، خون رگ های غیرت بچه های حفار هم هست برابم. آن بالا، روی سکویی که کار شبانه روزی در جریان است، در چروک صورت های حفاران، تاریخ را دیدم که پیش می رفت، آن هم با دست همین مردان. آنها شاید خودشان هم از میزان اهمیت خود و کارشان برای ایران و ایرانی آگاه نباشند، اما خوب می گویند که به دلگرمی بیشتر نیاز دارند برای جلو رفتن و شکافتن قلب سدها و انسدادهای پیشرفت این وطن.

از لحظه ای که از این سفر برگشته ام، مدام از خود می پرسم: «حفار بودن، می دانی یعنی چه؟»

حاضر است. در این دستگاه آقای رحمانی، نماینده اج اس ای است که تمام کارها با نظارت ایشان انجام می شود. مضاف بر موضوعات مربوط به ایمنی و بهداشت، از نظر زیست محیطی هم ما همیشه دنبال عدم آلودگی هستیم.

***

حرف های صفری در این کانکس، غیر از من، شنوندگان دیگری هم دارد؛ کارکنان دستگاه هم دارند با دقت به حرف های رئیس شان گوش می دهند، انگار منتظرند من سوالی بپرسم که از اساس برای شنیدن پاسخ آن به اینجا آمده ام؛ «سختی کار در صنعت حفاری»

وقتی از سختی های کار حفاران می پرسم، همه آنها می گویند که در کانکس نشسته اند، هیجان زده می شوند. آنها هم مثل همه دوست دارند زحماتشان آن طور که بایسته است، دیده شود و از همین روست که می خواهند ما روایتگر خوبی از این سختی ها باشیم.

آقای صفری، لطفاً باز هم از سختی ها و مخاطرات کار حفاری بگوئید؟ چقدر روایت این سختی ها به گوش مسئولان رسیده است؟

واقعیت این است که ما همگی توقع داریم کارمان در ردیف مشاغل سخت قرار بگیرد. تا به حال مسئولینی بر سر چاهها آمده اند، اما ترتیب اثری نسبت به این خواسته ما داده نشده است. در تمام دنیا این کار در صف مقدم صنعت نفت است. کار بسیار مشکلی از نظر مشقت کار، عملیاتی بودن و پر خطر بودن

محسوب می شود. مثلاً دکل بان های ما روزانه چند ساعت در ارتفاع ۳۰ - ۳۵ متری آویزان هستند و با جانشان بازی می کنند. بارها پیش آمده که همکاران ما نقص عضو شده اند. می خواهم بگویم همان طور که دارید می بینید، سختی با کار ما عجین است. برای مثال دیگر، در زمان هجوم ریزگردها به خوزستان، وقتی همه جا تعطیل می شود، دستگاه حفاری تعطیل نیست و ما باید در شرایطی که چشم چشم را نمی بیند هم کار کنیم.

جمله اش تمام نشده که همکارانش هم وارد بحث می شوند و هیاهو فضای کانکس را پر می کند. این آدمها گواه آنند که چارچوبهای «سختی کار» را باید از نو روایت کرد تا شاید قانونگذاران، با روایتی تازه از واقعیت های سختی کار آشنا شوند.

***

چند فرزند دارید؟

۴ پسر دارم.

این پرسشم گویا خاطرش را کمی مخدوش می کند. سری تکان می دهد به نشان تاسف. آرام نزدیک گوشم می گوید: «راستش کار اقماری نداشت خیلی خوب بالای سر بچه ها باشم و حواسم جمع مسائلشون باشه.»

***

حفار شیفت هم اینجا در کانکس کنار من نشسته و با پرشتم حرفش را آغاز می کند: «من مسلم کعبی حفار

چون من همزمان کار و درس را با هم پیش می برم. ما با عشق اینجا کار کرده ایم چون می دانستیم با این کار، صنعت کشورمان رونق پیدا می کند. ما می دانیم که رونق صنعت نفت کشور باعث می شود که بتوانیم جلوی عربستان و دشمنان ایران بایستیم و این خودش قدرتی است که به ما انرژی می دهد با این سختی ها، کار را ادامه بدهیم.»

این حرفهای مسلم، هموطن عرب زبان ماست که حالا ارتباط سفر به خوزستان و سفر ترامپ به ریاض را در ذهنم برقرار می کند.

درست وقتی رئیس جمهور آمریکا عازم عربستان سعودی است تا میلیاردها دلار نفتی آنها را با سلاح های ویرانگر، تاخت بزند و به قول خودش عربها را بدوشد، اینجا در سرزمین تفتیده خوزستان، نزدیک اهواز - شهر خوز و خون - جوان ایرانی عرب زبانی به نام مسلم کعبی، دارد به من می گوید «ما اینجا همه کار می کنیم تا کشورمان جلوی عربستان کم نیارود، ما دنبال سر بلندی ایرانیم.»

می گویمش: تو واقعا باعث سرفرازی ایران و ایرانی هستی.

در واکنش به حرفم اضافه می کند: «ما فقط توقع داریم یک عده ما را درک کنند. درست است که در بیابان هستیم و شناخته شده نیستیم و شاید خیلی ها ندانند کار ما چیست و نفت از کجا می آید و هیچ کس دکل را نبیند، اما ما از مسئولین توقع داریم. کسی ما را نمی بیند مگر اینکه شما بیایید تصویر و صدایی از ما منتشر کنید که کسانی هستند در بیابان،

واقعیت این است که ما همگی توقع داریم کارمان در ردیف مشاغل سخت قرار بگیرد. تا به حال مسئولینی بر سر چاهها آمده اند. اما ترتیب اثری نسبت به این خواسته ما داده نشده است

عکس‌ها از مسعود رفیعی طالقانی

بدهند
کعبی: همه همکاران نفتی خسته نباشند. با هر سختی که هست تحمل کنند، فقط به عشق ایران.

شافعی: خداقوت می‌گویم، به همکاران و اینکه مراقب خودشان باشند و کار را با ایمنی انجام بدهند. فقط امیدمان به این باشد که چرخ مملکت بچرخد.
***

محوطه دست‌ساز را با زمزمه و مرور این پیام‌ها در ذهنم ترک می‌کنم. چند عکس یادگاری با بچه‌های حفار گرفته‌ام که بی‌شک تا عمر دارم جزو عکس‌هایی خواهند بود که دوستشان دارم. چاه نفت، حالا و در پایان این سفر برای من هویتی تازه تر یافته است؛ اگر تا امروز، نفت در ذهن من، خون خاک ایران بود از مانده زمین، از حالا به بعد، جز اینها، خون رگ‌های غیرت بچه‌های حفار هم هست برایم. آن بالا، روی سکویی که کار شبانه روزی در جریان است، در چروک صورت حفاران، تاریخ را دیدم که پیش می‌رفت، آن هم با دست همین مردان. آنها شاید خودشان هم از میزان اهمیت خود و کارشان برای ایران و ایرانی آگاه نباشند، اما خوب می‌گویند که به دلگرمی بیشتر نیاز دارند برای جلو رفتن و شکافتن قلب سدها و انسدادهای پیشرفت این وطن.

از لحظه‌ای که از این سفر برگشته‌ام، مدام از خود می‌پرسم «بودن، می‌دانی یعنی چه؟» و در پاسخ، تمام دوبروز و امروز و فردای ایران در برابر چشمم رژه می‌رود؛ آنچه بوده‌ایم، آنچه هستیم و آنچه باید باشیم.

مدار رقابت با کشورهای دیگر می‌رساند، برای من بهترین حس است.

-از دواج کرده‌ای آقاسعید؟

بله من در ۲۰ سالگی ازدواج کردم و مجبور شدم از همان سن پایین کار کنم. دو فرزند هم دارم و الان از نظر مالی خدارو شکر دستم به دهنم می‌رسد. اما وقتی می‌روم خانه و می‌خواهم برگردم، بچه‌هایم استرس دارند که فردا روز ممکن است دیگر من را نبینند.

-برای گفت‌وگو با خانواده امکان استفاده از اینترنت ندارید؟

اگر اینترنت خوبی داشته باشیم، در کمپ و در زمان استراحت می‌توانیم از اینترنت و نرم‌افزارهای ارتباطی تصویری و صوتی استفاده کنیم.
***

این گفت‌وگو و چند نفره را شاید هیچ جور نمی‌شد به فرجام رساند جز اینکه به حفاران باصفا و دوست داشتنی دستگاه ۸۵ بگویم اگر پیامی برای اهالی صنعت نفت در سراسر ایران دارند، «مشعل» می‌تواند ترابون و پیام رسان آنها باشد. **صفری:** زمانی که انگلیس و آمریکا اینجا را ترک کردند گفتند که این صنعت تعطیل می‌شود، اما همه دنیا دیدند که صنعت نفت مانده تا تعطیل نشد بلکه در همه زمین‌ها به همان پیشرفتی که همه دنیا رسید ما هم رسیدیم و روز به روز قوی‌تر می‌شویم. ما فقط احتیاج به دلگرمی و رسیدگی بیشتر داریم. کار ما، کار سخت و زیان‌آوری است و برای کسی که بخواهد ۳۵ تا ۴۰ سال در این صنعت کار کند، تحملش سخت است. از مسئولین تقاضا داریم از نظر امکانات به همکاران دلگرمی

نگاهم که به او می‌افتد، لبخندی مهمانم می‌کند و می‌خواهد تا او هم چند کلامی سخن بگوید: «من سعید شافعی هستم دکل بان دستگاه ۸۵. متولد سال ۱۳۶۴ هستم. کار من در ارتفاع است و جانم به یک کمر بند و طناب بند است. ما واقعا در سختی، کار می‌کنیم. نگاه کنید همین الان به خاطر نیش حشرات که جای نیش شان مثل تاول روی صورتم درآمده، حتی نمیتوانم ریشم را مرتب کنم. من هفت سال است که اینجا کار می‌کنم. از همان ابتدای نوجوانی حفاری را دوست داشتم هر چند شناختی درباره این کار نداشتم اما به شیوه کار اقماری علاقه داشتم. بعد از ورودم به این صنعت، بیشترین پیشرفت در همان ۶ ماه اول بود. خیلی ذوق داشتم که سر دکل کار می‌کردم و تمام سعی ام این بود که همه کارها را یاد بگیرم، اشتباه نکنم و حواسم جمع باشد. می‌دانید، وقتی آدم می‌بیند نتیجه زحمتش در رسانه‌ها بازتاب دارد و ایران را به

در گرما، در سرما، در باد، در خاک، زیر باران و دور از زن و بچه کار می‌کنند و صدایشان هم در نمی‌آید. من تک پسر هستم و هیچ برادری ندارم و مجبورم زن و بچه‌ام را پیش خانواده پدرم بگذارم که آنجا حمایت بشوند تا من بتوانم اینجا کار کنم.»

-مسلم جان متولد چه سالی هستی؟

۶۸

-اگر برگردی به عقب، حاضری دوباره اینجا کار کنی؟

اگر کار نباشد، حتما، چون سختی بیکاری خیلی بیشتر از اینهاست.

-برای شرایط اقماری که کاری نمی‌شود کرد، اما در چه شرایطی شما آرامش بیشتری داشتید؟

یکی اینکه اگر می‌شد از نظر مالی در شرایطی بودیم که حداقل بچه‌های ما در آرامش بودند و دیگر اینکه اگر زودتر بازنشسته می‌شدیم، سختی کار آنقدر به ما فشار نمی‌آورد. تجربه نشان داده اکثر حفارهایی که بازنشسته شدند، بعد از اتمام کارشان، عمر طولانی نکردند. خب یقینا این به خاطر فشاری است که به آنها در دوران کار حفاری آمده است.
***

سختی کار ما را خود شما دارید می‌بینید. الان که هنوز تابستان نشده، وضع این است، اما در مرداد و چله تابستان وقتی دمای هوا به بالای ۶۰ درجه می‌رسد، اینجا بودن برای خودش حکایتی است

در گوشه کانکس، جوان دیگری با قد متوسط و ریش نسبتا انبوه نشسته و با دقت حرفها را گوش می‌دهد.

گپی با کارکنان یونیت اورهال دستگاه
حفاری ۸۲ در حومه شهر اهواز

۱۴ روز کار سخت بدون استراحت واقعی

فرید علایی شینی | حتما تعجب خواهید کرد اگر بشنوید شغل روابط عمومی به ویژه برای مدیر آن و شغل خبرنگاری به ویژه از نوع روزنامه نگاری آن در بین ده شغل پر استرس دنیا طبقه بندی می شود. در بیشتر رتبه بندی هایی که در زمینه مشاغل سخت و زیان آور دنیا انجام می گیرد، با توجه به حجم بالای کارهای متنوع ذهنی و بدنی که یک کارمند روابط عمومی یا روزنامه نگار این حوزه انجام می دهد و نمره استرس و وظایف این مشاغل که فاکتور مهمی است، در رتبه بندی هایی که در سازمان های مختلف دنیا انجام می شود، همواره روابط عمومی و خبرنگاری در بین مشاغل سخت طبقه بندی می شوند و این موضوع می تواند مایه مباحثات یک کارمند روابط عمومی یا یک خبرنگار باشد و او را از نظر مطالبات مربوط به حقوق و مزایا و دیگر جنبه ها همواره نسبت به کارفرمایش طلبه کار کند. کاری نداریم که ویژگی «طلبه کاری» جزء جدایی ناپذیر توانایی های شغلی یک خبرنگار است؛ با خودمان هم که تعارف نداریم. در این گزارش هم قصد کاهش یا افزایش میزان طلبه کاری و شغلیمان با دیگر مشاغل را نیز نداریم، بلکه موضوع سختی شغل را بهانه می کنیم تا نگاهی به دیگر مشاغل و در اینجا حفاری چاه نفت بیندازیم.

کسانی که در صنعت حفاری کار می کنند، وقتی بازنشسته می شوند، دیگر رمقی برای زندگی کردن ندارند، درست است؟ ارزانی یا لبخندی تلخ گونه که چین و چروک گونه های آفتاب سوخته اش را بیشتر می کرد، پاسخ داد: «استش هیچ رمقی نمی ماند. من که در خانواده حفاری بزرگ شده ام و بعد در همین صنعت مشغول به کار شده ام، هم زندگی برادران و نزدیکان خودم و هم زندگی خودم را که می بینم، می گویم جقدر فشار و استرس شغل حفاری بالاست»

ماه گذشته، شاهد حادثه ای غم انگیز و دردآور در معدن زمستانی یورت در استان گلستان بودیم که قلب هر ایرانی را به شدت جریحه دار کرد. دیدن وضعیت محل کار و ابعاد مختلف وظایف و خطرهای شغلی مانند شغل کارگری معدن از پشت قاب گزارشگر دوربین تلویزیونی یانگه هنرمنده عکس گلستان خبری تنها و تنهایی می تواند احساسات انسان دوستانه ما را به عنوان بیننده ناگاه آن هم در سطح احساسات جمعی و مشترک اجتماعی متاثر کند، اما آیا هیچ کدام از ما می توانیم یک دقیقه کار در معدن را با گوشت و پوست و ذهن شخصی و تنهایی خودمتصور شویم و درک کنیم؟ همان طور که شما خواننده ناشنا با دنیای شغل روابط عمومی احتمالا تعجب خواهید کرد که چگونه شغل یک مدیر روابط عمومی را که تنها فعالیت بدنی اش در ظاهر نشستن پشت میز کارش در اداره است یا آن خبرنگار با در دست داشتن یک ضبط کننده صدا این طرف و آن طرف می رود و با افراد دیگر گفت و گو می کند، در بین مشاغل سخت جای می دهد، اما شما و همه ما نخواهیم توانست عظمت سختی کار در مینا یک معدن زغال سنگ را درک کنیم

در مناطقی مثل خوزستان که زندگی فردی و اجتماعی مردمش به طور مستقیم و غیر مستقیم با صنعت نفت گره خورده است، موضوعات شگفتی آوری در فرهنگ اجتماعی آنها می بینید که بسیار قابل تأمل است. یکی از بخش های مهم و بر بنیای صنعت نفت، صنعت حفاری است که پیش از یکصد سال آمدن مردم سرزمین های نفتخیز کشور با آن آشنایی دارند. چه مردمی که در شرکت های حفاری کار می کنند چه آنها که شغلشان وابسته به صنعت حفاری است و چه مردمی که در طول عمر خود هر چند وقت یکبار شاهد سبز شدن و بر چیده شدن یک دکل حفاری در نزدیکی محل زندگی خود بوده اند. صنعت حفاری در میان چنین مردمی و در چنین جامعه ای بیشتر از اینکه یک صنعت باشد یک مقوله است. کافی است در هر خانه در شهری مثل اهواز را بزنید که یک پسر جوان بیکار داشته باشد و از والدین وی پرسید شغل ایده آلی که برای پسران می خواهید چیست؟ پاسخ آنها «حلی - حفاری» است. منظورشان شرکت ملی حفاری ایران نیست! اساسا اشتغال در صنعت حفاری از مردم همان قدر می شناسند که خبرنگاری را روابط عمومی را. اصطلاح «حلی - حفاری» در این جامعه یک مقوله، یک مفهوم و یک شغل است.

می توانید حتی در یک شرکت حفاری خصوصی کار کنید اما برای اطرافیان، شغل شما «حلی - حفاری» است. از این جالبتر که تقریباً در هر خانه ای در اهواز را بزنید و از صاحب خانه بپرسید که آیا در اطرافیان کسی به شغل حفاری مشغول است، قطعاً حداقل یک فامیل نزدیکش را نام می برد و جالب توجه تر اینکه مطمئن باشید مردم این مناطق هیچ گونه شناختی از این شغل ندارند مگر کسانی که مستقیماً مربوطند به صنعت حفاری

این موضوعات را در ذهن خود مرور می کردم که اندک اندک به نزدیک یونیت اورهال دستگاه ۸۲ در حومه شهر اهواز رسیدیم. در دور یک دکل حفاری غول پیکر را دیدیم که انگار روی زمین دراز کشیده بود و داشت استراحت می کرد. هر چه به محل کار بچه های حفار نزدیک تر می شدیم، آن غول بزرگتر می شد و کم کم با خود می اندیشیدم که چنین

دستگاه غول پیکری را چگونه سر پا می کنند؟ بهار است و بسیار گرم از بخت خوب خبری از گرد و غبار مشهور خوزستان نبود، اما وقتی از ماشین پیاده شدیم، بلافاصله غول خوابیده را الحظهای فراموش کردیم و به ارزشمندی کولر اتومبیلی که در آن بودیم، صحنه گذاشتیم.

سازگاری با وضعیت جدید

از ماشین که پیاده شدیم، زیر شلاق های سوزان آفتاب بهاری خوزستان داشتیم، خودمان را جمع و جور می کردیم. دو تن از کارگران آن یونیت به ما نزدیک شدند و سلام و علیکی کردند. وقت را غنیمت شمردم و فوری پرسیدم کار شمار اینجاست که به صورت ساده توضیح دادند اینجا کارگاه است. رسالت خبرنگاری مانا ایجاب کرد که فوری برویم سراغ جنبه های منفی. از فریب ارزانی یکی از آن کارکنانی که کنارمان بود و موهایش را در آسباب «حلی - حفاری» سفید کرده بود، پرسیدم می گویند کسانی که در صنعت حفاری کار می کنند، وقتی بازنشسته می شوند دیگر رمقی برای زندگی کردن ندارند، درست است؟ ارزانی با لبخندی تلخ گونه که چین و چروک گونه های آفتاب سوخته اش را بیشتر می کرد، پاسخ داد: «استش هیچ رمقی نمی ماند. من

هدایت می کنند در اینجورانه چیزی به نام استراحت وجود ندارد. اگر چه دوازده ساعت کار و دوازده ساعت در کمپ استراحت می کنیم، همواره از شب تا صبح که دوباره کارمان شروع می شود به طور مطلق در حال آماده باش هستیم، حتی رئیس دستگاه شبها در دفتر کارش می خوابد»

محمد مهدی زاده، فرد دیگری از کارکنان آنجا به میان سخنان همکارش می آید و با تأکید فراوان می گوید: «چیزی به عنوان تعطیلی در کار حفاری وجود ندارد. روز گذشته گرد و خاک فراوانی بود که نمی شد نفس کشید. همه ادارات و مدارس استان تعطیل شد. در این شرایط هم در کار حفار تعطیلی وجود ندارد. حساب کنید در ارتفاع زیاد در گرما یا سرمای طاقت فرسا وظایف کمر شکن انجام دهید و حتی نتوانید به راحتی نفس بکشید»

از او پرسیدم با این همه سختی پس علت اینکه خانواده ها اینقدر دوست دارند بچه هایشان در صنعت حفاری شاغل شوند، چیست، چه رهاش متعجب می شود، گوئی در دلش پرسیده مگر چنین خانواده هایی هم داریم؟ شاید هم حالا که در سختی های این شغل غرق شده، فراموش کرده که روزی شاید خودش هم به این شغل از دیدی آرمانگرانه نگاهی کرده است. مهپوت می پرسد: «در

که در خانواده حفاری بزرگ و بعد در همین صنعت مشغول به کار شده ام، زندگی برادران و نزدیکان خودم و هم زندگی خودم را که می بینم، می گویم جقدر فشار و استرس شغل حفاری بالاست. کسی که چهارده روز در بیابان یا دریا زندگی می کند، وقتی برای چهارده روز استراحت به خانه بر می گردد، همیشه در حال ایجاد یک سازگاری با وضعیت جدید است. وقتی به خانه می رویم، باید سعی کنیم با شرایط خانه سازگار شویم. وقتی پس از چهارده روز دوباره به سر کار برمی گردیم، باز باید خانواده را فراموش کرده و کارهای طاقت فرسایی را که می دانید، انجام دهیم. با خنده می گوید کلادر تمام طول زندگی در تلاش برای سازگار شدن هستیم و متأسفانه فشاری که به خانواده های ما وارد می شود، به مراتب از فشاری که خودمان تحمل می کنیم، بیشتر است. تصور کنید در بیابان در حال کار روی دکل هستید و به شما خبر می دهند فرزندان مریض شده است. چیزی به عنوان مرخصی وجود ندارد. کسی نیست که جایگزین شما بشود. هیچ کاری از دست شما به عنوان پدر آن کودک بر نخواهد آمد. حالا چه رئیس دستگاه باشید که عملاً مسئولیت کل فعالیت های دکل حفاری را با شماست و استرس خانواده را هم باید کنار استرس عملیات تحمل کنید، چه «دریکمن» باشید که در ارتفاع سی متری از سطح زمین اویزان است و لوله های عظیم و طولی را

خوزستان؟» می گویم دست کم خوزستان را می دانم که استقبال زیاد است. می گوید «شاید به این خاطر که بخش عمده فعالیت های حفاری غیر از حوزه مهندسی و تخصصی و مدیریتی اش شامل فعالیت های بدنی کارگران است که طبعا به تحصیلات عالی و مدارک دانشگاهی و علمی نیاز ندارد. شاید یکی از علل جذابیت این شغل برای اقشار مختلف جامعه خوزستان که اتفاقاً مرکز مدیریت صنعت حفاری یعنی شرکت ملی حفاری ایران نیز در اینجا مستقر است، همین باشد»

مدیریت پدر و فرزندی

با خوش و بش پایانی صحبتمان خواستیم خداحافظی کنیم و به سراغ رئیس دستگاه که در کانکس منتظر ما نشسته بود، برویم که ارزانی دستمان را گرفت و در ادامه پاسخ به سوال آخرم گفت: «بگذارید به عنوان یک پدر بهتان بگویم. من فریب ارزانی دارم یک فرزند پسر جوان هستم که در آستانه ورود به بازار کار است، اما به هیچ وجه حاضر نیستم این شغل را به پسر خودم توصیه بکنم». جمال بهزادی، رئیس دستگاه شماره ۸۲ اکنون ۴۲ سال است مشغول کار در صنعت حفاری است و هنوز ۶۵ سالش تمام نشده که بازنشسته شود. جذابیت شخصیت بهزادی که در عین میان سالی در آن هیبت لباس کار و چهره آفتاب سوخته و

خسته اش که سنسال تر می نمود، به سرعت بر ما اثر گذاشت. گوئی ناخدايي كهنه كار بر كشتي عظيمي بود كه همه ملوانان آن پسران خوش بودند. بهزادی هم مثل همه کارکنان در این صنعت از پایین ترین سطح کارگری حفاری یعنی «واشکولی» آغاز کرده و اکنون سالهاست که رئیس دستگاه است. به گفته خودش، عاشق حفاری است و با اینکه بارها حادثه دیده این حرفه را رها کرده است و شکل مدیریت در یک دکل حفاری کاملاً پدر - فرزندی است. گوئی بهزادی، پسر سی - چهل کارگری است که مسئولیت مستقیم آنها را به عهده دارد و به شدت از اینکه در تمام دوران کاری هرگز حادثه جانی در تیم هایش وقوع نداده است، احساس مباهات می کرد.

۱۴ روز جان بر کف

در این حین سیامک کریمی، رئیس پروژه بازسازی دکل های شرکت ملی حفاری که در کارگاه مستقر بود، نیز، به جمع ما پیوست و گفت و گویمان به همه ابعاد شغل حفاری گسترش پیدا کرد. از میان این ابعاد، موضوعی که همواره برای ما مردمی که از بیرون به شغل حفاری نگاه کرده ایم، بحث برانگیز است، طرح موسوم به اقماری است؛ طرحی که کارکنان صنعت حفاری را به اجبار و به علت شرایط خاص عملیات حفاری چهارده روز مداوم سر کار نگه می دارد و چهارده روز آنها را برای استراحت به خانه می فرستد. این حالت شاید برای بسیاری از مردم شرایط جذابی باشد. چهارده روز مرخصی و آزادی و استراحت به صورت مداوم، آیا این چهارده روز نیمه پر لیوان حفاری نیست؟

کریمی در پاسخ می گوید: «مثلاً دکل در بندرعباس است و خانه شما در اهواز یا تهران. چهارده روز جانتان کف دستانتان است، در شرایط بد آب و هوایی و شرایط خطرناک عملیات. بعد دوهفته استراحت شروع می شود. یک روز در راه رفت و یک روز در راه برگشت هستید. جمعا دوازده روز می ماند. شما چهارده روز شبها کار کردید و روزها خوابیدید. حالا در منزل می خواهید دوازده روز مثل خانواده شبها بخوابید روزها بیدار باشید. چهار روز طول می کشد که ساعت بیولوژیک بدن سازگار کنید. هشت روز بیشتر وقت اقماری برای خانواده نلارید. حالا مشکلاتی که در آن هشت روز در خانه خواهید داشت، خودتان تصور کنید. در مدتی که من شخصا کار کرده ام، بسیار شاهد بودیم که مشکلات زیادی در ارتباطات خانوادگی برای همکارانمان ایجاد می شد. فرزندان عموما از نصف نقش تربیتی که پدر باید به عهده داشته باشد، محرومند». درد دلهاشان بالا گرفت. کریمی و بهزادی تقریباً هر چه نیمه پر لیوان بود، سر کشیدند و کلا لیوان حفاری را خالی کردند. آنقدر ابعاد پیچیده و متعددی از خطرهایی که این شغل چه در مرحله کار و چه در مرحله استراحت برای ما روشن کردند که نوشتن همه آنها نیازمند گزارش هایی پر ملات است که لازم دیدیم در شماره های آینده مشعل با دقت و وسواس بیشتر به آن بپردازیم و این گزارش مختصر را تلنگری به خودمان به حساب بیاوریم که احتمالاً هیچ چیز از مفهوم سختی کار آن گونه که هست، در بیخ گوشمان نمی دانیم. حتی اگر شغل خودمان را هم در فهرست مشاغل سخت قرار دهند اما ما کجا و کارگر معدن کجا. ما کجا و دریکمن کجا؟

چند نگاه و راهکار در زمینه رفع مشکلات کارمندان اقماری صنعت نفت و خانواده‌های آنان در گفت‌وگوی «مشعل» با مجید جزایری

کارمندان اقماری؛ مهمان یا صاحبخانه

مشعل | شادی بهرامعلیان | «زنی ۳۰ ساله هستم و ۳ سال است که ازدواج کرده‌ام، همسرم ۳۳ ساله است و از مهندسی یک شرکت نفتی و کارمند اقماری است، بنابراین شرایط، همسرم باید مدتی را به جنوب برود. دو هفته از هم دور هستیم. همسرم ۱۴ روزی که کنار من است، معمولاً بی‌حوصله و در خودش است و این خستگی را ناشی از شرایط سخت کاری‌اش می‌داند، زمانی که از هم دور هستیم، به خاطر مشغله شغلی او، تماس کمی با یکدیگر داریم. احساس می‌کنم این وضع ممکن است باعث کم شدن علاقه ما به یکدیگر شود.» «وقتی بعد از ۱۴ روز به خانه برمی‌گردم، مجبورم طوری با فرزندانم رفتار کنم که وابستگی و دل‌تنگی‌شان ندهد.» اینها جملاتی است که دوفرد درگیر با کار اقماری به زبان آورده‌اند. دوری از خانواده، کم شدن مسئولیت در تربیت فرزندان، تنهایی‌های از مشکلات متعدد کارمندان و خانواده‌های کارکنان اقماری است که با آن دست و پنجه نرم می‌کنند. زمانی که با کارمندان اقماری صحبت می‌کنید، از کار سخت و عزت کشور حرف می‌زنند، گویی آنها زندگی خود را فدای پیشرفت کشور کرده‌اند. وقتی از استخراج نفت می‌گویند، چشمانشان همان قدر برق می‌زند که وقتی از تولد فرزندان‌شان می‌گویند. در واقع زندگی آنها تبدیل به دو زندگی متفاوت شده است؛ زندگی‌ای برای خانواده و زندگی‌ای برای کشور. مشکلات و دشواری‌های کار اقماری بر هیچکس پوشیده نیست، اما روش روبرویی با این مشکلات و ارائه راه حل‌های سازنده می‌تواند تا حد زیادی از بروز آنها جلوگیری کند. امید بخشی به کارکنان اقماری صنعت نفت که علاوه بر سختی‌های دوری از خانواده سختی‌های کار را نیز تحمل می‌کنند، می‌تواند در روند زندگی آنها و چه بسا در بالا رفتن کیفیت کاری آنها موثر باشد. اهمیت این مسئله برای کارکنان اقماری سبب شده است هفته‌نامه «مشعل» نگاهی عمیق به موضوع داشته باشد و به این منظور گفت‌وگویی با مجید جزایری، کارشناس ارشد روان‌شناسی بالینی، برای توضیح مشکلات کار اقماری، آگاه کردن خانواده‌ها از اختلالات پیش رو و دادن راه‌هایی برای جلوگیری از بروز این مشکلات تنظیم کرده است که در ادامه می‌خوانید:

یکی از پدیده‌های شایع که در این کارمندان دیده می‌شود، بحث اختلالات خواب است، این اختلال دو پدیده را در پی دارد: یک پرخاشگری و دیگری اضطراب که معمولاً شناسایی نمی‌شود

آقای جزایری، با توجه به تجربه شما در برخورد با خانواده‌های کارمندان اقماری، در ابتدا توضیحی درباره عمده مشکلات این افراد و خانواده‌هایشان بفرمایید.

نخست باید دو موضوع را از یکدیگر جدا کنیم. یکی بحث کارمندان اقماری و دیگری، بحث خدمات درمانی که در حوزه سلامت روان به کارمندان اقماری داده می‌شود. در موضوع اول بیشترین مطالعاتی که شده است و تجربه‌ای که بنده در برخورد با مراجعین داشته‌ام، مشکل فرسودگی شغلی است. معمولاً کارمندان اقماری در معرض فرسودگی شغلی هستند، ضمن اینکه در ایران کارمندان اقماری بیشتر در صنعت نفت هستند و مشاغل سختی هم دارند. استرس کاری در این کارمندان بالا است و این باعث می‌شود اصولاً هم از نظر جسمی و هم از نظر روانی در خطر باشند. یکی از پدیده‌های شایع که در این کارمندان دیده می‌شود، بحث اختلالات خواب است، این اختلال دو پدیده را در پی دارد؛ یک پرخاشگری و دیگری اضطراب که معمولاً شناسایی نمی‌شود، در نتیجه، مورد بررسی هم قرار نمی‌گیرد که چرا مضطرب هستند، بنابراین افراد معمولاً می‌خواهند این اختلال را با داروهای ضد اضطراب تنظیم کنند و این موضوع به خودی خود در سلامت روان تأثیر گذار است. در نتیجه کارکنان در یک سیکل معیوب قرار می‌گیرند که هم خود و هم خانواده را درگیر می‌کند.

اتفاق دیگری که معمولاً در این کارمندان شایع است، قرار گرفتن در دو محیط مجردی و متاهلی است. چرا که کارمندان، مدتی را در کنار خانواده هستند و بعد از آن بخاطر شرایط کاری مجبور می‌شوند محیط خانواده را ترک کنند و مدتی را به صورت زندگی مجردی سپری کنند. در نتیجه تعادل برقرار کردن بین این دو محیط دشوار می‌شود و گاهی نمی‌توانند از نقش خود در زندگی مجردی به راحتی به زندگی خانوادگی برگردند. این افراد وقتی به محیط خانواده برمی‌گردند، در اکثر مواقع خسته هستند و تمایل به برقراری ارتباط با اطرافیان ندارند. این موضوع سبب می‌شود که درون گرا تر شوند و روابط اجتماعی کمتری داشته باشند. معمولاً خانواده‌ها ناراضی هستند که همسرانشان در این دوره پرخاشگر می‌شوند و نمی‌توانند زمانی را به سپری کردن با خانواده اختصاص دهند.

بنابراین نوعی سردی هیجانی در این افراد وجود دارد، البته در مورد همه این افراد به این شکل نیست، اما مسئله شایعی است که خانواده‌های کارکنان اقماری را درگیر کرده است. همین موضوع باعث می‌شود ارتباط نشاط آور بین اعضای خانواده کمتر شود و در مواقعی از بین برود. موضوع دیگر، بحث دور و نزدیک شدن ارتباط عاطفی بین کارمند اقماری و خانواده است. به صورتی که دوره‌ای

را کاملاً از خانواده دور می‌شود و دوره‌ای نیز نزدیک. این موضوع یک احساسی را به هر دو طرف می‌دهد که آن احساس طرد شدن است. برای مثال ممکن است کارمندی که بعد از دوره کاری خودش به خانواده برمی‌گردد مثل قبل مورد توجه آنها قرار نگیرد. این اتفاق، یک اتفاق ناخودگاه و طبیعی است و هیچ یک از آنها به این مسئله آگاه نیستند، برعکس کارمندی هم که برمی‌گردد ممکن است به خانواده بی‌توجه باشد. در نتیجه هر دو احساس می‌کنند که نسبت به یکدیگر طرد شده‌اند. بحث دوم، خدمات درمان در حوزه سلامت روان است. در بحث استخدام و جذب نیرو در طرفی کارمند اقماری را داریم و در طرف دیگر کسی که می‌خواهد به کارمند خدمات سلامت دهد، اما معمولاً کسی که خدمات سلامت می‌دهد، هم اقماری است. فرض کنید کارمندی ۱۵ روز در محیط کار بوده و با روان شناسی که آنجا بوده صحبت کرده است، ولی وقتی بعد از استراحت به محیط کار برمی‌گردد، می‌بیند روان‌شناس قبلی تغییر کرده است. تغییر کسی که می‌خواهد خدمات سلامت بدهد، چون به ضرورت باید اقماری باشد، باعث می‌شود کارمند نتواند ارتباط امنی را با روان‌شناس برقرار کند و خدمات بگیرد. اگر این رابطه امن باشد، می‌تواند ارتباط با ثباتی را در زندگی خانوادگی و زندگی مجردی کارمند در محیط کار برقرار کند. البته روان شناسانی که در آن مجموعه کار می‌کنند درباره این موضوع آموزش لازم را ببینند. توصیه می‌شود کارمندان در زمان کار ارتباط خود را با خانواده از دست ندهند و حتماً ارتباط منظم را با آنها داشته باشند و این ارتباط فعالانه باشد. به طور مثال پیگیر وضعیت فرزندان و تحصیل آنها باشند، نکته مهم این است که با این ارتباط فعالانه، کارمندان بدانند که خانواده خود را از دست نداده‌اند.

مشکلات تربیت فرزندان در خانواده‌های کارکنان اقماری به چه صورت است؟ پای صحبت این افراد که می‌نشینیم، عمدتاً از عدم تأثیر مثبت و پایدار در تربیت فرزندان‌شان گلایه دارند...

در بحث تربیت فرزند، نبود یک مراقب توانمند باعث می‌شود تربیت فرزند مختل شود، چرا که کارمند اقماری در واقع بعد از برگشت از کار، توان و انرژی برای تربیت فرزند ندارد و معمولاً فرزندان یک فقدان عاطفی از سوی یکی از والدین را احساس می‌کنند. فرزندان کارمندان اقماری در مدرسه با دیگر بچه‌ها متفاوت هستند. البته پژوهش مستقیمی در این زمینه انجام نشده، اما تجربه کار کلینیکی ما نشان داده است که این کودکان احساس خلأ بدون چارچوب بودن و بی‌نظم بودن را دارند، طوری که کسی نیست برای آنها حد و مرز بگذارد و در نتیجه به خاطر این حد و مرز احساس

امنیت کنند، چرا که یکی از عواملی که به ما احساس امنیت می‌دهد، قانون و چارچوب است اما فرزندان آنها این قانون و چارچوب را ندارند یا کمتر دارند.

کمی درباره روابط عاطفی و اختلالات آن در خانواده‌های کارمندان اقماری توضیح دهید.
مشکل دیگری که در خانواده‌های مشاغل اقماری وجود دارد، احتمال بروز اختلال در روابط زناشویی همسران است و این می‌تواند تأثیر بسیار منفی در وضعیت عاطفی و ارتباطی طرفین بگذارد و آنان را از یکدیگر دور کند. شناسایی این مورد هم مثل مورد خواب دشوار است، ولی آثار خود را به شدت نشان می‌دهد. برای مثال طرفین بسیار پرخاشگر می‌شوند و...

معضلات اعتیاد و طلاق مبتلابه خانواده‌های کارکنان اقماری را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

در ایران پژوهش‌های مشخصی در این زمینه انجام نشده است، اما درباره اعتیاد، باید گفت که این معضل در میان کارمندان اقماری گاهی به چشم می‌خورد. این موضوع به خاطر این است که کار سنگین و استرس بالایی دارند و معمولاً می‌خواهند از طریق مواد این استرس را کم کنند یا انرژی دوباره‌ای به دست آورند، در نتیجه آنها در یک سیکل معیوب قرار می‌گیرند که خود عوارض بدتری را در پیش دارد. در بحث طلاق هم مهمترین بحث، بحث سردی عاطفی بین همسران است.

بیشترین آسیب در کارمندان زن اقماری وجود دارد یا کارمندان مرد؟

در دنیا، آسیب‌هایی که خانم‌ها از همسران اقماری خود می‌بینند، بیشتر است، چرا که تعداد مردهایی که کارمند اقماری هستند، بیشتر از زنان است؛ بنابراین فراوانی مشکلات آنها نیز بیشتر است، اما اگر کارمند اقماری خانم باشد و فرزندی نداشته باشند، معمولاً مشکلات خانوادگی آنها چشمگیر نیست و یا قابل حل است، در غیر این صورت به خاطر عدم توانایی کافی مردان برای تربیت فرزند، خانواده دچار مشکل می‌شود.

شما مراجعین زیادی از میان کارمندان یا خانواده‌های کارمندان اقماری دارید. تاکنون بیشترین ناراضی‌تی‌ها را در چه مواردی دیده‌اید؟

بیشترین ناراضی‌تی خانواده‌ها از همسران اقماری خود، نداشتن حوصله و صرف نکردن وقت برای خانواده است و اینکه ارتباط عاطفی با خانواده ندارند و یا برای روابط خانوادگی و سفر کردن علاقه نشان نمی‌دهند. ناراضی‌تی کارکنان هم، به خاطر نداشتن توان و انرژی برای گذران وقت با خانواده است.

آیا افزایش خدمات مالی به این خانواده‌ها می‌تواند از بروز این مشکلات جلوگیری کند؟
۱۰۰ درصد می‌تواند تأثیر گذار باشد. البته خدمات مالی تا مدتی می‌تواند از بروز این اختلالات جلوگیری کند. ولی به مرور با این مشکلات روان‌شناختی روبه‌رو می‌شوند؛ بنابراین باید برای این مشکلات فکری اساسی تر هم کرد.

راهکار شما به عنوان یک کارشناس روان‌شناسی برای رویارویی با این مشکلات چیست؟
اولین راهکار می‌تواند این باشد که روان‌شناسانی که خدمات درمانی به کارمندان اقماری می‌دهند، خود اقماری نباشند، البته این موضوع چالشی است که تغییر آن می‌تواند سخت باشد، اما می‌توان از افراد بومی همان مناطق استفاده کرد و آموزش‌های لازم را به آنها داد. مشاوران، زمانی که کارمندان رانمی‌بینند، بهتر است تماسی با این افراد داشته باشند و وضعیت خانوادگی آنها را پیگیری کنند. حتی اگر ممکن است جلسه‌های تلفنی داشته باشند. یکی از کارهایی که در دنیا انجام می‌شود و بسیار اثر گذار است، بحث گروه‌های حمایتی برای همسران کارمندان است. به صورتی که جلسه‌هایی با هم داشته باشند تا بتوانند احساسات و مشکلات خود را بیان و از یکدیگر حمایت کنند تا کمتر دچار آسیب‌های روان‌شناختی بشوند. به غیر از گروه درمانی حمایتی، روان‌درمانی فردی کارمندان و خانواده‌ها می‌تواند به طور چشمگیری از این آسیب‌ها جلوگیری کند، بنابراین اگر این آموزش‌ها به کارمندان و خانواده‌ها داده شود، آسیب‌ها شناسایی شود و همچنین اطلاعاتی داده شود که ممکن است در معرض این آسیب‌ها باشند، تا حد زیادی می‌تواند تأثیر گذار باشد. همچنین برگزاری دوره‌های تربیت فرزند نیز می‌تواند برای آنها کارآمد باشد.

توصیه شما به مدیران و سرپرستان این مشاغل چیست؟
توصیه بنده این است که مدیران و مسئولان از کارهایی که در سراسر دنیا برای کارکنان اقماری انجام می‌شود، ایده‌برداری کنند، اما مهمترین توصیه، همان ثبات خدمت‌دهنده در حوزه سلامت روان در محیط کار کارمندان است.

آقای جزایری، ایده روان‌شناسانه‌ای که گمان می‌کنید بتواند تا حد قابل توجهی مشکلات کارکنان اقماری و خانواده‌های آنان را برطرف کند، چیست؟
تاکید بنده بر دوره‌های حمایتی است. توصیه می‌کنم به کارمندان و خانواده‌های آنان از تشکیل این گروه‌ها، دوره‌ها حمایت کنند و به مسئولان پیشنهاد دهند. تشکیل گروه‌های حمایتی در بهبود شرایط خانوادگی اقماری بسیار موثر است و می‌تواند نتایج مثبتی را به دنبال داشته باشد.

بیشترین ناراضی‌تی خانواده‌ها از همسران اقماری خود، نداشتن حوصله و صرف نکردن وقت برای خانواده است و اینکه ارتباط عاطفی با خانواده ندارند و یا برای روابط خانوادگی و سفر کردن علاقه نشان نمی‌دهند. ناراضی‌تی کارکنان هم، به خاطر نداشتن توان و انرژی برای گذران وقت با خانواده است

روایت «مشعل» از یک روز کاری در دفاتر صندوق‌های بازنشستگی پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت

هدف؛ ایجاد رضایتمندی در بازنشستگان

چه خدماتی در دفاتر صندوق‌های بازنشستگی ارائه می‌شود؟

اشاره

به بازنشستگان خود خدمات ارائه کند. در این دفاتر، خدماتی از جمله ارائه مستمري به بازمندان واجد شرایط، حق عائله مندی و اولاد، انتقال مستمري، صدور گواهی‌های مختلف، احتساب سوابق، صدور کارت شناسایی، تعیین مستمري، پرداخت مستمري به وکیل، هزینه مراسم یادبود بازنشسته متوفی، تأمین آئینه (بیمه عمر)، وام مسکن کارکنان بازنشسته، وام‌های پرداختی به بازنشستگان و خدمات مددکاری ارائه می‌شود. بر اساس اهمیت و نوع خدمات ارائه شده در دفاتر صندوق‌های بازنشستگی پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت، خبرنگار «مشعل» گزارشی از نوع فعالیت‌های ۲ دفتر «شمال و مرکز» و «تهران جنوب» واقع در کلاتشهر تهران تهیه کرده است که مشروح آن را در ادامه می‌خوانید:

مشعل | اسمیه راهپیمای وقتی وارد دفتر صندوق‌های بازنشستگی صنعت نفت می‌شوم، چهره راضی ارباب رجوع‌هایی را می‌بینم که برای دریافت خدمات مراجعه کرده‌اند. افرادی که بیش از ۳۰ سال از عمر خود را در صنعت نفت، گاز، پتروشیمی و پالایش و پخش گذرانده‌اند و حالا با کوله‌باری از تجربه به سن بازنشستگی رسیده‌اند. صندوق بازنشستگی پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت ایران، یکی از بخش‌های مهم این صنعت به شمار می‌رود که به کارکنان خود در زمان بازنشستگی، خدماتی ارائه می‌کند. بانگ‌های گذرا به تاریخچه این صندوق، می‌توان به سابقه بیش از نیم قرن آن پی برد. وزارت نفت برای رفاه حال این عزیزان، دفاتری به نام صندوق بازنشستگی پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت در سطح شهر تهران ایجاد کرده تا از آن طریق

بازنشستگی پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت قدم می‌زنم و با کارکنان و بازنشستگان آن گپ و گفت می‌کنم.

ابتدا به دفتر ژیلای ترک پور، کارمند واحد رفاهی این دفتر می‌روم. او که سابقه‌ای ۲۲ ساله در صنعت نفت دارد و کار خود را از بازرسی نفت آغاز کرده و سپس به صندوق بازنشستگی آمده است، می‌گوید: مادر طول روز ۵۰۰ مورد مراجعه حضوری و نزدیک به ۵۰۰ مورد پاسخگویی تلفنی داریم. بیشترین تماسی که با ما گرفته می‌شود، در مورد خدمات رفاهی از جمله سفر به مجتمع

مستمري برای خانواده‌های آن‌ها و رزرو جا در مجتمع محمودآباد و زائر سرای مشهد از جمله فعالیت‌های این دفتر است. او ادامه داد: تعیین یارانه سفر، صدور گواهینامه ضمانت برای اقوام درجه یک از بانک‌ها، صدور معرفی‌نامه برای سفارت به منظور اخذ ویزا و پرداخت وام مسکن از دیگر خدماتی است که در این دفتر به بازنشستگان ارائه می‌شود.

دعای خیر بازنشستگان

در دفتر نمایندگی شمال و مرکز صندوق‌های

روی گشاده‌باین افراد برخورد می‌کنیم. به گفته او این دفتر ۱۲ کارمند با ۱۵ هزار بازنشسته دارد که بر اساس محل سکونتشان در مرکز و شمال تهران، برای دریافت خدمات به ما مراجعه می‌کنند و می‌توان گفت که به طور میانگین روزانه پاسخگویی ۵۰۰ تا ۷۰۰ بازنشسته هستیم. زواره در ادامه به خدمات ارائه شده در این دفتر اشاره کرد و افزود: تعویض و تمدید دفترچه خدمات درمانی، خدمت مددکاری، پرداخت وام، احراز هویت از سوی بخش مددکاری، برقراری مستمري‌ها، اعلام فوت بازنشستگان و برقراری

استقبال باروی گشاده

محمدولی زواره، سرپرست دفتر نمایندگی شمال و مرکز صندوق‌های بازنشستگی پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت ایران دارای سابقه‌ای ۱۱ ساله در این صندوق است که به خبرنگار «مشعل» در خصوص اقدامات این دفتر می‌گوید: با توجه به اینکه جامعه هدف این صندوق، افراد مسن و بازنشسته هستند، به مرور زمان صبر را یاد گرفتیم؛ زیرا افرادی که وارد این دفتر می‌شود دارای سابقه کاری ۳۰ تا ۴۵ ساله در صنعت نفت است و به همین دلیل تا جایی که می‌توانیم با

ورزشی - آموزشی محمود آباد، زائر سرای مشهد و توره‌های ابعلی است.

یارانه سفر، عضویت در باشگاه و... از دیگر پرسش‌های متداولی است که بازنشتگان محترم از ما دارند.

به گفته ترک‌پور، ارائه تسهیلات برای ۱۵ هزار بازنشته‌ای که در این دفتر هستند، محدود است. به همین دلیل پیش شرط‌هایی برای ارائه خدمات در نظر گرفته‌ایم.

او در ادامه به برخی مشکلات کاری خود اشاره می‌کند و می‌افزاید: در این دفتر افرادی هستند که زودبازنشته شده‌اند و فرزندان محصل و دلشجو دارند، از این رو نمی‌توانند با ما هماهنگ باشند، زیرا بیشتر بازنشتگان می‌خواهند تابستان یا ایام تعطیلات به سفر بروند که در این دوران با پیش شرط‌هایی مواجه می‌شوند.

در حین گفت‌وگو با ترک‌پور، بازنشته‌های وارد اتاق می‌شود و در مورد خدمات رفاهی سوالاتی می‌پرسد پس از آن که صحبتش با خانم ترک‌پور تمام می‌شود، از سابقه‌اش در نفت می‌پرسد.

سعید فیروز آبادی می‌گوید من در پالایشگاه ری و خطوط لوله و مخاربات نفت و همچنین در اداره فنی و مهندسی فعالیت داشتم و اکنون به دوران بازنشتگی رسیدم.

او که بیشتر برای دریافت خدمات رفاهی و پزشکی به این دفتر مراجعه می‌کند، معتقد است شرایط روحی کارکنان این دفتر با ارائه مطلوب خدمت به بازنشتگان گره خورده است.

وارد دفتر مددکاری می‌شوم و با فریاد محمد علی زنگنه به گفت‌وگو می‌نشینم. او که ۱۳ سال است در صندوق بازنشتگی پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت فعالیت می‌کند، درباره خدماتی که روزانه به بازنشتگان ارائه می‌کند، می‌گوید: برقراری مستمری، وام، کفالت درمانی، مساعده‌های بلاعوض، ارائه حق معاش با تأیید کمیسیون، اردو برای خانواده آنان و عبادت از بازنشتگان بستری شده در مراکز درمانی از جمله اقداماتی است که از سوی این واحد انجام می‌شود. وی با اشاره به فعالیت‌های گسترده در خصوص برقراری مستمری می‌گوید: اگر در زمان حیات یک بازنشته، دخترش متاهل کند و یا شوهرش را از دست بدهد، تحت پوشش بازنشتگی پدرش قرار می‌گیرد و حتی بعد از فوت پدر نیز مستمری برای اولیاد می‌شود. البته ممکن است گاهی اوقات فرزندان در زمان حیات پدر تحت پوشش نباشند و بعد از فوت بخوانند از مستمری پدر استفاده کنند که بر این اساس، برای فرزندان داخل و خارج از کشور با شیوهای جداگانه بررسی می‌شوند.

به گفته او، در زمینه کفالت نیز فرزندان تحت پوشش بازنشته قرار می‌گیرند و می‌توانند از امکانات درمانی استفاده کنند.

در انتهای راهرو این دفتر، قسمتی به نام بیمه ایران قرار دارد که در آن خدماتی از جمله بیمه اتومبیل، بیمه مسکن، بیمه آتش‌سوزی، بیمه عمر و زندگی به بازنشتگان ارائه می‌شود. برات‌اله علی‌یاری، کارشناس بیمه ایران در این باره می‌گوید: بیمه ایران به‌طور مستقیم با صندوق از طریق کارگزاری بیمه صنعت نفت در ارتباط

است و به بازنشتگان خدمات ارائه می‌کند.

او می‌گوید: بسیاری از بازنشتگان از دوری راه‌این دفتر گلایه‌مند هستند و می‌گویند که چرا در غرب و شرق تهران دفتر نمایندگی وجود ندارد. علی‌یاری به برخی مشکلاتی که در این دفتر با آن مواجه است، اشاره می‌کند و ادامه می‌دهد: کمبود جاب‌ضعیف بودن امکانات از جمله نداشتن خط مستقیم تلفن برای ارائه خدمات به بازنشتگان و نبود سیستم گرمایش و سرمایش در این اتاق از جمله مشکلاتی است که روزانه با آن روبرو هستیم.

در واحد بیمه، پای صحبت فرامرز نیکو منش که برای بیمه ماشین خود به این دفتر مراجعه کرده است، می‌نشینم. او ۶۳ سال سن دارد و با ۳۰ سال سابقه خدمت بازنشته شده است.

نیکو منش می‌گوید: به دلیل اینکه صندوق بازنشتگی پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت در شرق کلاشهر تهران دفتر نمایندگی ندارد، برای بیمه ماشین خود به دفتر شمال و مرکز مراجعه می‌کنم. بهتر است در شرق تهران نیز

صندوق‌های بازنشتگی پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت در صفا‌نظران نشسته‌اند.

پوران دخت حمیدی که ۶۹ سال سن دارد و با ۲۱ سال سابقه کار بازنشته شده است، در خصوص علت مراجعه خود به این دفتر می‌گوید: برای تعویض دفترچه بیمه خدمات درمانی و دریافت مبلغی از هزینه پزشک به واحد صدور دفترچه و خدمات درمانی مراجعه کرده‌ام؛ زیرا بر اساس مصوبه وزارت نفت، در صدی از هزینه پزشکی از سوی صندوق به ما پرداخت می‌شود. شهنواز ستوده که همسر و بازمانده یکی از بازنشتگان صنعت نفت کشور است نیز می‌گوید: علت مراجعه من به این دفتر، دریافت هزینه نسخه پزشک است، زیرا بر اساس تبصره‌ای که در صندوق‌های بازنشتگی وجود دارد، مبلغی از هزینه درمان را به ما باز می‌دهند.

او ادامه داد: تمام امکاناتی که در این دفتر ارائه می‌شود، خوب است، اما رفت و آمد به این دفتر برای افرادی که سن بالایی دارند، بسیار مشکل است. قبلاً شعبه‌ای در میدان ولیعصر بود که

اکنون به این مکان منتقل شده است. بعد از گفت‌وگو با برخی بازنشتگان، به سراغ مصطفی حسین‌بکی، کارشناس وام مسکن و وام قرض‌الحسنه تندرگوبان که ۱۰ سال سابقه کار در این دفتر دارد، می‌روم. او می‌گوید: در این قسمت وام مسکن، وام صندوق قرض‌الحسنه شهید تندگویان، بیمه خودرو و توزیع و صدور کارت استخر ارائه می‌شود.

او می‌افزاید: به‌طور میانگین روزانه بین ۸۰ تا ۱۲۰ ارباب رجوع داریم. حجم بالای کار باعث ایجاد برخی مشکلات می‌شود و اوج کار ما از ساعت ۸ تا ۱۳ هر روز است. مرتضی حیدریان، کارشناس واحد صدور دفترچه خدمات درمانی با اشاره به اقدامات این بخش می‌گوید: صفا‌نی و ارائه دفترچه به بازنشتگان از جمله کارهایی است که به‌صورت روزانه انجام می‌دهیم. در این میان با مشکلاتی نیز روبرو هستیم که می‌توان به فراموش کردن عکس و شناسنامه از سوی کسانی که اولین بار برای صدور دفترچه به این صندوق مراجعه می‌کنند، اشاره کرد.

صدوقیان زاده از کارشناسان واحد صدور دفترچه، می‌گوید: با توجه به اینکه این قسمت، شعبه مرکزی است، تمام نمایندگی‌های سطح

چنین دفتری ایجاد شود تا بازنشتگان در همان منطقه خود خدمات دریافت کنند. مهدی فراهانی، یکی از کارمندان این دفتر است که در بخش امور اداری فعالیت می‌کند. او که از سال ۸۷ وارد صندوق بازنشتگی صنعت نفت شده است، در این باره می‌گوید: خدماتی که در بخش امور اداری ارائه می‌شود، برقراری مستمری، برقراری حق اولاد، قطع حق اولاد و... است. وی به برخی مشکلاتی که با آن روبروست اشاره می‌کند و می‌افزاید: به دلیل حجم بالای مراجعه ارباب رجوع، فرسایش در کار ما بالاست و با توجه به اینکه در این واحد ۳ نفر مشغول به کار هستیم، روزانه حدود ۱۰۰ نفر به ما مراجعه می‌کنند.

او می‌گوید: آنچه باعث ارائه خدمات بهتر به قشر سالمند و بازنشته می‌شود، دعای خیر آنهاست که همیشه آن را پشت سر خود احساس می‌کنیم.

او می‌گوید: آنچه باعث ارائه خدمات بهتر به قشر سالمند و بازنشته می‌شود، دعای خیر آنهاست که همیشه آن را پشت سر خود احساس می‌کنیم.

گلابه از مسافت زیاد

از بخش اداری به سمت واحد صدور دفترچه و خدمات درمانی می‌روم. در این بخش بازنشتگانی مراجعه کرده‌اند که برای دریافت خدمات از دفتر نمایندگی شمال و مرکز

شهر تهران به ما مراجعه می‌کنند و روزانه ۱۵ تا ۲۰ دفترچه از نمایندگی‌های دیگر را صادر می‌کنیم.

ایجاد آرامش مادی و معنوی

ساعت ۱۲ ظهر بعد از پایان گپ و گفت با بازنشتگان و کارمندان دفتر نمایندگی مرکز و شمال صندوق‌های بازنشتگی پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت از این دفتر خارج می‌شوم و به سمت شعبه تهران جنوب حرکت می‌کنم. در زمان ورود با امیر هوشنگ اصلاح کن، رئیس دفتر صندوق‌های بازنشتگی پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت و بازنشتگان تهران جنوب که بیش از ۳۲ سال در صنعت نفت به ارائه خدمات پرداخته است، صحبت می‌کنم. او به خبرنگار «شعل» می‌گوید: در این دفتر ۵ کارمند داریم که با صبر و حوصله مثال زدنی، محیطی را فراهم می‌کنند تا آرامش مادی و معنوی برای بازنشتگان برقرار شود.

او ادامه می‌دهد: در این دفتر خدمات متنوعی از جمله خدمات اداری (برقراری و استعمرار مستمری، پذیرش بازنشته جدید و صدور کارت شناسایی) ارائه می‌شود. همچنین در قسمت دبیرخانه اقداماتی از جمله ثبت نامه‌های وارده، صدور گواهی کسر از حقوق وام‌های بانکی، نامه بانک‌ها در خصوص پرداخت نکردن اقساط و کسر از حقوق بازنشتگان صورت می‌گیرد.

اصلاح کن می‌افزاید: در قسمت امور رفاهی نیز سفر به مشهد، مجتمع ورزشی - آموزشی محمود آباد، توسکا و... را فراهم کرده‌ایم و اگر امکانات زائر سرای مشهد و مجتمع محمود آباد فراهم نباشد، هر سه سال یک بار مبلغ یک میلیون و هشتصد هزار تومان به عنوان یارانه سفر به بازنشتگان پرداخت می‌کنیم. از این میزان یک میلیون تومان بلاعوض و هشتصد هزار تومان نیز وام ۴ درصد است. همچنین اگر بازنشتگان به عتبات عالیات سفر کنند، مبلغ دو میلیون و صد هزار تومان وام به منظور کمک هزینه سفر به آنان پرداخت می‌شود. رئیس دفتر صندوق‌های بازنشتگی پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت و بازنشتگان تهران جنوب به واحد مددکاری اشاره می‌کند و می‌گوید: بازنشتگان برای رفع مشکلات خود، به واحد مددکاری مراجعه می‌کنند.

اصلاح کن ادامه می‌دهد: با توجه به اینکه در جنوب شهر تهران همکاران ضعیف‌تری زندگی می‌کنند، دارای مشکلات مختلفی هستند که همکاران مددکار با صبوری راه حلی برای رفع مشکل آنان ارائه می‌کنند و اگر نیاز باشد وام بلاعوض یا وام با مصوبه برایشان درخواست می‌کنند. همچنین از خنده‌های بازنشتگانی که فرزندان معلول دارند، بازدیدهای دورهای انجام می‌شود.

او تعداد کارکنان بازنشتگان دفتر تهران جنوب را حدود یک هزار و هفتصد نفر اعلام می‌کند و می‌گوید: در فروردین و اردیبهشت اسفند ۱۴۰۰ فقره وام پرداخت کردیم و محدوده‌های تحت پوشش ما نیز جنوب تهران، شهر ری، ورامین، قرچک، اوایل، پرند و اسلامشهر است.

محمد ولی زواره:
با توجه به اینکه جامعه هدف این صندوق افراد مسن و بازنشته هستند به مرور زمان صبر را یاد گرفتیم؛ زیرا فردی که وارد این دفتر می‌شود دارای سابقه کاری ۳۰ تا ۴۵ ساله در صنعت نفت است و به همین دلیل تا جایی که می‌توانیم با روی گشاده با این افراد برخورد می‌کنیم.

رئیس دفتر صندوق‌های بازنشستگی پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت و بازنشستگان تهران جنوب خاطر نشان می‌کند: ماهانه حدود ۳۳۰ جلد دفترچه صادر و حدود ۱۳۰۰ دفترچه نسخه درمانی پذیرش می‌کنیم. همچنین ۱۳۲ خانواده توان‌خواه و ۳۹۴ جانباز، اسیر و آزاده داریم.

رفع‌کننده سیستم‌ها

بعد از صحبت با رئیس دفتر صندوق‌های بازنشستگی پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت و بازنشستگان تهران جنوب به میان کارمندان و بازنشستگان این دفتر می‌روم. چیدمان کارشناسان این دفتر به گونه‌ای است که میزکاری هر قسمت به ترتیب در کنار یکدیگر قرار گرفته و با یک پارتیشن، فضای کاری آنها از یکدیگر مجزا شده است.

جعفر کریمی، کارشناس واحد امور رفاهی در نمایندگی تهران جنوب دارای سابقه‌ای ۱۱ ساله است که از این میزان، دو سال را در شرکت گاز و ۹ سال را در نمایندگی تهران جنوب فعالیت داشته است.

به گفته او، روزانه بین ۲۰ تا ۴۰ بازنشسته برای استفاده از مجتمع ورزشی - آموزشی محمود آباد، زائر سرای مشهد، ابعلی، یارانه سفر، صدور کارت استخر و المثنی به این دفتر مراجعه می‌کنند.

کریمی در مورد مشکلاتی که در این دفتر با آن روبروست، می‌گوید: به دلیل ازدیاد تقاضای بازنشستگان، استرس در کار ما زیاد است، زیرا آنها درخواست سفر به مشهد و محمود آباد را دارند، اما نمی‌توانیم این کار را برایشان انجام دهیم و به دلیل اینکه بیشتر بازنشستگان این دفتر جوان‌تر هستند و فرزندان محصل دارند، تقاضای می‌کنند در ایام تعطیلات تابستان یا نوروز

به سفر بروند که ما در این ایام، سهمیه نداریم و در نهایت اگر هم داشته باشیم، بین دو الی سه سهمیه است و نمی‌توانیم آن را بین ۱۷۰۰ بازنشسته تقسیم کنیم.

زهره مهدوی، کارشناس امور درمان تهران جنوب حدود ۱۰ سال است که در دفتر صندوق‌های بازنشستگی پس‌انداز و رفاه تهران جنوب فعالیت می‌کند.

او به برخی مشکلات در این دفتر اشاره می‌کند و می‌گوید: در گذشته سیستم‌های ما کند بود. به گونه‌ای که وقتی ارباب رجوع می‌آمد، مدتی طول می‌کشید تا کارش انجام شود، اما اکنون این مشکل بر طرف شده و به دلیل اینکه نزدیک به ۱۰ سال است که با ارباب رجوع‌های خود ارتباط داریم، تقریباً هر چه می‌گوییم قبول می‌کنند.

سیمادهداری، یکی دیگر از کارشناسان این صندوق است که به مدت ۶ سال در قسمت امور اداری فعالیت می‌کند و خدماتی از جمله صدور گواهی کسر از حقوق، پاداش دانشجویی، کارهای دبیرخانه و... به بازنشستگان ارائه می‌دهد.

به گفته او، گواهی کسر از حقوق یکی از مشکلات این قسمت است، زیرا بازنشستگان تنها می‌توانند ضامن افراد درجه یک شوند و همیشه این سؤال از ما پرسیده می‌شود که چرا نمی‌توانند ضامن همکار و یا حتی خواهر و برادر خود را به عهده بگیرند؟

مهران نجاریان، یکی دیگر از بازنشستگانی است که برای ارائه خدمات به دفتر تهران جنوب مراجعه کرده است. او بر اساس طرح سال ۸۳ با ۱۷ سال سابقه کار در صنعت نفت بازنشسته شده است. وقتی علت مراجعه او به این دفتر را جویا می‌شوم، می‌گوید: برای تمدید دفترچه آمده‌ام و گاهی اوقات از خدماتی

همانند وام نیز استفاده می‌کنم.

بعد از صحبت با این بازنشسته، به سمت بخش اداری می‌روم. اکبری‌ان که در این قسمت فعالیت می‌کند، کار خود را از سال ۸۲ شروع کرده و ۲ سال در یک شرکت خصوصی مسئول IT بوده و اکنون نیز ۵ سال است که در دفتر تهران جنوب مشغول به کار است.

او می‌گوید: کارهای اداری، وام مسکن، تندگویان، اعلام فوت، برقراری مستمری، حق اولاد، عائله مندی و... در این قسمت انجام می‌شود. به گفته اکبری‌ان، بازنشستگان این منطقه دارای فرزندان زیادی هستند و برای رفع مشکلات مالی خود تقاضای وام می‌کنند تا بتوانند کسری‌های خود را جبران کنند. ما مراحل اخذ وام را برای بازنشستگان توضیح می‌دهیم.

برگزاری کلاس‌های آموزشی

نرگس رفیعی، یکی دیگر از کارشناسان دفتر صندوق‌های بازنشستگی پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت تهران جنوب است که در قسمت مددکاری فعالیت می‌کند. او از سال ۹۱ وارد این دفتر شده است.

به گفته رفیعی، در قسمت مددکاری خدمات کمی و کیفی به بازنشستگان ارائه

می‌شود که برگزاری جلسات مشاوره، بازدیدهای دوره‌ای، ارجاع برخی بازنشستگان به مراکز حمایتی مختلف از جمله بهزیستی، خدمات درمانی، نگهداری، مشاوره و... از آن جمله است.

او ادامه می‌دهد: از دیگر اقدامات قسمت مددکاری، تهیه گزارش برای ارائه مساعدت‌های بلاعوض و تهیه بسته‌های حمایتی و خدماتی برای مناسبتهای مختلف مانند رمضان و سال نو است.

رفیعی می‌گوید: اکنون ۱۳۵ نفر توان‌خواه (افراد دارای مشکلات ذهنی، جسمی، اعصاب و روان و...) در این دفتر داریم که شامل فرد بازنشسته و یا برخی اعضای خانواده آنها می‌شود. ضمن آنکه بیش از ۳۰۰ تا ۳۵۰ جانباز، ایثارگر و خانواده شهدا را تحت پوشش داریم و به صورت دوره‌ای به آنها رسیدگی می‌کنیم.

او در ادامه با اشاره به برخی مشکلاتی که در ضمن کار با آن روبروست، می‌افزاید: روزانه با حجم بالای بازنشستگانی روبرو هستیم که برای اسکن کردن عکس، رویت فیش حقوقی و... مراجعه می‌کنند. همچنین به دلیل اینکه بازنشستگان برخی از مسائل را نمی‌دانند، برای آنها کلاس‌های آموزشی برگزار می‌کنیم تا کارهایی چون گرفتن فیش حقوقی و... را یاد بگیرند.

به گفته این مددکار اجتماعی، بازنشستگان در دوران اشتغال به کار، به دلیل اضافه کاری و خدمات جانبی سطح درآمد بالایی دارند که بعد از بازنشسته شدن، به دلیل حذف این موارد سطح درآمد آنها پایین می‌آید که این امر آسیب‌های مختلفی از جمله آسیب‌های حقوقی و خانوادگی را به همراه می‌آورد.

به اعتقاد او، مشکلات برخی بازنشستگان، به دلیل سطح سواد کم آنهاست که اگر کارکنان به کارهای تحقیقاتی و تحصیلات دانشگاهی تشویق شوند، به طور قطع برخی آسیب‌هایی که اکنون خانواده‌ها با آن روبرو هستند، کمتر خواهد شد.

در پایان با داوود زینلی که یکی از بازنشستگان شرکت گاز است و به این دفتر مراجعه کرده بود، هم صحبت می‌شوم. او که از دوری راه گلایه‌مند است، می‌گوید: بهتر است برای رفع مشکل دوری راه، شعبه‌های بیشتری از این دفترها در سطح شهر تهران ایجاد شود تا بازنشستگان مشکل رفت و آمد نداشته باشند.

بعد از پایان گزارش، این فکر از ذهنم گذشت که به راستی برای رفع مشکل دوری راه و کم کردن مسافت برای بازنشستگان چه اقداماتی باید از سوی صندوق بازنشستگی پس‌انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت انجام شود؟ آیا باید برای پاسخگویی بهتر به بازنشستگان بر تعداد کارکنان دفاتر صندوق بازنشستگی افزوده شود یا خیر و این که چگونه می‌توان از تجربه افرادی که بهترین روزهای عمر خود را در صنعت نفت سپری کرده‌اند و اکنون با کوله باری از تجربه بازنشسته شده‌اند، استفاده کرد؟

بهبتر است برای رفع مشکل دوری راه، شعبه‌های بیشتری از دفترهای صندوق بازنشستگی در سطح شهر تهران ایجاد شود تا بازنشستگان مشکل رفت و آمد نداشته باشند

روایت «مشعل» از ایجاد بستر تعاملات اقتصادی حوزه گاز با اجرای برجام

گاز مایع ایران در مسیر اروپا

گر جستان به بازار جدید صادرات گاز ایران بدل می‌شود

بلند مدتی نیز با کشورهای حوزه خلیج فارس داشته که هم اکنون با عمان پیشرفت خوبی داشته است و به زودی و با فراهم شدن روابط سیاسی مناسب، مذاکره با کویت نیز آغاز می‌شود.

فصل مشترک ایران با ترکیه و روسیه

ایران در حالی خود را برای ورود موثر به بازار جهانی گاز آماده می‌کند که روسیه قدرت بلامنازع این حوزه به شمار می‌آید، با این حال در عرصه تجارت جهانی با توجه به محدود بودن منابع انرژی جهان، کشوری که دارای مخازن و فناوری تولید باشد، می‌تواند سهم قابل توجهی از بازار جهانی گاز را به خود اختصاص دهد. بر این اساس همه رقیب را در عین رقیب بودن فصل مشترک در منافع دارند از این رو ایران نیز باید در فصل مشترک منافع خود با این کشورها متمرکز شود و از این فرصت‌ها برای دستیابی به نقطه مطلوب بهره گیرد. ایران در تجارت گاز با روسیه و ترکیه فصل مشترک دارد و باید از این ارتباط در مسیر توسعه بازار بهره گیرد؛ شکل گیری کمیته‌های مشترک میان شرکت ملی گاز ایران و شرکت گاز پوم روسیه را می‌توان از برنامه‌های ایران برای دستیابی به فصل مشترک برشمرد و کارگروه‌های سرمایه‌گذاری و ال ان جی آن به زودی در سن پترزبورگ گردهم می‌آیند. در پی افزایش تقاضای گاز به دلیل رشد اقتصادی و تغییر سبب انرژی جهان، سهم گاز در این سبد از حدود ۲۲ درصد کنونی به ۲۵ تا ۲۶ درصد در ۲۰ سال آینده افزایش خواهد یافت و ایران با توجه به وجود منابع غنی این سوخت می‌تواند به یکی از بازیگران بازار جهانی گاز بدل شود. کارشناسان معتقدند عصر حاضر، عصر طلایی گاز بوده و این سوخت پاک در حال درخشیدن و ظهور است و در این میان ایران با ایجاد شرایط لازم از جمله روابط سیاسی مناسب با کشورها، بهینه سازی مصرف مشترک داخلی می‌تواند به سهم ۱۰ درصدی در تجارت جهانی گاز دست یابد.

مستقیمی در توسعه همکاری‌های اقتصادی دارد، می‌توان از بسترهای لازم برای ورود موثر به بازار جهانی برشمرد و صادرات گاز نیز از این قاعده مستثنی نیست. بر این اساس و در شرایط پایدار، قراردادهای تجاری امضا، محصولات صادر و پول آن نیز به طور مستمر و از طریق سیستم بانکی دریافت می‌شود.

جمهوری اسلامی ایران که در سال‌های گذشته با تحریم و محدودیت‌های قابل توجهی روبه رو بوده، با اجرایی شدن برجام خود را برای ورود به دوران جدید و حضور در عرصه جهانی آماده می‌کند.

مدیر امور بین‌الملل شرکت ملی گاز ایران با اشاره به اجرای برجام می‌گوید: پس از تلاش‌های بی دریغ تیم مذاکره کننده و وزیر امور خارجه، هم اکنون شرایط برای ورود موثر به بازار جهانی بهتر شده است. به گفته بهزاد بابازاده، با ایجاد شرایط لازم از جمله روابط مناسب سیاسی با دیگر کشورها شاهد افزایش سهم ایران در بازار تجاری گاز خواهیم بود. ایران هم اکنون با ترکیه قرارداد بلند مدت صادرات گاز دارد و دو قرارداد نیز با کشور عراق برای صادرات روزانه ۴۰ تا ۶۰ میلیون مترمکعب امضا کرده که به زودی و با بازگشایی ال سی، در گام نخست شاهد ارسال روزانه هفت میلیون مترمکعب به بغداد خواهیم بود. از سوی دیگر ایران با کشورهای آذربایجان، ارمنستان و ترکمنستان نیز در حوزه واردات، صادرات و سوآپ قرارداد تجاری دارد.

افزایش صادرات گاز به گر جستان

مدیر امور بین‌الملل شرکت ملی گاز ایران با اشاره به صادرات گاز به کشورهای همسایه می‌گوید: پروژه صادرات گاز به گر جستان با ارسال روزانه ۳۰۰ هزار مترمکعب آغاز شده است و پس از بررسی زیرساخت‌های عملیاتی و پروسه دریافت پول، شاهد افزایش حجم آن خواهیم بود. افزون بر کشورهای یادشده، ایران مذاکرات

جدی برای حضور در دو کشور این قاره سبز دارد.

بازارهای هدف گاز مایع ایران متنوع می‌شود

افزون بر صادرات گوگرد به عنوان محصول جانبی فرآیند پالایش گاز، صادرات گاز مایع (ال پی جی) نیز همزمان با افزایش تولید و جذب مشتری‌های جدید، شاهد افزایش بوده و ایران به دنبال متنوع ساختن بازارهای هدف خود است. در همین حال چندی پیش، نخستین قرارداد فروش گاز مایع به هند میان شرکت ملی گاز ایران و یک شرکت از بخش خصوصی هند امضا شد. بازار هند یکی از بزرگ‌ترین مصرف کننده‌های ال پی جی در جهان به شمار می‌آید و با توجه به مذاکرات و امضای قرارداد، پیش‌بینی می‌شود تیرماه امسال شاهد صادرات نخستین محموله به این کشور باشیم.

به گفته مدیرعامل شرکت بازرگانی گاز ایران، در گام نخست قرارداد صادرات، ۶ محموله ۴۴ هزار تنی امضا شده و با توجه به بازار گسترده هند در مصرف ال پی جی، مذاکراتی نیز میان طرف‌های دولتی برای امضای قراردادهای جدید در جریان است.

تلاش ایران برای دستیابی به سهم ۱۰ درصدی بازار جهانی گاز

صادرات گاز نیز یکی از برنامه‌های اساسی برنامه ششم توسعه به شمار می‌آید تا ایران بتواند به سهم ۱۰ درصدی در بازار جهانی این سوخت دست یابد.

کارشناسان، تجارت گاز در عرصه بین‌المللی را به شناوری تشبیه می‌کنند که در بستر آب حرکت می‌کند و معتقدند اگر زیرساخت‌های مورد نیاز برای صادرات گاز ایجاد نشود یا مسیر سخت گذر باشد، این فرآیند به کندی انجام می‌شود. روابط سیاسی پایدار کشورها که تاثیر

مشعل | جمهوری اسلامی ایران همواره بزرگترین دارنده ذخایر نفت و گاز جهان شناخته می‌شود اما بخش قابل توجهی از این ذخایر ترش بوده و دارای ناخالصی سولفور نیتروژن است.

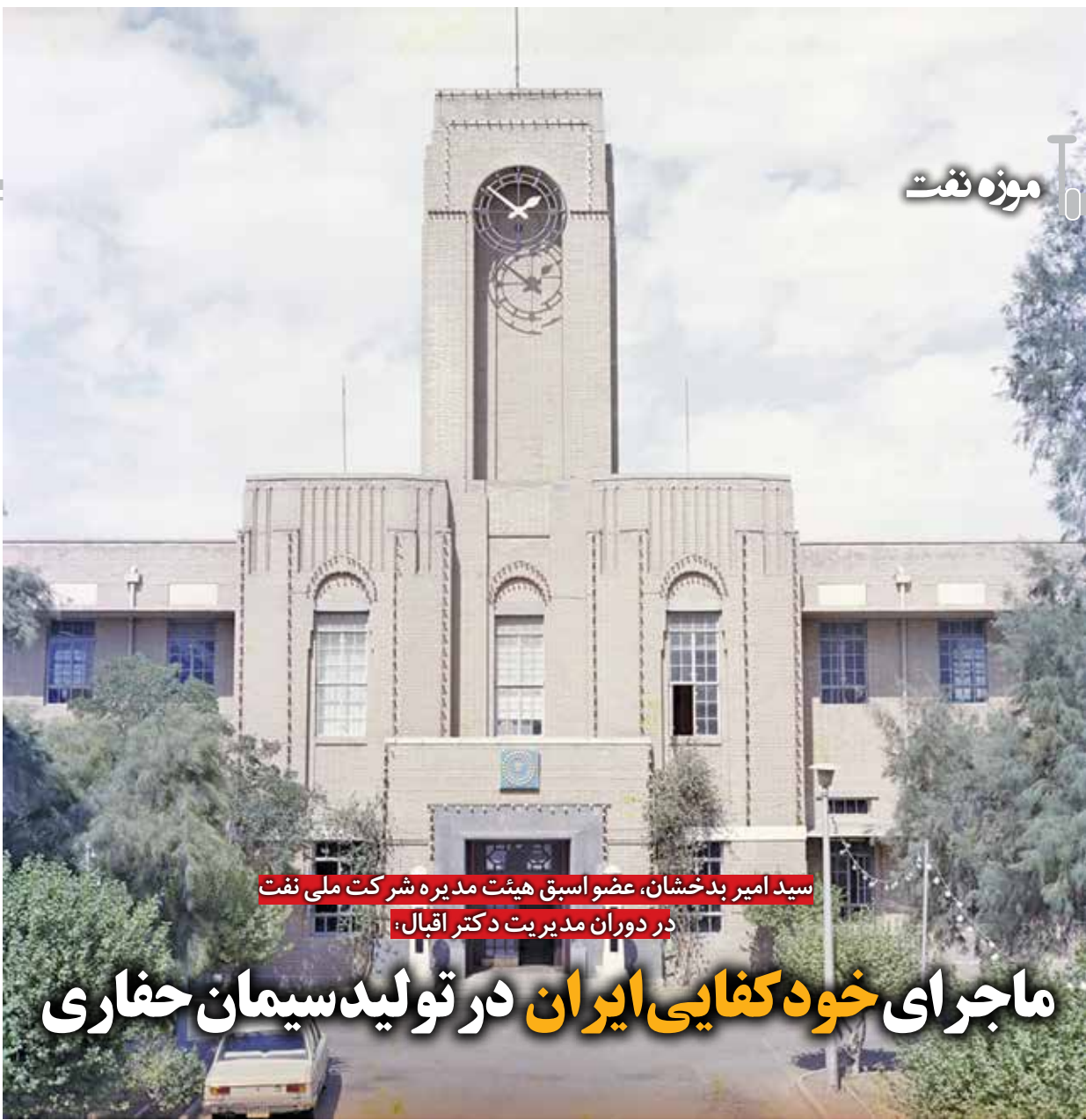
این ناخالصی اگرچه باعث به وجود آمدن مشکلاتی در فرآیند برداشت، انتقال و پالایش نفت و گاز می‌شود، اما در عوض منابع گوگرد را برای کشور به ارمغان خواهد آورد که محصولی با ارزش به شمار می‌آید و مشتری‌های خاص خود را دارد.

تقریباً تمام واحدهای عملیاتی در حوزه نفت، گاز و برخی واحدهای نیتروژنی دارای واحد بازیابی گوگرد هستند و این در حالی است که عدم حضور این واحدهای بازیابی منجر به ورود گازهای خطرناک به اتمسفر شده و مخاطرات زیست محیطی جبران ناپذیری به همراه دارد، از این رو ارسال این گازها به اتمسفر ممنوع است.

اگر واحدهای بازیابی گوگرد وجود نداشته باشند، به ناچار تولید پالایشگاه‌ها و صنایع پتروشیمی نیز متوقف خواهند شد. هم اکنون و پس از تامین نیاز صنایع داخلی، تمام گوگرد گرانول، بنتونیتی و کلوخه پالایشگاه‌های گاز پارس جنوبی، شهیدشاهی نژاد و ایلام به بازارهای جهانی صادر می‌شود و چین بزرگترین مشتری این محصول است. پس از چین، هند و برخی کشورهای آسیای جنوب شرقی از مشتریان گوگرد ایران به شمار می‌آیند.

در همین حال، مدیرعامل شرکت بازرگانی گاز ایران در گفت‌وگو با «مشعل» می‌گوید: ایران، افزون بر هند و چین در بازارهای کوچک از جمله سریلانکا، پاکستان و آفریقا بازیابی می‌کند و محدودیتی در زمینه صادرات گوگرد وجود ندارد. به گفته محمدعلی براتی، شرکت ملی گاز ایران پس از برجام و با توجه به رونق فضای داد و ستد، فعالیت خود را برای حضور در کشورهای اروپایی گسترش داده و برنامه

سید امیر بدخشان، عضو اسبق هیئت مدیره شرکت ملی نفت

در دوران مدیریت دکتر اقبال:

ماجرای خودکفایی ایران در تولید سیمان حفاری

اشاره

دانشگاه تهران، دانشگاه شریف، دانشگاه نفت و دانشگاه گلگري كانادايه تدریس پرداخت. اواخر اردیبهشت ماه امسال فرصتی فراهم آمد تا لحظاتی را در دفتر موزه های صنعت نفت، پای صحبت های امیر بدخشان بنشینیم. او با وجود قرار داشتن در اواخر دهه هشتم زندگی، هنوز سرزنده و شاداب به نظر می رسد و دقت نظرش در به خاطر آوردن خاطرات گذشته ستودنی است. آنچه در پی می آید، خلاصه ای است از گفت و گو با او در این دیدار.

مشعل - مهر داد علمداری | سید امیر بدخشان از سال ۱۳۱۸ و پس از پذیرفته شدن در دانشکده نفت آبادان (تکنیکال اسکول) وارد صنعت نفت شد. او طی چند دهه خدمت در سمت های مختلفی همچون عضویت در هیئت مدیره شرکت ملی نفت، ریاست آزمایشگاه مهندسی نفت و ریاست پژوهشگاه صنعت نفت فعالیت داشت و سال ها در رشته مهندسی نفت در دانشگاه های داخل و خارج از کشور از جمله دانشکده فنی

نفت آبادان (تکنیکال اسکول) شدم. در این دانشکده مرسوم بود که بعد از سال دوم، چهار نفر را برای ادامه تحصیل در خارج از کشور انتخاب می کردند و من جزو آن چهار نفر بودم و برای تحصیل در رشته مهندسی BSC به دانشگاه بیرمنگام انگلستان اعزام شدم. مدرک کارشناسی ام را با رتبه «آنور» (Honor) دریافت کردم که همین باعث شد دانشگاه برای ادامه تحصیل من را تا مقطع دکترا متقبل شود. این در حالی بود که نفت داشت در ایران ملی می شد و مرحوم دکتر مصدق، نخست وزیر بود. در مجموع ۶ سال در خارج از کشور تحصیل کردم که هزینه سه سال از تحصیل را شرکت نفت و سه سال دیگر را دانشگاه بیرمنگام پرداخت کرد. اما بعد از پایان تحصیلاتم و با این که در آن کشور کار به من پیشنهاد شده بود، تصمیم گرفتم به ایران برگردم.

بدهم؟ چون می دانستم اگر به پدرم بگویم که نفت نمی خوانم و دوباره می خواهم بروم دنبال طب، به من می گوید تو آدم «متلون المزاجی» هستی، یعنی دائم تصمیمات را عوض کنی و من هم از این جمله خیلی بدم می آید!

ورود به تکنیکال اسکول

نتایج آزمون نفت اعلام شد و من جزو قبول شدگان بودم، اما باید اعتراف کنم دلیل اصلی این انتخاب، همراهی همین دوستم بود. بعد از انصراف دوستم تصمیم گرفتم تغییر رشته بدهم، ولی جرات نمی کردم موضوع را به پدرم بگویم. این بود که به فکر چاره افتادم. روز آزمایش طبی به دکتر صرفه، رئیس بهداری شرکت ملی نفت که افراد را معاینه می کرد، گفتم من فقط دارم اما ایشان گفت فتق نداری، اگر هم داشتی، خودم عملت می کردم. به این ترتیب، در سال ۱۳۱۸ وارد دانشکده

گفتم می خواهم نفت بخوانم، کمی تعجب کرد و بدون این که چیزی بگوید، بلند شد و از اتاق بیرون رفت. فکر کردم شاید از تصمیم من خوشش نیامده.

ده روز بعد، پدرم مرا خواست و گفت: «امیر، اگر می خواهی نفت بخوانی، برو». پرسیدم چطور شد که به این نتیجه رسیدید؟ گفت: سی سوال نوشتم و به شرکت نفت ارسال کردم، وقتی جواب سوال ها آمد، با ادامه تحصیل تو در نفت موافقت کردم که این سوال ها در مورد شرایط کاری، میزان حقوق، مسکن و... در شرکت نفت بود و ظاهراً آن را از طریق یکی از آشنایانش برای نفت فرستاده و جواب گرفته بود. به هر حال منتظر شدم تا زمان آزمون برسد، اما روزی که قرار بود آزمون بدهم، همان دوستم که مشوق من برای شرکت در آزمون نفت بود، گفت: «من نفت نمی خوانم». خیلی ناراحت شدم و با خود گفتم حالا جواب پدرم را چه

بیا برویم نفت بخوانیم

این که چگونه جذب نفت شدم، داستانی طولانی دارد. ابتدا باید بگویم که در خانواده ما، تحصیل در رشته طب مرسوم بود. به عنوان مثال پدر مادرم، ضیاء الحکمای طبیب بود، برادر بزرگم داروسازی خوانده و شوهر خواهرم هم در رشته طب تحصیل کرده، از این رو من هم می خواستم طب بخوانم، اما یکی از همکلاسی هایم که با هم در دبیرستان معرفت تهران درس می خواندیم و رابطه نزدیکی با هم داشتیم، به من گفت طب را کنار بگذار و بیا برویم نفت بخوانیم. گفتم در مورد نفت اطلاعات زیادی ندارم. در صورتی که پزشکی در خانواده ما جا افتاده است.

ما با پدرمان خیلی رسمی بودیم. یک روز به پدرم گفتم، می خواهم با شما صحبت کنم. گفت فلان ساعت بیا اتاقم. پدرم حقوق دان بود و در خانه، اتاقی داشت با میز و صندلی و... وقتی به او

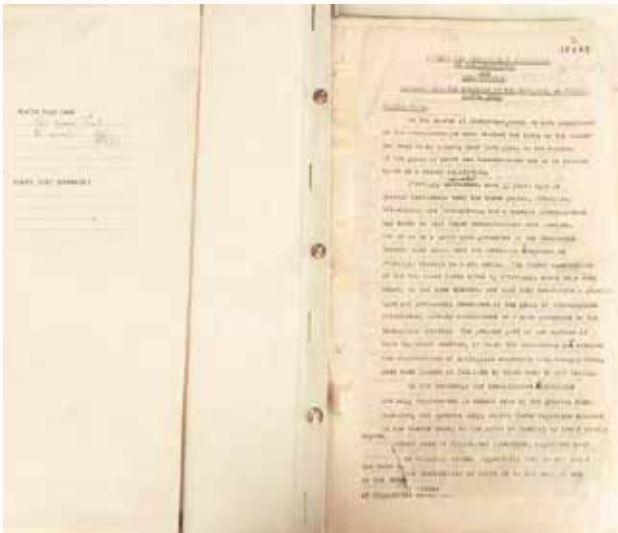
معرفی اسناد ارزشمند و تاریخی صنعت نفت

هفته نامه «مشعل» در نظر دارد به منظور آشنایی بیشتر خوانندگان در هر شماره به معرفی تعدادی از اسناد شناسایی شده و موجود در مرکز اسناد صنعت نفت بپردازد که برخی از آنها از روی زبان اصلی متن، یعنی انگلیسی به فارسی ترجمه شده است.

سند قدیمی‌ترین اکتشاف زمین شناسی در ایران

محمد حسن تدریسی | سندی نوبافته و منحصر به فرد در میان اسناد تحویلی مدیریت اکتشاف به مرکز اسناد صنعت موزه‌های نفت به چشم می‌خورد که از آغاز بررسی‌ها و اکتشافات زمین شناسی در ایران، در سال ۱۲۶۶ خورشیدی (۱۸۸۵ میلادی) حکایت دارد. بر اساس این سند، تاریخ اکتشافات زمین شناسی در ایران به ۲۲ سال قبل از اکتشاف نفت بازمی‌گردد.

لازم به ذکر است، از دیگر مواردی که در این گزارش مشاهده می‌شود، تصاویری است از فسیل‌های گوناگون که با مداد به صورت دستی کشیده شده، اعدادی که درون این اشکال دیده می‌شود و مشخصاتی که زیر هر کدام از آنها نوشته شده است.

شایان ذکر است، خواننده در پایان این سند، نام‌های می‌بیند که از سوی فردی به نام **A.J. Goodman** که یک زمین شناس در شرکت نفت ایران و انگلیس (**A.P.O.C**) است، به شرکت ملی ایرانی **Anglo** در هفتکل نوشته است. این نامه، به نکاتی در خصوص ترجمه این سند از زبان فرانسوی به انگلیسی اشاره می‌کند. از جمله این که در ترجمه این سند بسیار تلاش شده تمامی اطلاعات بی‌کم و کاست ترجمه شود و در اختیار خوانندگان قرار گیرد.

○ **قدمت:** سال ۱۸۸۵
○ **محل نگهداری:** مرکز اسناد موزه‌های صنعت نفت ایران

شرح سند:
«نکاتی در خصوص Trematophore Miliolidae» سندی است که در قالب گزارش از سوی دو نویسنده فرانسوی به نام‌های مونیر چالماس **Munier-Chalmas** و اسکالا مبرگر **Schalumberger** به نگارش در آمده. این گزارش چکیده‌ای است از نشریه «انجمن زمین شناسان فرانسه» در سال ۱۸۸۵.

با توجه به اطلاعات به دست آمده، محتوای این گزارش در نظر دارد اطلاعاتی مختصر، اما جامع در زمینه شناخت ساختار فیزیکی و شیمیایی فسیل‌ها، بیشترین مکانی که می‌توان آنها را یافت، چگونگی شرایط جوی و زیست محیطی برای تشکیل آنها و... را در اختیار علاقه مندان قرار دهد.

مهمترین موضوع در بحث فسیل شناسی با توجه به اطلاعاتی که پس از خواندن این گزارش به دست می‌آید، مشخص شدن چگونگی تکامل جانداران از طریق فسیل به جای مانده از آنها خواهد بود.

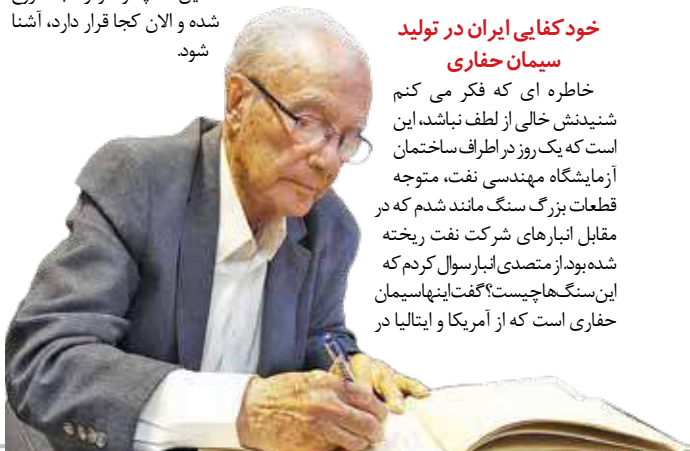
کیسه‌های ۵۰ کیلوگرمی خریداری می‌شود. سیمان حفاری، مخلوطی از مواد شیمیایی است که به علت وجود مقادیر متفاوتی از هفت یا هشت نوع ماده موجود در سیمان، خواص «بندش» آن به کلی فرق می‌کند. از آنجا که در اعماق مختلف زمین برای سیمان کاری لوله‌های جداری چاه‌ها باید نوع سیمان مناسب به کار برده شود، به این فکر افتاد که با وجود کارخانه‌های سیمان معمولی در ایران، می‌توانیم سیمان‌های حفاری را در داخل کشور تولید کنیم. به این ترتیب، هم در خروج ارز از کشور صرفه جویی می‌شود و هم توان صنعتی کشور را تقویت می‌کند. بنابراین، مقدمات لازم برای اعزام یکی از کارکنان آزمایشگاه مهندسی نفت به خارج فراهم شد و یک کارشناس را برای یک سال کارآموزی، به شرکت هالیبرتون آمریکا فرستادیم. هالیبرتون، سازنده سیمان‌های حفاری بود و در زمینه تولید سیمان‌های حفاری تخصص داشت.

پس از بازگشت این کارشناس، توانستیم با خرید تجهیزات لازم برای سیمان کاری لوله‌های جداری در چاه‌ها، فرمول سیمان حفاری را برای اعماق مختلف سیمان کاری در چاه‌ها طراحی کنیم. نمونه‌های تولید شده را به کارخانه دایکرافت آلمان برای تایید ارسال کردیم و پس از تایید با کارخانه‌های سیمان وارد مذاکره شدیم و در نهایت نیز برای ساخت صنعتی سیمان‌های حفاری، قراردادهای لازم بسته شد.

با خود کفایی در تولید سیمان حفاری توانستیم از ورود سیمان‌های خارجی و خروج میلیون‌ها دلار ارز از کشور جلوگیری کنیم و حتی این نوع سیمان را به شرکت‌های نفتی کشورهای حاشیه خلیج فارس هم فرستادیم.

جای خالی موزه نفت حس می‌شد

تاسیس موزه نفت، اقدام بسیار خوبی است که جای خالی آن همیشه حس می‌شد و به نظر من باید طوری باشد که علاقه مندان در نقاط مختلف کشور بتوانند از موزه‌های نفت دیدن کنند. فکر می‌کنم هر کاری که در موزه انجام می‌شود، باید به یک مفهوم باشد. یعنی کسی که از موزه نفت دیدن می‌کند، بتواند با مفاهیم این صنعت عظیم، همچنین تاریخچه و تحولات این صنعت ۱۰۸ ساله و سیر تکنولوژی این صنعت این که چگونه و از کجا شروع شده و الان کجا قرار دارد، آشنا شود.

از آزمایشگاه مهندسی تا دفتر اوپک

قبل از ملی شدن صنعت نفت، نفوذ شرکت ملی نفت در مدیریت صنایع نفت ایران خیلی ضعیف بود و در آن سال‌ها برای اختیار گرفتن این مدیریت از نظر فنی، مخازن و... تلاش‌هایی شد که البته پس از ملی شدن نفت و در دوران کنسرسیون نیز ادامه یافت. مثلاً شرکت نفت تا قبل از ملی شدن، هیچ شخصیت علمی و پژوهشی نداشت و اطلاعاتی در دست نداشتیم، اما کم‌کم این اطلاعات در اختیار ما قرار گرفت. بعد از پایان تحصیلات و بازگشت به ایران، در بخش اکتشاف و تولید شرکت ملی نفت، به عنوان رئیس آزمایشگاه مشغول به کار شدم.

در سال ۲۶-۱۳۲۵ آزمایشگاه مهندسی نفت، زیر نظر آقای مهندس نفیسی مدیر وقت شرکت ملی نفت، در ساختمانی یک طبقه راهاندازی شد و این برای نخستین بار بود که چنین اقدامی در صنعت نفت انجام می‌شد.

پس از مدتی کار در آزمایشگاه مهندسی، به سازمان کشورهای صادرکننده نفت (اوپک) فرستاده شدم. کار ما در دفتر اوپک، تعیین قیمت نفت‌های خام بر اساس یک فرمول قیمت گذاری بود. سه عامل در تعیین قیمت نقش داشت: کیفیت نفت، میزان ذخایر و فاصله تا محل فروش. این عوامل قیمت هر نفت را مشخص می‌کرد و نفت‌های جدید بر پایه این سه اصل، قیمت گذاری می‌شدند که بعدها عوامل سیاسی جای آن را گرفت.

ریاست واحدهای پژوهشی نفت

حدود یک سال و نیم در ژنو بودم، اما چون علاقه داشتم در حوزه‌های جدید فعالیت کنم، تقاضای بازگشت به کشور دادم. وقتی برگشتم، رئیس آزمایشگاه مهندسی و نیز رئیس پژوهش نفت شدم که در ساختمان تازه تاسیسی در ری و کنار پالایشگاه تهران قرار داشت. همان ساختمانی که بعدها گسترش یافت و به پژوهشگاه صنعت نفت تبدیل شد.

با تاسیس پژوهشگاه، به عنوان اولین رئیس پژوهشگاه صنعت نفت انتخاب شدم. پژوهشگاه در کنار آزمایشگاه مهندسی نفت، به تدریج توسعه یافت و قسمت‌های مختلف آن تجهیز شد. مدتی هم به عضویت هیئت مدیره شرکت ملی نفت درآمدم و رئیس هیئت مدیره ایران نیکن نیز بودم که یک شرکت مشترک میان ایران و ژاپن بود.

خود کفایی ایران در تولید سیمان حفاری

خاطره ای که فکر می‌کنم شنیدنش خالی از لطف نباشد، این است که یک روز در اطراف ساختمان آزمایشگاه مهندسی نفت، متوجه قطعات بزرگ سنگ مانند شدم که در مقابل انبارهای شرکت نفت ریخته شده بود. از متصدی انبار سوال کردم که این سنگ‌ها چیست؟ گفت اینها سیمان حفاری است که از آمریکا و ایتالیا در

در سایه اقتصاد مقاومتی

تابوی وابستگی فنی - تخصصی در پتروشیمی شکست

اشاره

دست آوردن دانش فنی استاندارد تعمیر چنین تجهیزاتی، قدرت عملیاتی واحدهای تولیدی صنعتی کشور را افزایش داده و باور توانمندی متخصصان صنعت جمهوری اسلامی ایران را ارتقا بخشیده است. امی گوید: کمتر از ۳ هفته کاری، عملیات تعمیر گیربکس فوق سنگین اکسترودر به دست توانمند متخصصان ایرانی با موفقیت کامل به پایان رسید؛ تمام تست‌های کارکردی اولیه و نهایی این تجهیز با نتیجه عالی محقق شد و هم اکنون در چرخه تولید است و این گامی موثر و بسزا در پیشبرد اهداف سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در کاستن از وابستگی به دیگر کشورها و خودکفایی عینی صنعت جمهوری اسلامی ایران است. متن گفت‌وگوی «مشعل» با عابدی رئیس مجتمع شرکت پلیمر کرمانشاه را می‌خوانید:

مشعل | نگاه صنعت نفت ایران افزون بر جذب سرمایه خارجی، به بومی‌سازی، خودکفایی و ارتقای توان داخلی نیز معطوف شده است. همان اقتصاد مقاومتی که در راس او قرار گرفته است. مصادیق زیادی از این رویه را می‌توان در بخش‌های مختلف نفت، گاز، پالایش و پتروشیمی یافت. از جمله آنها شرکت پتروشیمی پلیمر کرمانشاه است که موفق به تعمیر گیربکس فوق سنگین اکسترودر شده است. ابوالقاسم عابدی، رئیس مجتمع شرکت پلیمر کرمانشاه، در این باره به «مشعل» می‌گوید: شرکت خارجی سازنده گیربکس فوق سنگین اکسترودر در ایران این باور را گسترش داده بود که تعمیر تجهیزات مرتبط با این شرکت، بدون حضور و نظارت مستقیم نمایندگان خارجی ریسک بالایی دارد و ناشدنی است، اما خوشبختانه به

و کارواشتغال چگونهارزبایی می‌کنید؟ چرخه تولید و استمرار آن در یک واحد تولیدی مستلزم بهره‌برداری صحیح و پایش و تعمیرات به موقع و استاندارد تجهیزات و ابزار تولید است. دستیابی به دانش فنی، صرفه‌جویی اقتصادی و جلوگیری از اتلاف زمان و توقف تولید، از شاخص‌های بارز این اقدام جسورانه متخصصان ایرانی است. از آنجا که امروزه اقتصاد در کشورهای توسعه یافته و تمامی دنیا بر محور دانش فنی و تخصصی به سرعت و با بهره‌وری بالا در گردش است، به ناچار به کارگیری دانش فنی بومی‌سازی شده در محدوده تعمیرات تخصصی صنعتی نقش بسزایی در بهینه‌سازی نتایج اقتصادی تولید دارد و این مهم در تعمیر گیربکس فوق سنگین اکسترودر در راستای پیشبرد اهداف اقتصاد مقاومتی محقق شده است. از سوی دیگر، دستیابی به توانمندی بومی‌سازی تعمیرات این تجهیزات در کارگاه‌های محلی استان کرمانشاه افزایش تولمندی علمی منطقه کمک و زمینه کار و اشتغال بسیاری از جوانان ایرانی تحصیل کرده، همچنین امکان راهاندازی کسب‌وکار خدمات تعمیرات تخصصی صنعتی دانش بنیان را فراهم آورده است. زمانی که دانش تخصصی در هر زمینه‌ای در کشور جمهوری اسلامی ایران ایجاد و یا بومی‌سازی شود و از سوی متخصصان و دانشمندان ایرانی گسترش یابد، بزرگترین و پراهمیت‌ترین دستاورد آن بی‌نیازی از دیگر کشورهاست و این توانمندی، قدرت چانه‌زنی را در کارزارهای بین‌المللی برای نمایندگان ایران اسلامی افزایش خواهد داد.

وجودداشت و پیمان‌آورد صرف هزینه چندبرابری بود.

این اقدام به چند نفر - ساعت اشتغالزایی منجر شد و چقدر تعداد نیروی انسانی مشغول به کار شدند؟ تعمیر این تجهیز در ایران سبب شد بتوانیم از ظرفیت تخصصی تکنسین‌ها، جوشکاران و تراشکاران بومی محلی منطقه به مدت یک ماه استفاده شود. از آنجا که متخصصان شرکت پلیمر کرمانشاه به دانش فنی تعمیر گیربکس‌های فوق سنگین دست یافته‌اند، این امکان فراهم شده است که با آموزش این دانش فنی به دیگر همکاران در سطح صنایع کشور، بازار کار تعمیرات این دست تجهیزات را از انحصار شرکت‌های خارجی بیرون آورده و این با توجه به گستره بزرگ صنایع نفت و پتروشیمی ایران اسلامی، برای افزایش سطح اشتغال در کشور نوید خوبی است.

این حرکت را از منظر اقتصاد مقاومتی

موفقیت کامل به پایان رسید. تمامی تست‌های کارکردی اولیه و نهایی این تجهیز با نتیجه عالی محقق شد و هم‌اکنون در چرخه تولید است. این گامی موثر و بسزا در پیشبرد اهداف سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در کاستن از وابستگی فنی به دیگر کشورها و خودکفایی عینی صنعت جمهوری اسلامی ایران است.

صرفه اقتصادی این اقدام از نظر ارزی و ریالی چه میزان است؟

تعمیر این تجهیز از سوی نمایندگان خارجی شرکت سازنده بدون در نظر گرفتن هزینه‌های اقامتی و رفت و آمد، حداقل یکصد و پنجاه هزار یورو (معادل ۶ میلیارد و صد میلیون ریال) هزینه در برداشت که خوشبختانه با به کارگیری تخصص مهندسان ایرانی، این هزینه به یک بیست و پنجم کاهش یافت و این رقم در صورتی بود که تعمیر گیربکس فوق سنگین اکسترودر در ایران انجام شود و به ژاپن انتقال پیدا نکند؛ بنابراین در صورت استفاده از متخصصان خارجی، ریسک امکان انتقال تجهیز به ژاپن

آقای عابدی، مشخصات خودکفایی انجام شده در این شرکت در جایگزینی با شرکت‌های خارجی را توضیح دهید. با توجه به اینکه گیربکس فوق سنگین اکسترودر از سوی شرکت JSW طراحی و تولید شده است و نیز در ایران تمامی تعمیرات این تجهیز از سوی نماینده (Vendor) این شرکت و تحت نظارت مستقیم آن انجام می‌شود. مهمترین دستاورد این خودکفایی، شکستن تابوی وابستگی فنی - تخصصی به دانش تخصصی دیگر کشورهاست، چرا که با تحقق این پیروزی در تعمیرات فنی این دست تجهیزات فوق سنگین و پیچیده، دیگر نیازی به پذیرش شرایط معمولاً یک طرفه شرکت‌های خارجی نیست. شرکت خارجی سازنده گیربکس فوق سنگین اکسترودر در ایران این تعلق را گسترش داده بود که تعمیر تجهیزات مرتبط با این شرکت بدون حضور و نظارت مستقیم نمایندگان خارجی آن ریسک بالایی دارد و امکان پذیر نیست، اما خوشبختانه به دست آوردن دانش فنی استاندارد تعمیر چنین تجهیزاتی قدرت عملیاتی واحدهای تولیدی صنعتی کشور را افزایش داده و باور توانمندی متخصصان صنعت جمهوری اسلامی ایران را ارتقا بخشیده است. از این رو با تصمیم قاطع مهندسان و متخصصان شرکت پلیمر کرمانشاه در واحد تعمیرات، عملیات تعمیر و بازسازی این تجهیز آغاز شد. پس از کندوکاو و مطالعات فنی گسترده در تملی ابعاد، تعمیرات ادامه یافت. این توفیق حاصل شد که در کمتر از ۳ هفته کاری، عملیات تعمیر گیربکس فوق سنگین اکسترودر به دست متخصصان ایرانی با

مشخصات فنی گیربکس فوق سنگین اکسترودر

- نوع گیربکس: کاهنده هلیکال
- قدرت: ۱۲۰۰۰ کیلووات
- ویژگی: دور متغیر بادو شفت خروجی
- گشتاور خروجی: ۲۸۶۰۰۰ نیوتون متر

از صدای پای دگرگونی تا پراگماتیسم بقا

نو شونده از یک سو و اوپکی‌ها از سوی دیگر، تا چه حد دولت‌های نفتی، این گام کوچک را دیر آغاز کرده‌اند و تا چه میزان رقابت‌های سیاسی و توازن قدرت در میان‌شان اجازه تصمیم‌گیری بر مبنای پراگماتیسم بقا را به آنان خواهد داد؟

منلیخ (۱) - EIA. (۲۰۱۵، ۲۲۴). How much petroleum does the United States import and from where? Retrieved from how much petroleum does the United States import and from where?: www.eia.gov

(۲) - Kirsten Westphal, Marco Overhaus and Guido Steinberg (۲۰۱۴) The US Shale Revolution and the Arab Gulf States, SWP Berlin, www.swp-berlin.org.

(۳) - Ford, M. (۲۰۱۵، ۹۱۲). U.S. crude oil production growth helps reduce Gulf Coast imports. Retrieved ۹۱۲، ۲۰۱۵، from U.S. crude oil production growth helps reduce Gulf Coast imports: <http://www.eia.gov/todayinenergy/detail.cfm?id=۲۱۷۵۲>

(۴) - Millina, V. (۲۰۱۳). Energy Security: A paradigm Shift. The Quarterly Journal, Volume ۱۲، Issue ۴، p.۷۵-۹۷ (۲۰۱۳).

(۵) - EIA. (۲۰۱۵، ۹۱۱). Percentage of Total Imported Crude Oil by API Gravity. Retrieved ۹۱۱، ۲۰۱۵، from Petroleum and Other Liquid http://www.eia.gov/dnav/pet/pet_move_ipct_k_a.htm

(۶) - * کارشناس ارشد مطالعات آمریکای شمالی، دانشگاه تهران

ایالات متحده، واقعیتی تلخ برای دولت‌های نفتی است، زیرا ایالات متحده را از بزرگ‌ترین واردکننده نفت، به یکی از بزرگ‌ترین تولیدکننده‌ها تبدیل کرده است.

آینده نفت برابندی از عوامل اقتصادی، ژئوپولیتیک، عملکرد نفت شیل و سیاست‌گذاری‌های اوپک خواهد بود. هم‌اکنون اوپک در میدان رقابت و بقا در میان دو غول بزرگ نفت شیل ایالات متحده و انرژی‌های تجدیدپذیر گرفتار آمده است؛ پرسشی که در اینجا طرح می‌شود این است که آیا ایران و عربستان سعودی می‌توانند روی ریل همگرایی برای یک اوپک نیرومند تر بایستند؟

موقعیت کنونی دولت‌های نفتی اوپک همانند یک بزنگاه و پیچ تند تاریخی است در گردنه بقا ایالات متحده آمریکا. در سده هجدهم میلادی، هنگامی که مستعمرها پسر دوراهی زیستن در سایه استعمار بریتانیا یا شوریدن و برافکندن نظم موجود و بر ساختن نظمی نوین و مستقل از بریتانیا از طریق اتحاد میان ایالت‌ها در تردید مانده بودند، بنجامین فرانکلین، کاریکاتوری سیاسی با طرح یک مار به هشت بخش تقسیم شده در سال ۱۷۵۴، در مجله اش در پنسیلوانیا کشید و هشدار داد: یا متحد شوید یا بمیرید!!!

در پایان باید نوشت که دولت‌های نفتی یا باید روی ریل همگرایی و سیاست متحد برای بازگرداندن قدرت اوپک برانند یا مرگ این کارت‌ل بزرگ اقتصادی - سیاسی را که سالیانی دراز یک بازیگر سیاسی - اقتصادی بوده است، به نظاره بنشینند. توافق کنونی در اوپک مبنی بر کاهش تولید با نقش آفرینی ایران و عربستان و سایر کشورها را می‌توان نخستین گام مثبت برای بازگردانی روح دوباره بر پیکر اوپک و تصمیم‌ناشی از پراگماتیسم بقا ارزیابی کرد. پرسش اصلی این است که در میدان رقابت میان شیل ایالات متحده و نبردهای سرنوشت ساز فناوری‌های نوین و انرژی‌های

انرژی را ارتقا بخشد. همچنین اجرای این پروژه می‌تواند سبب تنوع بخشی منابع تولید نفت و شکستن قدرت اوپک شود و به عنوان یک ابزار و کارت بازی در دست ایالات متحده قرار گیرد.

در صورت تنوع بخشی به بازار جهانی انرژی، که از هم‌اکنون قابل لمس است، نفت و گاز روسیه و دولت‌های نفتی منطقه خلیج فارس با یک بازار محدودتر و با یک رقیب نوین روبه‌رو خواهند شد. گاز ایران، روسیه و قطر از هم‌اکنون با یک رقیب تازه به نام «شیل‌گاز» ایالات متحده روبه‌روست. افزون بر گازهای بالا، ایالات متحده در سایه فناوری فرکینگ و تولید شیل، این توانایی را خواهد داشت تا هزینه حفظ امنیت انرژی منطقه خلیج فارس را به واردکنندگان نفت این منطقه یعنی چین، ژاپن و اتحادیه اروپا تحمیل کند. همچنین تولید نفت و گاز شیل ایالات متحده می‌تواند به طور غیر مستقیم بر نفت کشورهای خلیج فارس اثر بگذارد.

در پسا ذهن آمریکا، ایده ال امنیت انرژی، واردات نفت از مناطق با ثبات جهان و تنوع بخشی به بازار جهانی انرژی ایده‌ال امنیت انرژی است، در سایه تولید نفت شیل در ایالات متحده، رویای جهانی امنیت انرژی، مطلوب ایالات متحده چند گام به واقعیت نزدیک شده است و این شرایط، رقیبی جدی برای اوپکی‌هاست و از هم‌اکنون نیز بر تولید ناخالص داخلی (GDP) صادرکنندگان نفت سایه افکنده است.

نفت ماسه‌ای (شیل)، نفتی سبک با گراویتی (gravity) بالاست. از آنجا که نفت و وارداتی ایالات متحده از آفریقا بوده است، بیشترین تأثیر تولید شیل آمریکایی بر واردات از این قاره بوده است. نفت صادراتی از منطقه خلیج فارس به ایالات متحده، نفت سنگین با گراویتی پایین است که در قالب معادله پایایی (سوآپ) نفت سبک با نفت سنگین، نفت شیل می‌تواند به عنوان یک کارت بازی علیه کشورهای حوضه خلیج فارس به کار گرفته شود. تولید نفت شیل

علی‌ترابی* بنابر گزارش‌های سالیانه اداره اطلاعات انرژی آمریکا (EIA) منحنی وابستگی واردات نفتی ایالات متحده به منابع خارجی نشان از آن دارد که اوج وابستگی این کشور به منابع خارجی متعلق به سال ۲۰۰۵ و ۶۵ درصد نفت مصرفی آمریکا در این سال وارداتی بوده است. در مقایسه با ۲۷ درصد واردات در سال ۲۰۱۴ و ۲۴ درصد واردات در سال ۲۰۱۵ نمودار کاهش وابستگی به منابع خارجی نفت قابل فهم تر می‌شود.

در اقتصاد درهم تنیده و جهان جهانی شده امروز، هنوز دولت‌ها در نظم و استغالیایی قرار دارند، یعنی همچنان بازیگران اصلی عرصه بین‌الملل هستند، بنا بر این نفت را به عنوان یک سلاح سیاسی و بین‌المللی علیه یکدیگر به کار می‌گیرند. رفته رفته نفت و گاز شیل ایالات متحده می‌تواند به عنوان یک عامل تأثیرگذار در توازن جهانی قدرت به کار برده شود. با توجه به این گزاره‌ها نفت و گاز شیل باید به عنوان یک چالش در تصمیم‌گیری‌های اوپک لحاظ شود.

الف: نفت شیل آمریکا توانسته است بر این کشور و کشورهای حوزه خلیج فارس که تا پیش از این به آنها وابسته بود، سایه اندازد. اگرچه سیاست خارجی ایالات متحده در منطقه خلیج فارس چیزی در فراسو و بیشتر از امنیت انرژی است.

ب: از خلال تولید نفت شیل که هم‌اکنون روزانه حدود پنج میلیون بشکه است و پروژه GSGI (پروژه‌ای که در دولت اوباما از سوی دیارتان دولتی طرح شد و می‌تواند در دولت ترامپ پیگیری شود) ایالات متحده خواهد توانست روش نوین تولید نفت و گاز (فرکینگ) را در جهان گسترش دهد. به گفته میلینا (Milina)، پژوهشگر این حوزه، ایالات متحده در صورت همکاری با کشورهایی مانند چین، هندوستان، اوکراین، اردن و دیگر کشورها در اجرای این روش نوین می‌تواند امنیت جهانی

تولید بیش از ۹ میلیارد دلار هیدروکربور در زاگرس جنوبی

مدیرعامل شرکت بهره برداری نفت و گاز زاگرس جنوبی گفت: ارزش تولیدات نفت، گاز و میعانات گازی این شرکت در سال گذشته بیش از ۹ میلیارد دلار ارزیابی شده است.

غلامحسین منتظری در تشریح فعالیت‌های سال گذشته شرکت بهره برداری نفت و گاز زاگرس جنوبی افزود: با توجه به اقدام‌های مجموعه ستادی و عملیاتی این شرکت، در بخش تولید، سال گذشته ۶۲ میلیارد متر مکعب گاز، نزدیک به ۲۰ میلیون بشکه میعانات گازی و ۲/۲ میلیون بشکه نفت از مناطق عملیاتی زیر پوشش این منطقه عملیاتی تولید شد.

منتظری درباره برنامه تولید امسال شرکت نفت و گاز زاگرس جنوبی نیز گفت: بر اساس پیش‌بینی‌های انجام شده، در هشت ماه امسال، روزانه ۱۶۳ میلیون متر مکعب گاز تولید می‌شود.

به گفته وی، در چهار ماه پایانی سال نیز با توجه به شرایط آب و هوایی و آغاز فصل سرما، روزانه ۲۰۰ میلیون متر مکعب گاز استحصال خواهد شد.

مدیرعامل شرکت بهره برداری نفت و گاز زاگرس جنوبی تصریح کرد: تا پایان امسال حدود ۶۳ میلیارد متر مکعب گاز، حدود ۲۰ میلیون بشکه میعانات گازی و حدود ۲/۱ میلیون بشکه نفت تولید خواهیم کرد. منتظری با بیان این که توسعه میدان نفتی خشت، یکی دیگر از برنامه‌های این شرکت است، اظهار کرد: فرآیند تکمیل توسعه میدان نفتی خشت در دست اجراست و پیش‌بینی می‌شود توسعه این میدان نیمه نخست سال آینده به پایان برسد.

وی اظهار کرد: با توسعه این میدان نفتی، روزانه حدود ۲۰ هزار بشکه نفت از آن استحصال و به وسیله خط لوله به گناوه و از آن جا به مبادی صادراتی منتقل خواهد شد. منتظری با اشاره به حفاری و بهره‌برداری از ۶ حلقه چاه در سال گذشته، تعداد کنونی چاه‌های

گازی فعال را ۲۱۴ و تعداد چاه‌های نفتی را فعال را نیز ۱۲ حلقه عنوان و اظهار کرد: در مجموع تعداد چاه‌های موجود در منطقه زاگرس جنوبی افزون بر ۳۵۰ حلقه است که بخشی از آنها در مبادین اکتشافی قرار دارند و به صورت دوره‌ای تعمیر می‌شوند. وی با بیان این که حفر دو حلقه چاه جدید در میدان‌های سروستان و سعادت آباد در سال آینده

در دستور کار شرکت زاگرس جنوبی قرار می‌گیرد، ادامه داد: قرار است امسال سه حلقه چاه جدید در میدان‌های دالان و نار و هما حفاری و چاه شماره ۱۲ دالان و چاه شماره ۱۵ آغار نیز تعمیر شود.

بخش فرآورده‌های نفتی منطقه همدان

بخش فرآورده‌های نفتی منطقه کرمانشاه

بخش فرآورده‌های نفتی منطقه میاندوآب

بخش فرآورده‌های نفتی منطقه مری

ثبت ۷۸ درصد رشد در توزیع فرآورده نفتی

به مدت مشابه پارسال دو درصد افزایش داشته است. مدیر شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی منطقه همدان گفت: در ۶۲ روز نخست امسال، چهار میلیون و ۳۷۳ هزار لیتر نفت سفید در منطقه همدان توزیع و مصرف شد که نسبت به دو ماه نخست سال قبل بیانگر ۱۲ درصد کاهش است. وی درباره نفت کوره مصرفی این منطقه در دو ماه نخست امسال نیز گفت: در این بازه زمانی ۱۷۴ میلیون و ۳۰۴ هزار لیتر نفت کوره مصرف شد که افزایش ۵۴۰ درصدی آن نسبت به دو ماه نخست پارسال حکایت دارد. روستایی یادآور شد: ۱۷۳ میلیون لیتر از این میزان مصرف نفت کوره، مربوط به ذخیره سازی این فرآورده نفتی در نیروگاه شهید مفتاح این استان است.

مدیر شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی منطقه همدان از رشد ۷۸ درصدی توزیع فرآورده‌های نفتی در دو ماه نخست امسال نسبت به مدت مشابه سال قبل خبر داد. امین روستایی گفت: در دو ماه نخست امسال ۳۵۵ میلیون و ۴۲۰ هزار لیتر انواع فرآورده نفتی در این منطقه توزیع شده است. وی تصریح کرد: این میزان توزیع فرآورده که در بخش‌هایی مانند نیروگاه‌ها مصرف شد، نسبت به مدت مشابه سال قبل از آن بیانگر ۷۸ درصد رشد است. به گفته روستایی، مصرف بنزین این منطقه در بازه زمانی یاد شده ۸۶ میلیون و ۷۴۴ هزار لیتر بود که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل از آن ۱۰ درصد افزایش داشته است. وی نفت گاز مصرفی این بازه زمانی را نیز ۸۸ میلیون و یکصد هزار لیتر اعلام و اظهار کرد: مصرف این فرآورده نفتی نسبت

تشریح بر ندر نشست با انجمن صنفی جایگاه‌داران

نفت و سیاست اعلام شده با حفظ نقش حاکمیتی خود، به دنبال تقویت بخش خصوصی از طریق واگذاری تصدی امور است. مدیر شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی منطقه کرمانشاه تصریح کرد: هدف اصلی راه‌اندازی شرکت‌های صاحب صلاحیت (برند)، ارتقای رفاه، ایمنی و افزایش کیفیت خدمات قابل ارائه به مصرف‌کنندگان و حمایت از بخش خصوصی توأم با ایجاد فضای رقابتی در کشور است. به گفته هاشمی، دولت با اجرای طرح برندینگ، نقش، حق، سهم، همچنین سود و بازار خود را که منطبق با اقتصاد مقاومتی و اصل ۴۴ قانون اساسی است، به بخش خصوصی واگذار می‌کند.

مدیر شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی منطقه کرمانشاه گفت: ارتقای رفاه و ایمنی، همچنین افزایش کیفی خدمات به مشتریان در حوزه عرضه سوخت، از اهداف اصلی طرح برندینگ است. سید رمضان هاشمی در نشست با جایگاه‌داران با بیان این که برندینگ هدفی بزرگ است که وزارت نفت برای شرکت ملی پخش ایجاد کرده است، افزود: انتظار می‌رود با تشکیل برند در انجمن صنفی جایگاه‌داران، این مهم اجرا شود. وی گفت: دستیابی به اهداف خالی از مشکل نیست و نیازمند برنامه‌ریزی است. هاشمی با تاکید بر لزوم تعامل انجمن صنفی جایگاه‌داران برای اجرای بهتر طرح برندینگ اظهار کرد: شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران با تاکید وزیر

۸۰ درصد جایگاه‌های سوخت میاندوآب ممتاز و درجه یک است

موجود مورد ارزیابی و پنج جایگاه نیز درجه چهار ارزیابی شدند. وی با بیان این که ارزیابی مجاری عرضه سوخت بر اساس استانداردهای اعلام شده انجام شده است، تصریح کرد: در این ارزیابی‌های سامانه هوشمند سوخت، سیستم (LG/TG)، دوربین مدار بسته، برق اضطراری، نظافت سرویس‌های بهداشتی بازدید و کنترل شده است. مدیر شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی منطقه میاندوآب با ابراز خرسندی از اجرای مرحله نخست طرح درجه بندی جایگاه‌های عرضه سوخت در سال ۹۶ یادآور شد: ارتقای کمی و کیفی جایگاه‌ها، حاصل تعامل بخش‌های بازرگانی، سامانه هوشمند سوخت، ای‌ج‌ای، خدمات مهندسی و برگزاری نشست‌های مستمر با صاحبان مجاری عرضه فرآورده‌های نفتی است.

مدیر شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی منطقه میاندوآب گفت: ۸۰ درصد جایگاه عرضه سوخت این منطقه ممتاز و درجه یک است. محمد صادقی با مهم بر شمردن ارتقای سطح کیفی ارائه خدمات در جایگاه‌های سوخت و تکریم ارباب رجوع اظهار کرد: بنابر ارزیابی اعضای کارگروه درجه بندی جایگاه‌های عرضه سوخت که اردیبهشت ماه امسال انجام شد، ۴۶ باب از جایگاه‌های سوخت منطقه میاندوآب، درجه یک و ممتاز شناخته شده‌اند. وی با بیان این که ۵۲ جایگاه این منطقه عملیاتی در سه ماه نخست امسال ارزیابی کمی و کیفی شده‌اند، تصریح کرد: از این تعداد ۳۱ جایگاه ممتاز و ۱۵ جایگاه نیز درجه یک ارزیابی شدند. به گفته صادقی از ۶ جایگاه باقی مانده یک جایگاه درجه سه و بر اساس استانداردهای اعلام شده مطابق با چک لیست

بهره‌برداری از خط برداشت نفت کوره سنگین انبار نفت شهید آنجفی

طرح خط برداشت نفت کوره سنگین را دو میلیارد ریال اعلام و اظهار کرد: پروژه برداشت نفت کوره سنگین دی‌ماه سال گذشته آغاز و بهار امسال بهره‌برداری شده است. گیتی منش، کاهش توقف نفتکش‌ها برای بارگیری نفت کوره سبک، بارگیری همزمان دو فرآورده (نفت کوره سبک و سنگین)، افزایش ایمنی و کاهش ضریب خطای انسانی را از ویژگی‌های اجرای طرح خط برداشت نفت کوره سنگین انبار نفت شهید آنجفی بر شمرد. CSO از فرآورده‌های سنگین تولیدی پالایشگاه امام خمینی (ره) شازند است.

مدیر شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی منطقه مرکزی از بهره‌برداری رسیدن پروژه خط برداشت نفت کوره سنگین (CSO) انبار نفت شهید رحیم آنجفی این منطقه عملیاتی خبر داد. عبدالله گیتی منش با بیان این که این خط برداشت با هدف سهولت در عملیات بارگیری نفت کوره سبک و جداسازی خطوط بارگیری این دو فرآورده نفتی (نفت کوره سبک و سنگین) ایجاد شده است، افزود: شتاب بخشیدن به عملیات بارگیری فرآورده‌های مزبور از انبار نفت شهید آنجفی، از دیگر اهداف این طرح است. وی هزینه اجرای

رشد ۵۰ درصدی گازرسانی به استان بوشهر در ۳ سال

مدیرعامل شرکت گاز استان بوشهر از رشد ۵۰ درصدی گازرسانی به بخش‌های مختلف (خانگی، تجاری و...) این استان در دولت یازدهم خبر داد. غلامعباس حسینی با بیان این که بیشترین فعالیت‌های گازرسانی این استان در دولت تدبیر و امید انجام شده است، افزود: میزان شبکه و خط انتقال گاز احداث شده در استان بوشهر تا پایان سال گذشته به ۵۹۰۰ کیلومتر رسیده که بیانگر رشد ۷۹ درصدی آن در سه سال گذشته است. حسینی با بیان این که درصد جمعیت شهری زیر پوشش گاز در سه سال پیش ۷۲ درصد بوده است، تصریح کرد: این میزان در پایان سال گذشته به ۹۸ درصد رسیده است که از رشد خوبی در این بخش حکایت دارد. به

گفته وی، در شروع فعالیت دولت یازدهم ۳۴ درصد جمعیت روستایی زیر پوشش گاز طبیعی قرار داشتند، در حالی که این میزان تا پایان سال گذشته به ۸۵ درصد رسیده است. مدیرعامل شرکت گاز استان بوشهر درباره رشد گازرسانی به صنایع این استان نیز اظهار کرد: صنایع عمده‌ای که از سال ۹۲ در زمره مشترکان قرار گرفته اند با رشدی بیش از ۱۴۰ درصد از ۵۲ درصد به ۱۲۶ درصد افزایش یافته است. حسینی درباره جذب نقدینگی شرکت گاز استان بوشهر نیز اظهار کرد: از ابتدای فعالیت این شرکت تا سال ۹۲ جذب نقدینگی به میزان ۱۸۵ میلیارد تومان بوده و در سه سال اخیر با بیش از ۱۰۰ درصد رشد به رقم ۵۲۴ میلیارد تومان رسیده است.

بهره‌مندی ۱۸۳ روستای سقز از گاز تا پایان امسال

مدیرعامل شرکت گاز استان کردستان گفت: با گازرسانی به ۲۷ روستای شهرستان سقز در سال جاری، شمار روستاهای زیر پوشش گاز استان کردستان به ۱۸۳ مورد افزایش می‌یابد. احمد فله‌گری در دیار بافر، مدیر شهرستان سقز با تاکید بر تعامل سازنده دستگاه‌های اجرایی تصریح کرد: هم اکنون از ۲۷۴ روستای این شهرستان، ۲۴۸ روستا از قابلیت گازرسانی برخوردار است که ۱۵۸ مورد آن زیر پوشش گاز طبیعی قرار دارد. به گفته وی، هم اکنون نیز گازرسانی ۲۷ روستای شهرستان سقز در دست اجراء است که تا پایان امسال سکنه آنها زیر پوشش قرار خواهند گرفت. فله‌گری به بودجه تخصیص یافته برای گازرسانی به این ۲۷ روستا اشاره و تصریح کرد:

بودجه اختصاص یافته به این پروژه ۳۰۰ میلیارد ریال است که از بند «ق» و منابع داخلی شرکت ملی گاز ایران تامین می‌شود. وی افزود: با پایان پروژه‌های گازرسانی امسال، یک هزار و ۵۰۰ خانوار ساکن روستاهای شهرستان سقز از گاز طبیعی بهره‌مند خواهند شد و در مجموع تعداد مشترکان این شهرستان به ۶۵ هزار مشترک افزایش خواهد یافت که پس از سنندج، بیشترین مشترک گاز در استان کردستان است. مدیرعامل شرکت گاز استان کردستان با بیان این که گازرسانی به دیگر روستاهای فاقد گاز نیز در دست مطالعه است، تصریح کرد: در آینده نزدیک عملیات گازرسانی به ۶۵ روستای فاقد گاز شهرستان سقز نیز آغاز خواهد شد.

فرآورش روزانه ۸/۵ میلیون متر مکعب گاز

مدیرعامل شرکت پالایش گاز سرخون و قشم گفت: سال گذشته، روزانه ۸/۵ میلیون متر مکعب گاز در این پالایشگاه فرآورش شده است. محمد حسین نوروزی افزود: با توجه به رهنمودهای مقام معظم رهبری در سال اقتصاد مقاومتی و همسوسازی سیاست‌های کلان شرکت ملی گاز ایران مبنی بر تولید پایدار گاز، شرکت پالایش گاز سرخون و قشم در سالی که گذشت، موفق شد با برنامه ریزی و هماهنگی با شرکت‌های بالادست، تولید تکلیفی خود را داشته باشد و امسال نیز این روند را ادامه خواهد داد. وی همچنین با اشاره به این که توجه به شعار «اقتصاد مقاومتی» توجه به تولید در داخل کشور است، تصریح کرد: اقدام‌های موثری در زمینه تامین قطعات از طریق شرکت‌های سازنده داخلی انجام شده است؛ به گونه‌ای

که با همت متخصصان و کارشناسان توانمند با تجربه این شرکت، هم اکنون حدود ۸۰ درصد قطعات از طریق سازندگان داخلی تامین می‌شود. نوروزی اظهار کرد: با توجه به بازرسی‌های فنی صورت گرفته، فاصله تعمیرات اساسی نسبت به دوره قبل بیشتر و به صرفه‌جویی قابل توجه در این زمینه منجر شده است. مدیرعامل شرکت پالایش گاز سرخون و قشم با بیان این که برای تامین خوراک پالایشگاه‌های کشور جلسات مشترکی با شرکت‌های بالادستی و مدیریت هماهنگی و نظارت بر تولید شرکت ملی گاز ایران برگزار شده است، تصریح کرد: شرکت ملی نفت ایران به منظور بازدهی بیست ساله آینده قرار است برای تامین خوراک پالایشگاه‌های گاز برنامه ریزی مدونی داشته باشد.

۱۷۳۰ روز رکورد ایمنی در دستگاه‌های حفاری خشکی دریایی

دستگاه حفاری خشکی NDC-۱۱۴ و دستگاه حفاری دریایی SAHAR-II در ثبت کار بدون حادثه و ایمن، رکورد دار شدند. دستگاه حفاری خشکی NDC-۱۱۴ موفق به کسب رکورد ۱۰۰۰ روز کار بدون حادثه و دستگاه حفاری دریایی SAHAR-II نیز موفق به کسب رکورد ۷۳۰ روز (دوسال کار بدون حادثه) شدند که از تلاش در جهت صیانت از نیروی انسانی و گسترش فرهنگ اچ‌اس‌ای در محیط کار حکایت دارد. به همین منظور در نشست با حضور مدیران روسای ارشد شرکت حفاری شمال، با الهادی لوح‌سیاس از نقش آفرینان در ثبت این رکوردها قدردانی شد.

با توجه به این که صنعت حفاری در زمره پرخطرترین صنایع است، رعایت الزامات ایمنی به منظور حفاظت و صیانت از نیروی انسانی و تجهیزات، هم‌برای کارفرما و هم برای پیمانکار ضروری است. موفقیت یک سیستم ایمنی، بهداشت و محیط زیست به اتخاذ رویکردی پیشگیرانه در مورد حوادث، بیماری‌های شغلی و خسارت‌های زیست محیطی بستگی دارد؛ فرهنگ‌سازی مناسب در زمینه اچ‌اس‌ای، همچنین رعایت قوانین آن به تسهیل در پیاده‌سازی و کارایی هرچه بیشتر سیستم مدیریت اچ‌اس‌ای در صنعت ختم می‌شود.

فلات قاره - منطقه عملیاتی کیش

یک نوآوری برای افزایش ایمنی تاسیسات نفتی

مسئول آزمایشگاه شرکت نفت فلات قاره منطقه کیش گفت: با انجام عملیات خنثی‌سازی شیمیایی سولفید آهن پیرو فوریک در مخزن ورودی کمپرسورگازی شرکت فلات قاره منطقه کیش، تاسیسات نفتی این منطقه (ظروف، مخازن، لوله‌ها) به منظور هرگونه تعمیر، از ایمنی حداکثری برخوردار شدند.

علی واحدی نیا افزود: رشد روزافزون صنعت نفت و گاز، نیاز مبرم به تعمیرات دوره‌ای و ضرورت بازرسی تاسیسات و تجهیزات که در معرض گاز سولفید هیدروژن قرار دارند، آشنایی کارکنان با سولفید آهن پیرو فوریک، شرایط تولید آن در صنعت نفت و گاز، خطرهای ناشی از خود اشتعالی این ترکیبات و اطمینان از ایمنی در مواقع باز کردن تجهیزات را ضروری کرده است.

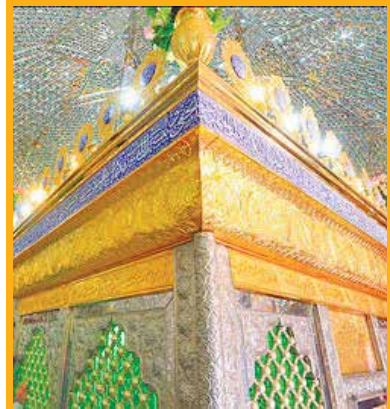
به گفته وی، همه تجهیزات اعم از مخازن، ظروف و خطوط لوله‌ای که در غیاب اکسیژن در معرض هیدروکربن حاوی سولفید هیدروژن قرار گرفته‌اند به عنوان منبع بالقوه سولفید آهن پیرو فوریک محسوب می‌شوند.

واحدی نیا با بیان این که در بیشتر تجربیات صنعت نفت و گاز، اشتعال خود به خودی سولفید آهن پیرو فوریک در ظروف یا پسماند رها شده روی زمین دیده شده است، تصریح کرد: زمانی که سولفید آهن در معرض هوا قرار می‌گیرد به اکسید آهن، گوگرد و دی‌اکسید گوگرد تبدیل می‌شود و از آنجا که این واکنش گرمازا است، ذرات سولفید آهن را برافروخته و مواد مستعد را مشتعل و موجب خسارت‌های جبران‌ناپذیر می‌شود.

وی اظهار کرد: بنابر مطالعات، بهترین روش رویارویی با این مواد، تمیز کاری چند مرحله‌ای شیمیایی با معرف‌های اکسید کننده شامل نیتريت سدیم، پرمنگنات پتاسیم و... است.

به گفته واحدی نیا برای نخستین بار در صنعت نفت هم‌زمان با تعمیرات سالیانه ایستگاه تقویت فشار گاز منطقه کیش با هماهنگی واحدهای بهره‌بردار و تعمیرات این منطقه، عملیات خنثی سازی شیمیایی سولفید آهن پیرو فوریک در مخزن ورودی کمپرسورگازی منطقه کیش بدون ایجاد اشتعالی با موفقیت انجام شد.

وی تاکید کرد: انجام این عملیات (خنثی سازی سولفید آهن پیرو فوریک) افزون بر افزایش ضریب ایمنی در تاسیسات، موجب صرفه‌جویی قابل توجه نیز می‌شود.

امام زاده قاضی صابر (ع)

بقعه متبرکه که امامزاده ابو القاسم قاضی صابر در روستای ونک پشت دانشگاه الزهرا واقع شده است. ابو القاسم علی بن محمد، ملقب به قاضی صابر، از نوادگان امام سجاد (ع)، از بزرگ ترین و برجسته ترین عالمان و فقهای دینی زمان خود بود، او در همان ده ونک متولد شد و اکنون بیش از ۸۹۷ سال از فوت آن عالم جلیل القدر می گذرد. بنابه نوشته شیخ عباس قمی و روایات سینه به سینه اهالی ونک، این مکان ابتدا مجلس درس علمی و دینی بوده و آن حضرت شاگردان بسیاری داشته است. بقعه ایشان در سال ۱۳۰۲ ه.ق به وسیله مرحوم میرزا یوسف مستوفی الممالک صدر اعظم ناصرالدین شاه قاجار ساخته شد که سنگ مرمر با خطوط و اشعار و ضریح چوبی و تزیینات کاشی کاری و حسن سلیقه فراوان در آن به کار برده شده است. این بقعه در سال های اخیر مورد بازسازی قرار گرفته است.

روایت راستان

حضرت محمد (ص) از امیر مومنان علی (ع) پرسیدند: «اگر مردی را در حال ارتکاب فحشا دیدی، چه می کنی؟» علی (ع) پاسخ دادند: «اورا می پوشانم» رسول الله پرسیدند: «اگر دوباره او را در حال ارتکاب گناه دیدی چه؟» جواب دادند: «اورا می پوشانم» رسول الله سه مرتبه این را پرسیدند و علی (ع) هر سه بار همان پاسخ را دادند. پیامبر (ص) فرمودند: «جو امری جز علی نیست» آنگاه رو به اصحاب کرده فرمودند: «برای برادران خود پرده پوشی کنید.»

معرفی کتاب و نرم افزار

«فرهنگ و آداب روزه داری با غذاهای طبیعی»؛ دائرة المعارف روزه و بهداشت و آشپزی تغییر عادات روزمره غذایی روزه داران در ماه رمضان، یک متخصص گیاهان دارویی و یک مدرس تغذیه گیاهی را بر آن داشته است تا دست به قلم شوند و از روزه داری با محوریت خوراکی ها و غذاهای طبیعی بنویسند. دکتر محمد دریایی و رسول حیدری در این کتاب تلاش کرده اند ضمن تشریح تاثیر روزه بر بخش های مختلف بدن انسان و ویژگی های رژیم غذایی این ماه، انواع و اقسام خوراکی ها و غذاهای طبیعی و شیوه تهیه آنها را ذکر کنند.

آنچه لازم است درباره شب های ویژه ماه رمضان بدانیم

«شب قدر» را قدر بدانیم

چرا این شب «شب قدر» نامیده شده است؟ چه اسراری در آن نهفته و چه وقایع و حوادثی در آن رخ داده و می دهد؟ مفسران قرآن کریم با استفاده از معانی و مفاهیم قرآن و احادیث پیشوایان معصوم دین درباره علت نامگذاری این شب به «شب قدر» مطالب و دلایل زیادی آورده اند. شب قدر یعنی شب بزرگ و با عظمت؛ زیرا در قرآن کریم «قدر» به معنای منزلت و بزرگی خدا آمده است. همه مقدرات بندگان نیز در طول سال در این شب رقم می خورد. همچنان که امام رضا (ع) فرمودند: «خداوند در شب قدر آنچه را که از این سال تا سال بعد پیش خواهد آمد، مقدر می فرماید از زندگی یا مرگ، از خوب یا بد یا روزی. پس آنچه خداوند در این شب مقرر می کند، به حتم واقع خواهد شد.» در شب قدر فرشتگان بسیاری به زمین می آیند. به طوری که زمین بر آنها تنگ می شود. از این رو آن را «شب قدر» نامیده اند؛ زیرا یکی از معانی «قدر» به معنای ضیق و تنگ است و در این شب قرآن با تمام قدر و منزلتش از سوی فرشته صاحب قدر بر پیامبر (ص) نازل شد.

فضایل شب قدر

عظمت و فضیلت این شب را بر سایر شبها از این امور می توان به دست آورد:

- ۱- آموزش گناهان:** پیامبر خدا (ص) در تفسیر سوره «قدر» فرمودند: «هر کس شب قدر را احیا بدارد و مؤمن باشد و به روز جزا اعتقاد داشته باشد، تمامی گناهانش آمرزیده می شود.»
- ۲- قلب رمضان:** امام صادق (ع) فرمودند: «از کتاب خدا استفاده می شود که شماره ماههای سال نزد خداوند، دوازده ماه است و سرآمد ماهها نیز ماه رمضان و قلب ماه رمضان لیله القدر است.»
- ۳- بهتر از هزار ماه:** در فرهنگ غنی اسلام، همه چیز را با معیارهای الهی می سنجند و بر همین اساس قرآن در مورد شب قدر می فرماید: «لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ» در دعای ۴۴ صحیفه سجاده نیز می خوانیم: «عبادت و بندگی در شبی از شب های آن، آن را برابر با عبادت در شب های هزار ماه قرار داد (چون خیرات و برکت و سودهای دینی و دنیوی در آن است) و آن را شب قدر نامید»

۴- نزول قرآن: طبق روایات، مجموع قرآن در شب قدر نازل شده است. این نزول دفعی و یکباره قرآن است، اما نزول تدریجی قرآن طی ۲۳ سال دوران نبوت پیامبر گرامی (ص) به صورت الفاظ نازل شده است.

۵- نزول ملائکه: نزول ملائکه و روح در شب قدر، نشانه شرافت آن بر هزار ماه است. امام باقر (ع) فرمودند: «عمل صالح در شب قدر از قبیل نماز، زکات و کارهای نیک دیگر بهتر است از عمل در

خاصی معین می شد، برخی افراد بر اثر توفیق شب زنده داری و احیای آن به عجب و غرور مبتلا می شدند؛ اما پنهان بودن آن باعث می شود تا ملکات فاضله در مؤمنان رسوخ تر شود و در نتیجه از برکات و فیوضات بیشتری در این شبها بهره مند گردند. اگر این شب معلوم بود، حرمت و عظمت در خور شأن را نداشت؛ زیرا مردم همواره برای امور پنهان، احترام بیشتری قائل هستند

اینکه شب قدر در ماه مبارک رمضان واقع شده است، مورد قبول همه مسلمانان است و هیچگونه شک و تردیدی در آن وجود ندارد؛ زیرا از سویی خداوند در قرآن می فرماید: «ماه رمضان ماهی است که قرآن در آن نازل شده است» و از سویی دیگر در آیه اول سوره قدر می خوانیم: «ما آن (قرآن) را در شب قدر فرود فرستادیم» با توجه به این دو آیه مبارکه، چنین نتیجه گیری می شود که شب قدر خارج از ماه مبارک رمضان نیست و حتما در این ماه قرار دارد. امام علی (ع) دلیل مخفی بودن شب قدر را این می داند که مؤمنان شبهای بیشتری را قدر بدانند و در آرزوی درک فضیلت آن به کارهای نیک و عبادت بیشتری پرداخته، از معاصی و زشتی هادوری گزینند و در پرستش خداوند تلاش بیشتری کنند. حکمت دیگر مخفی ماندن شب قدر آن است که اگر شب

هزار ماهی که در آن شب قدر نباشد»

۶- عرضه اعمال بر حجت خدا: بنا بر روایت و ظاهر آیات سوره قدر، شب قدر منحصر به زمان رسول خدا (ص) نیست و فرشتگان در شب قدر مقدرات یک سال را نزد «ولی مطلق زمان» می آورند و بر او عرضه می کنند. این واقعتاً از روز نخستین وجود داشته است و تا قیامت هم ادامه خواهد یافت. از سویی نیز بنا بر روایات زمین از نخستین روز خلقت تا آخر فای دنیایی حجت نخواهد بود، چنانکه امام علی (ع) فرمودند: «شب قدر در هر سالی هست، در این شب امور همه سال (و تقدیرها و سرنوشتها) فرو فرستاده می شود. پس از درگذشت پیامبر (ص) نیز این شب صاحبانی دارد.» حجت خدا در زمین در زمان حاضر وجود مقدس و مبارک حضرت مهدی (عج) است و لذا صاحب شب قدر است.

فرصت را غنیمت شمريم

شب قدر، فرصتی است زرین و طلایی برای شست و شوی اینه دل. آن شب بهترین فرصت است تا خوبی ها را جایگزین بدی ها، صلح و صفا را جایگزین اختلاف و تفرقه، احسان و نیکی را جایگزین ظلم و ستم، احسان به والدین را جایگزین عاق والدین و صلح رحم را جایگزین قطع رحم کنیم. نیکو و شایسته است با دادن صدقات، قدمی در جهت آبادانی خانه آخرت برداریم و با اعمال نیک و خیر، ثواب دو چندان ببریم. در شب قدر که شب زنده داری می کنیم، خداوند نام ما را در گروه نیکبختان ثبت می کند و آتش جهنم را بر ما حرام می سازد. آیا توفیقی بالاتر از این وجود دارد که آتش جهنم بر ما حرام شود و به خدا نزدیک شویم؟ دعا در شب های ماه مبارک رمضان مجموعه ای است بصیرت بخش که با تکرار تلاوت آنها به صورت هدف هایی برای ما می آید. پس هنگام خواندن این ادعیه، شایسته و بهتر است مفهوم آنها را نیز همواره مدنظر داشته باشیم و با تلاش و کوشش به سوی این هدف های مطرح شده در دعاها گام برداریم.

آداب این ماه مبارک است. در سنن النبی آمده است: سید بن طاوس در کتاب «قیال» روایتی نقل می کند که: چون ماه مبارک رمضان فرا می رسد، رنگ رخسار رسول خدا (ص) تغییری می کرد و نماز خواندنش زیاد می شد و در دعا و درخواست از حق تعالی بسیار زاری و تضرع می کرد و از خدا ترسان بود در خطبه شعبانیه آمده است: در وقت نماز دست به دعا بردارید که بهترین ساعت هاست، خدا در آن زمان نظر لطف به بندگان خود دارد، به مناجات آنها پاسخ می دهد و فریاد آنها را لبیک می گوید و درخواست آنها را جواب می دهد و دعای آنها را مستجاب می کند. ای مردم نفس شما در گرو کردار شماست، آن را به استغفار رها کنید. دوش شما از گناهان شما بار سنگینی دارد. به طول سجود آن را سبک کنید و بدانید که خدای تعالی به عزت خود قسم خورده که نماز خوانان و ساجدان را عذاب نکند و آنها را روز قیامت به هراس دوزخ نیندازد و هر که

ماه مبارک رمضان و گرفتن روزه در این ماه بر فضیلت، دارای آداب و شرایطی است که در اینجا به برخی از آنها اشاره می شود.

۱- افطار و سحری خوردن

خوردن افطار و سحری از سنت های ماه مبارک رمضان محسوب می شود تا جایی که در شریعت اسلام از «صوم وصال» یعنی روزه ای که بدون خوردن افطار و سحری به روزه روز بعد متصل شود، نهی شده است. در کتاب سنن التبی (ص) روایاتی در سیره پیامبر اکرم (ص) در باب افطار و سحری ذکر شده است که آن حضرت وقتی می خواست افطار کند، با حلوا شیرینی، رطب، خرما، شیر، نان خیس شده و... افطار می کرد و اگر هیچ کدام نبود با آب خنک افطار می فرمود.

۲- کثرت نماز، دعا، استغفار و صدقه

کثرت نماز، دعا، استغفار، قرآن و صدقه از دیگر

مفاهیم دینی قرآن

صفحه‌ای برای گسترش و ترویج فرهنگ، آداب و اندیشه دینی تهیه و تنظیم: ستاد اقامه نماز وزارت نفت

یک شبهه و یک پاسخ

سوال: آیا حدیثی داریم که به روشنی بفرماید غسل کردن در شب‌های دهه آخر ماه رمضان مستحب است؟

پاسخ: از دو روایت زیر می‌توان استحباب غسل دهه آخر ماه رمضان را استفاده کرد:

۱- سیره پیامبر اکرم (ص) روایت شده که روش همیشگی آن حضرت این بود که هر شب از دهه آخر ماه رمضان را غسل می‌کرد «انه کان یغتسل فی کل لیله من العشر

الاولی» شیخ حرعاملی، وسائل الشیعه ج ۳ ص ۳۲۷
۲- در روایت دیگری امام علی (ع) می‌فرماید: «چون اولین شب از دهه آخر ماه رمضان می‌شد پیامبر خدا بر می‌خاست و خداوند را حمد و ثنا می‌گفت ... پس می‌ایستاد، آستین بالا می‌زد و کمر (به

عبادت) می‌بست و از خانه اش بیرون می‌آمد و معتکف می‌شد و همه شب را احیا می‌داشت و در هر شب از این ده شب بین نماز مغرب و عشا غسل می‌کرد. «الاقبال ج ۱ ص ۷۲ فقها نیز با توجه به این دسته از روایات فتوا به استحباب غسل تمام شب های دهه آخر ماه رمضان داده اند.

اخبار ستاد اقامه نماز

برگزاری مرحله مقدماتی دهمین دوره مسابقات قرآن کریم و نهج البلاغه «بهار در بهار»

مرحله مقدماتی دهمین دوره مسابقات قرآن کریم و نهج البلاغه «بهار در بهار» ویژه کارکنان و همسران ستاد شرکت ملی گاز ایران برگزار شد.

محمدرضا حصارکی زاد، رئیس امور ایثارگران شرکت ملی گاز ایران و مسئول فعالیت‌های قرآنی ستاد، در مراسم افتتاحیه این دوره از مسابقات ضمن خیر مقدم به شرکت کنندگان اظهار کرد: در این دوره از مسابقات، ۲۸۰ نفر از کارکنان و همسران انان ستاد در ۱۰ رشته صحیح خوانی، قرائت تحقیق، قرائت ترتیل، حفظ تخصصی، حفظ موضوعی، حفظ عمومی، اذان، مفاهیم قرآن، مفاهیم نهج البلاغه و ترجمه قرآن کریم به رقابت می‌پردازند که بنابر آیین نامه ابلاغی، نفرات برتر رشته‌های تحقیق، ترتیل، تحقیق، حفظ تخصصی (دو جزء به بالا)، اذان، مفاهیم قرآن و مفاهیم نهج البلاغه که حد نصاب نمره

آزمون را کسب کنند، به دور نهایی و سراسری مسابقات کشوری قرآن، در سطح شرکت ملی گاز ایران راه پیدا خواهند کرد.

رئیس امور ایثارگران شرکت ملی گاز ایران و مسئول فعالیت‌های قرآنی ستاد در ادامه افزود: دور نهایی این مسابقات در پاییز سال جاری در یکی از استان‌ها برگزار خواهد شد.

وی با بیان اینکه تعداد شرکت کنندگان نسبت به سال گذشته ۲۵ درصد رشد داشته است، عنوان کرد: این امر نشان دهنده توجه و اشتیاق کارکنان به این کتاب نورانی است.

حصارکی اظهار کرد: نتایج مسابقات پنج روز بعد از برگزاری مسابقات اعلام و همچنین جوایز نفرات برتر، مانند هر سال بر اساس دستورالعمل ابلاغی تنظیم و به صورت نقدی اهدا می‌شود.

این مقام مسئول در خصوص داوران این

دوره از مسابقات گفت: در این دوره، سعی بر آن شد که از داوران ممتاز بین‌المللی بهره‌مند شویم که این امر نشان از سطح بالای مسابقات دارد.

در ادامه مراسم، دکتر علی رجبی، استاد دانشگاه و حوزه که از مدعوین حاضر در جلسه بودند، سخنانی در خصوص بهره‌مندی کارکنان و خانواده‌هایشان از قرآن و نهج البلاغه بیان کردند.

وی افزود: اگر قرآن در زندگی و جامعه حاکم باشد، دیگر شاهد مسائلی از قبیل اختلافات خانوادگی و... نخواهیم بود.

همچنین در پایان مراسم، گروه توشیح لیل القدر به اجرای برنامه پرداختند.

گفتنی است، این مسابقات همزمان در استان‌های مختلف کشور نیز برگزار و نفرات برتر برای شرکت در مسابقه ستاد شرکت ملی گاز معرفی شدند.

وزاع مکنید حسد موزید رسول خدا شنید که یکی از بانوان اش با دهان روزه خادم خود را دشنام می‌دهد. فرمود تا برایش خوراکی حاضر کنند و بعد به آن خانم گفت: میل کنید. خانم گفت: من روزه دارم. رسول خدا (ص) به او گفت: «چه گونه روزه‌ای که خادم خود را دشنام می‌دهی؟ روزه گرفتن فقط دهان بستن از خوراک و آب نیست.»

و امام فرمود: هر گاه روزه گرفتی و دهان خود را از نوشیدنی و خوردنی بستنی، باید گوش و چشم و نیز از حرام و ناشایست بسته شود. بحث و جدل مکن. خدمت را با نیش زبان آزار مده. آرامش و وقاری که ویژه روزه‌داری است، از دست مده. مبادا روز روزه‌ات مانند روزهای دیگر باشد.

۴- اهتمام ویژه به دهه آخر ماه رمضان

دهه آخر ماه مبارک رمضان، از ویژگی‌های خاصی برخوردار است. سه شب مهم قدر در آن

در آن ماه یک‌ایه از قرآن بخواند، چون کسی باشد که در ماه‌های دیگر یک ختم قرآن کرده باشد.

۳- روزه اعضا و جوارح بیرونی و درونی

در بین ادب روزه، مهم‌ترین آن روزه اعضا و جوارح بیرونی و درونی است. در تفسیر جامع، از محمد بن مسلم روایت شده است که حضرت امام جعفر صادق (ع) به من فرمود: زمانی که روزه هستی، پس باید گوش، چشم، زبان، دست و پا و پوست بدن تورا روزه‌دار باشد. امام صادق (ع) فرمود: روزه گرفتن، تنها به خویشن داری از نوشیدن خوردن نیست. حضرت مریم مادر حضرت عیسی (ع) گفت: «هن نذر کرده‌ام که برای خدای رحمان روزه باشم»، یعنی، جز به ستایش خدای رحمان، دهان خود را باز نکنم. اگر روزه گرفتید، زبان خود را حفظ کنید چشم خود را فرو بخوابانید

همراه با شهیدان

شهید جاوید الاثر بیژن طبیبی

تاریخ تولد: فروردین ۱۳۳۷
تاریخ شهادت: ۱۰ اردیبهشت ۱۳۶۱

محل کار این شهید پتروشیمی بندر امام خمینی (ره) بود. او به عنوان امدادگر در درمانگاه آبادان و ماهشهر به مجروحان جنگی رسیدگی می‌کرد. روزها در بیمارستان مشغول امداد رسانی بود و شب‌ها به همراه دوستان بسیجی اش پاس می‌داد. همسر شهید درباره اش می‌گوید: «متین و مؤدب و باوقار بود، نماز خواندنش بسیار زیبا بود و آن زمان، ضمن امداد به مجروحان، جلساتی هم در بیمارستان ماهشهر ترتیب می‌داد و در این جلسات با دختران و پسران جوان صحبت و به مشکلاتشان رسیدگی می‌کرد. هر کاری از دستش بر می‌آمد، انجام می‌داد، مجروحان را خوب می‌شناخت و گویی از کودکی سیر الی الله را شناخته بود.»

زال احکام

○ اگر روزه‌دار سهواً یکی از کارهایی را بکند که موجب باطل شدن روزه شود و سپس به خیال اینکه روزه‌اش باطل شده، عمداً بار دیگر یکی از آن کارها را انجام دهد، روزه او باطل می‌شود.

○ استعمال عطر برای روزه‌دار مستحب است؛ ولی بر کردن گیاهان معطر مکروه است.

○ بنا بر نظر مشهور، بلوغ شرعی دختران، تکمیل نه سال قمری است که در این هنگام روزه بر آنها واجب است و ترک آن به مجرد بعضی از عذرهای جایز نیست. ولی اگر روزه گرفتن برای ایشان ضرر داشته باشد یا تحمل آن برایشان همراه با مشقت زیاد باشد، افطار برای آنها جایز است.

با فرزندان

در حالات آخوند ملا حسینقلی همدانی آمده است: در یکی از سفرهای خود با جمعی از شاگردانش به عتبات عالیات می‌رفت. در بین راه به قهوه‌خانه‌ای رسیدند که جمعی پایکوبی می‌کردند.

آخوند همدانی به شاگردانش فرمود: یکی برو و آنان را نهدی از منکر کند. بعضی از شاگردان گفتند اینها به نهدی از منکر توجه نخواهند کرد. ایشان فرمود: من خودم می‌روم. وقتی که نزدیک شد، به رئیسشان گفت: اجازه می‌فرمایید من هم بخوانم شما بنوازید؟ رئیس گفت: مگر شما بلدی بخوانی؟ فرمود: بلی، گفت: بخوان. آخوند نیز شروع به خواندن اشعار ناقوسیه حضرت امیر (ع) کردند: لا اله الا الله حقا صدقا صدقاً ان الدنیا قدرتنا و اشتغلنا و استهوتنا ... آن عده وقتی این اشعار را شنیدند، به گریه در آمدند و توبه کردند. یکی از شاگردان آخوند نقل کرده: وقتی ما از آنجا دور می‌شدیم، هنوز صدای گریه‌شان به گوش می‌رسید.

پاسخ‌های سرپرست بهداشتی و بهداشت پالایشگاه شهید هاشمی نژاد به پرسش‌های «مشعل» درباره روزه داری

تغذیه نفتی‌ها در ماه میهمانی خدا

علم پزشکی ثابت کرده است قدرت ایمنی بدن در ماه رمضان افزایش می‌یابد

اشاره

مشعل اسید مرتضی هاشمی از روزه یکی از دستورات دینی است که در تمامی ادیان الهی به آن توصیه شده و دارای آثار مفید معنوی و جسمانی زیادی است. در دین مبین اسلام از رمضان به عنوان ماه مبارک یاد می‌شود. همان ماهی که در آن برکات الهی به مؤمنین بشارت داده شده و قرآن یعنی ارزشمندترین برنامه زندگی بشر در این ماه به اشرف مخلوقات هدیه شده است. ماه مبارک رمضان تغییراتی را در زندگی معمولی افراد به وجود می‌آورد که از آن جمله می‌توان به جابه‌جایی در وعده‌های غذایی، تغییرات در زمان خواب و بیداری اشاره کرد. امروزه با توجه به رشد صنایع مختلف در کشور، پالایشگاه‌ها نقش اساسی در تامین انرژی دارند و تولید گاز در صنعت نفت نباید حتی

یک لحظه متوقف شود. هم‌اکنون استمرار تولید چه در ماه‌های عادی سال و چه در ماه رمضان که با گرمای طاقت‌فرسا و دمای بالای ۴۵ درجه همراه است، تلاش مردان سخت کوشی را می‌طلبد که ساعت‌های زیادی را با زبان روزه در حال انجام خدمت هستند. کارکنان شاغل در پالایشگاه گاز شهید هاشمی نژاد همراه با زبان روزه در این ماه تلاش می‌کنند تا به بهترین نحو ممکن خدمات رسانی به مردم انجام شود. با توجه به فعالیت کارکنان روزه دار در پالایشگاه، سراغ دکتر شاهین شاهسون، سرپرست بهداشتی و بهداشت منطقه خانگیران سرخس رفته‌ایم تا نکات پزشکی و نحوه تغذیه کارکنان شاغل در حوزه نفت و گاز در ماه پربرکت رمضان را بررسی کنیم.

آقای دکتر لطفاً از نقش روزه در سلامت افراد و تغذیه در این ماه بگوئید.

در ماه رمضان انسان دچار محدودیت یا محرومیت مواد غذایی نمی‌شود و احتیاج به ذخیره سازی مواد غذایی پیش از ماه رمضان ندارد، شخص روزه دار باید همان مقدار غذای معمول را مصرف کند. در این ماه با توجه به شرایط ویژه هر فرد از جمله شرایط سنی و وضعیت سلامت او، چگونگی رژیم غذایی وی تغییر می‌کند. روزه گرفتن در ماه مبارک رمضان منافع معنوی، فیزیکی، پزشکی، روحی و اجتماعی به همراه دارد، ضمن اینکه باید رعایت نکات پزشکی و نحوه تغذیه نیز مورد

توجه قرار گیرد. بنابراین نیاز به مصرف غذای زیاد هنگام افطار و سحر نیست، آنچه مهم است، نحوه رژیم غذایی در این ماه است. روزه از نظر طب قدیم و جدید، باعث درمان بیماری‌ها، سم زدایی بدن و استراحت دادن به دستگاه گوارش می‌شود و برای کاهش وزن، کاهش چربی و درمان دیابت به افراد جامعه توصیه می‌شود.

چه توصیه‌های غذایی برای روزه داران دارید؟

افراد روزه دار همانند زمانی که روزه نیستند، باید سه وعده غذا بخورند که این وعده‌ها شامل سحر (به جای وعده ناهار)، افطار (به عنوان وعده صبحانه) و شام (به جای وعده

شام) است، در ماه مبارک رمضان نیز مانند همیشه پیروی از برنامه غذایی متنوع و متعادل شامل چهار گروه اصلی غذایی (نان و غلات، میوه‌ها و سبزی‌ها، گوشت و حبوبات و تخم‌مرغ، شیر و لبنیات) ضروری است. روزه داران با رعایت تنوع و تعادل در مصرف غذا نیز نیازهای تغذیه‌ای شامل آب، املاح، ویتامین‌ها، پروتئین و انرژی مورد نیاز بدن را تأمین می‌کنند. اصولاً هم غذای افطار و هم غذای سحر نباید پر حجم باشد و حتی الامکان از مصرف غذاهای پرچرب، سرخ‌شده و دیر هضم خودداری شود، زیرا غذاهای سرخ شده باعث سوء هضم، تشنگی، سوزش سردل شده و اضافه وزن می‌شود. روزه داران نباید در وسط غذا آب

بیاشامند، زیرا سبب رقیق شدن شیره گوارشی و دشواری هضم می‌شود، اما در فاصله یک ساعت بعد از افطار تا نیم ساعت قبل از صرف غذای سحری، نوشیدن آب کافی لازم است.

با توجه به فعالیت کارکنان صنعت با زبان روزه، این افراد باید چه نکاتی را رعایت کنند؟

بهتر این است که آب کافی بنوشند تا طی روز دچار کمبود آب بدن نشوند، توصیه می‌شود روزه داران بعد از خوردن سحری و قبل از شروع روزه، حداقل ۱-۲ لیوان آب بنوشند. همچنین به مقدار کافی سبزی در وعده‌های غذایی صرف کنید و در پایان هر وعده، میوه

عکاس: ایسان فویدیل

را فراموش نکنید. کارکنان شاغل در صنعت با توجه به ساعات زیاد روزه داری در وعده‌های تغذیه‌ای باید از دریافت میزان بالای قندهای ساده (قند حبه شکر) شیرینی جات و دیگر اشکال آن (زولبیا، شله زرد) پرهیز کنند. از نوشیدن نوشابه‌های گازدار در وعده افطار و سحر پرهیز شود، چرا که این نوشابه‌ها هم موجب کمبود کلسیم در بدن و هم باعث تورم معده و ایجاد سیری کاذب می‌شوند.

چه غذاهایی برای وعده سحری مناسبند؟

از نظر تغذیه‌ای روزه بدون سحری توصیه

نمی‌شود، در افرادی که بی‌سحری روزه می‌گیرند، کاهش قند خون و کمبود بیش از حد انرژی باعث می‌شود، بدن از منابع چربی برای تأمین انرژی استفاده کند و در اثر سوخت ناقص چربی‌ها، ترکیبات استونی در بدن ایجاد می‌شود که به ایجاد بوی بد دهان، سردرد، دردهای عضلانی منجر می‌شوند و فرد احساس می‌کند که سالم نیست. صرف سحری برای همه روزه‌داران ضروری بوده و سحری باید معادل ناهار شامل یک وعده غذای کامل برای هر فرد باشد زیرا در طول روز بدن به پروتئین نیازمند است که می‌توان با قرار دادن گوشت، برنج، نان، حبوبات، سبزی و سला در سحری پروتئین‌های مورد نیاز بدن را تأمین کرد.

باید تأکید کنم که پرخوری هنگام سحر نه تنها از احساس گرسنگی در ساعات انتهایی روز جلوگیری نمی‌کند بلکه در ساعات ابتدایی بعد از سحر، فشار زیادی را به معده و دستگاه گوارشی فرد وارد می‌کند که سبب بروز علائمی نظیر سوءهاضمه، درد و نفخ معده می‌شود.

در ماه مبارک رمضان نمی‌توان برای همه افراد یک الگوی تغذیه‌ای واحد پیاده کرد و افرادی

که قادر به خوردن یک وعده غذایی کامل در سحر نیستند، خوردن آب، چای کم‌رنگ، شیر، نان، پنیر، گردو و مانند اینها را فراموش نکنند. به کارکنان توصیه می‌کنیم به دلیل زمان و ساعات زیاد روزه داری در طول روز، باید در وعده سحر از مواد غذایی پروتئین دار (تخم مرغ، حبوبات، لبنیات و گوشت) استفاده و به جای نوشیدن آب زیاد، میوه‌های آب دار مصرف کنند.

تأکید می‌کنم که افراد از مصرف نمک زیاد خودداری کنند، زیرا نمک زیاد سبب دفع مایعات از بدن و احساس تشنگی در ساعات روز خواهد شد. با یک رژیم غذایی معمولی، نمک کافی به بدنتان خواهد رسید و نیازی به مصرف نمک اضافی نیست. روزه داران باید از خوردن غذاهایی که ادویه زیادی دارد، اجتناب کنند، زیرا باعث عطش زیاد و ترش کردن معده می‌شود.

کارکنان شاغل در واحدهای عملیاتی برای رفع عطش در ماه رمضان چه اقدامی باید انجام بدهند؟

به دلیل تقارن ماه مبارک رمضان با فصل تابستان، امکان تشنگی روزه داران در طول روز زیاد است، از این رو با انجام راهکارهای زیر می‌توان تاحدی شدت تشنگی را کاهش داد.

کارکنان شاغل در واحدهای عملیاتی در طول روز از نور خورشید فاصله بگیرید و حتی‌الامکان در مناطق سایه دار و خنک بایستید، در صورت امکان از پوشش کلاه استفاده کنید و فعالیت‌های بدنی را کاهش دهید. از خوردن غذا و ترکیباتی که باعث عطش در طی روز می‌شود، باید پرهیز کرد. به طور مثال از خوردن غذاهای سرخ کرده، مواد غذایی خیلی شیرین مانند زولبیا و بامیه، حلوا، نوشابه و شربت‌های خیلی شیرین اجتناب کنند.

افراد به فاصله یک ساعت بعد از افطار سعی کنند هشت لیوان آب و مایعات نسبتاً خنک را به مرور تا هنگام سحر بنوشند، ترکیب عرق کاسنی به سبب خاصیت خنک‌کنندگی آن همراه با نوشیدنی‌هایی مانند خاکشیر و سکنجبین در رفع گرم‌زدگی و عطش مؤثرند. افراد باید توجه کنند از آن جایی که آب خیلی یخ نه تنها سبب رفع تشنگی نشده، بلکه آن را تشدید هم می‌کند، سعی کنند از نوشیدن آب بسیار خنک اجتناب کنند.

آیا افراد دیابتی که به نحوی دچار عوارض مزمن دیابت بر کلیه‌ها، چشم، قلب شده‌اند، می‌توانند روزه بگیرند؟

توصیه می‌کنیم بیماران دیابتی مدتی قبل از شروع ایام ماه مبارک رمضان به طور آزمایشی، روزه داری را آغاز و طی روز قند خون خود را آزمایش کنند. ممکن است برخی از این افراد

با روزه گرفتن دچار مشکل حادی نشوند ولی برای پیشگیری از پیشرفت عوارض مزمن، بهتر است روزه نگیرند یا با متخصص مربوطه مشورت کنند.

افراد دیابتی که از آموزش‌های لازم برخوردار شده‌اند، به خوبی قادرند تشخیص دهند که آیا می‌توانند روزه بگیرند، چرا که این افراد طی آموزش‌های خود دریافته‌اند که به کدام گروه از دیابتی‌ها تعلق دارند و در مورد شرایط روزه داری در هر گروه حتماً با پزشک خود مشورت کنند.

چه توصیه تغذیه‌ای برای بهتر سپری کردن ماه رمضان دارید؟

هنگام افطار، تغذیه با یک ماده غذایی مناسب مثل شیر، خرما، فرنی، چای کم رنگ آغاز و از آشامیدن آب سرد در شروع افطار خودداری شود.

علم پزشکی ثابت کرده است در ایام رمضان نه تنها قدرت مقاومت انسان در برابر بیماری‌ها کم نمی‌شود بلکه قدرت ایمنی بدن افزایش می‌یابد، البته به شرط این که روزه داران از بدخوری و پرخوری پرهیز کنند.

روزه گرفتن در ماه رمضان صرفاً ادای تکلیف نیست، بلکه اثرات روحی، روانی، بهداشتی و جسمی فراوانی دارد که افراد از آن بهره‌مند می‌شوند.

ورزش در ماه مبارک رمضان باید چگونه باشد؟

انجام ورزش‌های سنگین و نفس‌گیر برای ماه رمضان توصیه نمی‌شود به خاطر اینکه امکان دارد دچار افت قند خون شده و به سلامت کارکنان روزه دار آسیب برسد، اما انجام ورزش‌های سبک و منظم مانند پیاده‌روی مانعی ندارد، البته بهتر است این ورزش‌ها را اول صبح یا نزدیک افطار انجام دهند، زیرا در ساعات گرم روز احتمال تشنگی و دی‌هیدراته شدن بدنشان وجود دارد.

در صورت انجام فعالیت بدنی شدید آن را به ۲ ساعت بعد از افطار موکول کنند.

نگاهی متفاوت به روزه و روزه داری در کارگاه آموزشی

«اثرات روزه داری بر سلامت و تاب آوری»

روزه؛ دانشگاه انسان سازی

اشاره

گیتی افروز پور احمدی، مشاور علمی امور زنان و خانواده وزارت نفت برای شاغلان در شرکت‌های مختلف صنعت نفت برگزار شد که بسیار مورد استقبال شرکت کنندگان قرار گرفت. در این گزارش به چکیده مطالب ارائه شده در این کارگاه که دانشگاه انسان سازی «روزه» را از منظر تاب آوری و سلامت بررسی کرده است؛ پرداخته ایم. این کارگاه در طول ماه مبارک رمضان به همت دفتر امور زنان و خانواده وزارت نفت در چهار شرکت اصلی وزارت نفت برگزار و از علاقه‌مندان دعوت می‌شود در آن شرکت کنند.

مشعل هر تحولی در بستر تغییر روی می‌دهد و در ماه مبارک رمضان فرصتی دوباره به انسان‌ها داده می‌شود که برخلاف روند طبیعی زندگیشان رفتار کنند، روزه‌داری نیز، یکی از فرایض دینی است و با توجه به این که تمامی اصول و فروع مبتنی بر خیر و حکمت است، در جایگاه بندگی همین آدمی را بس که اطاعت کامل کند. هفته گذشته و به مناسبت ماه مبارک رمضان، کارگاه‌های متعدد آموزشی «اثرات روزه‌داری بر سلامت و تاب آوری» با توجه به رویکرد جدید و علمی روزه داری، از سوی دکتر

روحی و روانی فرد می‌شود. پژوهش‌ها نشان می‌دهد عزت نفس، نقش مهمی در کنار آمدن با استرس‌های زندگی دارد و چنانچه فرد توانمندی‌های خود را باور داشته باشد، در مقابله با مشکلات بسیار مؤثرتر عمل می‌کند. پس به راستی خدایند حکیم، بهترین بستر را برای ایجاد صبر و تاب آوری در این ماه مبارک ایجاد کرده است؛ از این رو دانشگاه روزه‌داری می‌تواند قویترین فضای الفت‌همدلی و ایفای نقش بهینه را در بستر خانواده ایجاد کند و تاب آوری را با استعدادت تازه روزه‌داری پایه‌گذاری کند؛ زیرا واحد دانشگاهی روزه‌انسان را به نظم، قناعت، صبوری و جلوگیری از اخلاق ناپسند، دستگیری کردن و سایر فضائل عادت می‌دهد و از امتیازهای عجیب و تقریباً منحصر به فرد روزه‌این است که نمی‌توان آن را با ریا و تظاهر آلوده ساخت، زیرا روزه عبادتی است که همه از نفی تشکیل شده است، از نخوردن، نیاشامیدن و دروغ نگفتن، غیبت نکردن، قضاوت نکردن و... که می‌تواند در طول یک ماه در وجود فرد نهادینه و ملکه شود و انسانی تازه را برای ادامه حیات‌بانی شود.

تاب آوری به افراد قدرت می‌دهد تا با مشکلات پیش رو مقابله سالم داشته باشند، بر سختی‌ها فائق آیند و با جریان زندگی حرکت کنند. ارتقای تاب آوری منجر به رشد افراد در به دست آوردن تفکر و مهارت‌های خودمدیریتی بهتر و دانش بیشتر می‌شود. در حقیقت فرد،

خود را به لحاظ شخصیتی ارتقا بخشد. تاب آوری افراد را توانمند می‌سازد تا با دشواری‌ها و ناملایمات زندگی و شغلی روبه‌رو شوند، بدون این که آسیب ببینند و حتی از این موقعیت‌ها برای شکوفایی و رشد شخصیت خود استفاده کنند؛ با توجه به چالش‌های بسیار زیاد در عصر حاضر و آسیب‌های اجتماعی و تهدیدهای اخلاقی و فرهنگی پر شمار و باتون، با تعدد و تنوع فراوان و همچنین قبول این واقعیت که در اغلب موارد ما قدرت پیش‌بینی حوادث، آسیب‌ها و لطمات احتمالی موجود در آینده را نداریم، پس نیازمند این هستیم که خود و فرزندانمان را وا کسین کنیم تا در مقابل هجمه‌ها و فراز و فرودهای زندگی نو بتوانیم بهترین و مناسب‌ترین انتخاب‌هایمان را که به شکل رفتارهایمان تجلی می‌نماید؛ انجام دهیم و این رویکرد باید از بستر و ماوای خود و خانواده آغاز شود تا در دل و جان اثر بگذارد و در طول زمان شکل بگیرد و اثر بخش باشد.

اثرهای روزه بر تاب آوری

روزه باعث افزایش تاب آوری می‌شود و ارتقای روحیه معنوی را به دنبال دارد. هنگامی که به انسان روحیه معنوی داده می‌شود، میزان ایمونوگلوبین A که نقش آن در تقویت سیستم ایمنی بدن معلوم است، در ترشحات بدن افزایش می‌یابد. همین مسئله سبب ارتقای سلامت

تمام عالم هستی نیز در فصول مختلف تعادل و تکامل به سر می‌برد و در حقیقت در سفر حیات اخروی، جایگاه وجودی خویش را باز می‌یابند. در ماه مبارک رمضان انسان انتخاب می‌کند که در دانشگاه انسان سازی، درس تاب آوری و تغییر را درک کند و آماده تحول شود؛ از این رو او را ماه شوال، روز عید است، زیرا انسان برای این توفیق انتخاب؛ تغییر و تحول شکرگزار است و آماده شروع زندگی جدیدی می‌شود.

تاب آوری چیست؟

به راستی اگر شرایطی سخت و ناگوار برای هر یک از ما به وجود بیاید، طلاق و تحمل آن را خواهیم داشت و می‌توانیم در مناسبت‌ترین زمان به حال طبیعی بازگشته و ادامه حیات دهیم؟ مسلماً پاسخ به این سوال آسان نخواهد بود و هر یک از ما پاسخی متفاوت و مبهم خواهیم داشت؛ از این رو ضرورت تاب آوری مطرح می‌شود، به راستی تاب آوری چیست و چرا باید به آن فکر کرد و آن را به عنوان یک مهارت مهم در توان افزایش انسان‌ها آموزش داد؟ تاب آوری توانایی یا پیلدسازگاری موفقیت‌آمیز با شرایط استرس‌زا و چالش برانگیز است. تاب آوری شامل مجموعه‌ای از ظرفیت‌های فردی و روانی است که فرد به کمک آنها می‌تواند در شرایط دشوار مقاومت کند و دچار آسیب دیدگی نشود و حتی در تجربه این شرایط مشکل آفرین با بحرانی،

جهان خلقت مبتنی بر عشق و نظم الهی آفریده شده و هر برهه از آن دانشگاهی انسان ساز است؛ طبق آخرین پژوهش‌ها و نظریه‌های روان‌شناسی از جمله واقعیت‌درمانی و تئوری انتخاب؛ گذشته هر انسانی بر زندگی کنونی‌اش اثر شگرفی داشته است، ولی تعیین کننده رفتار کنونی‌اش نیست و در حقیقت این خود ما هستیم که تمام اعمال مان را انتخاب می‌کنیم و دیگران نه می‌توانند ما را خوشبخت کنند و نه می‌توانند موجب بدبختی ما شوند. تمام آنچه می‌توانیم از آنها دریافت کنیم یا به آنها بدهیم، اطلاعات است. این اطلاعات در مغزمان پردازش می‌شود و آنگاه تصمیم می‌گیریم چه کار کنیم. ما تمام افکار و اعمال مان را به طور مستقیم و تقریباً تمام احساسات و بخش عمده‌ای از ساز و کار بدنمان را به طور غیرمستقیم انتخاب می‌کنیم.

با این آموزه دیگر خود را قربانی نیروها و افراد بیرونی و شرایط ندانست و می‌توانیم به سمت یک نگرش بسیار قدرتمند در جهان هستی حرکت کنیم؛ از این رو همه آنچه از هر فردی از تولد تا مرگ سر می‌زند، یک رفتار است و ما این رفتارها را انتخاب می‌کنیم، رفتارهایی که مستقیماً با ارضای نیازهای اساسی ما رابطه دارد و بر گرفته از درون ماست، بنابراین زندگی هر انسانی بر این انتخاب‌های اوست که با بهره‌گیری از توانایی‌های خود می‌تواند به خودشکوفایی و کمال برسد.

روزه و سلامت جسم و روح

روزه یکی از احکام انسان ساز اسلام است که فواید جسمی و روحی فراوان دارد. روزه شفا بخش جسم و توان بخش جان و پاک کننده آدمی از گره های روحی و روانی است؛ در ساختن فرد صالح و اجتماع بسیار موثر است و در رها کردن انسان از روزمره گی تاثیر بسزایی دارد. وقتی انسان روزه می گیرد، در حقیقت در دانشگاه انسان سازی ورود می کند و با انتخاب واحد مدیریت خویشتن؛ سفر تئو و تحول را در خود و پیرامون خود رقم می زند. زیر این تاندر انسانی باید بتواند مملکت وجود خویش را مدیریت کند تا بعد در جایگاه نقش های مختلف انسانی مانند پدر، مادر، مدیر و... دیگران را مدیریت کند. ماه روزه داری سی روز و پژوهش ها نشان داده است که ذخایر بدنی برای سی روز روزه داری مناسب و کافی است. ذخایر کلیکوزن کبدی و پروتئین خون و ذخیره چربی که در مرد ۳۰ درصد و در زن ۲۰ درصد است، برای یک ماه بدن کافی است. با روزه داری قند خون در کبد می ریزد و چربی هایی که در زیر پوست ذخیره شده است و پروتئین های عضلات و غدد سلول های کبدی آزاد می شوند و به صرف تغذیه می رسند، نتیجه می گیریم که ظرف مدت یک ماه روزه داری، آدمی دارنده یک بدن تازه تعمیر شده و آزاد شده از قید و

مطالعات نشان می دهد در فرهنگ هایی که روزه داری ترویج دارد، طول عمر افراد بیشتر است که به دلیل افزایش متابولیسم بدن ناشی از روزه داری است. بر اساس پژوهش های انجام شده، که روزه گرفتن به بهبود عملکرد مغز از طریق افزایش تولید پروتئینی به نام فاکتور نوروتروفیک مشتق از مغز کمک می کند، این فاکتور سبب می شود سلول های عصبی جدید ایجاد شده و مواد شیمیایی ترشح شوند که سلامت شبکه های عصبی را ارتقا می دهند. این پروتئین همچنین سلول های مغز را در برابر بیماری هایی مانند آلزایمر و پارکینسون محافظت می کند. در ضمن روزه به سلامت پوست کمک می کند، چون بدن درگیر هضم غذایست و می تواند به از بین بردن سموم و تنظیم فعالیت قسمت های مختلف بدن مانند کبد و کلیه بپردازد. پژوهش ها همچنین نشان داده است که روزه های دوره ای منظم می توانند سطوح موادی را که منجر به افزایش خطر توسعه بیماری های مزمن می شوند، کاهش دهند. در این بررسی ها مشخص شده است افرادی که مرتب روزه می گیرند، نسبت به کسانی که روزه نمی گیرند ۵۸ درصد با خطر کمتری در بروز بیماری های شریانی و قلبی مواجه هستند. روزه همچنین سلول های سالم در مقابل شیمی درمانی را حفظ می کند و

بند سموم و بیماری ها خواهد شد. تحقیقات ثابت می کند روزه داری همراه با کاهش ۲۰ تا ۳۰ درصد مصرف غذا، نتایجی چون کم شدن چربی های ذخیره، کم شدن میزان چربی خون و کلسترول و نیز فعال شدن سیستم ایمنی بدن را به دنبال دارد. روزه داری یک راه امن برای از دست دادن وزن از طریق سوزاندن سلول های چربی است. همچنین روزه داری به بدن اجازه می دهد از چربی به عنوان منبع اصلی انرژی به جای قند استفاده کند. روزه داری همچنین به دستگاه گوارش استراحت می دهد و باعث افزایش سوخت و ساز بدن می شود.

می تواند به عنوان یک اسلحه موثر در مبارزه با کاهش وزن ناشی از شیمی درمانی در بیماران سرطانی به کار رود. طی تحقیقات دانشمندان نوعی الگوی جابجایی را کشف کردند که سلول های سالم در پی محدودیت کالری از خود نوعی تغییر نشان می دهند و این ترتیب می توانند در مقابل صدماتی که شیمی درمانی به آنها وارد می کند، از خود دفاع کنند. این در حالی است که سلول های سرطانی که طبیعت آنها به گونه ای است که نمی توانند انرژی ذخیره کنند، در دوره روزه فعالیت و رشد آنها بسیار ضعیف می شود و چون تحت شیمی درمانی قرار دارند، می توانند سریعتر نابود شوند، در حالی که سلامت سلول های سالم همچنان حفظ می شود. با توجه به این که بخش مهمی از تربیت هر کس نیز مرهون خودآموزی اوست، مانند اراده، پشتکار، خودباوری، مردم داری و بسیاری فضیلت های دیگر که هر یک سرمایه مهمی برای زندگی کردن در جامعه است. تمام این صفات وقتی در وجود ما پرورش می یابد که افکار منفی را از خود دور کنیم و بدلیه در زندگی امروزی که سرعت و اعتماد به نفس حرف اول را می زند، چگونه پیش برویم تا پیروز باشیم. افکار منفی یکی از بزرگترین موانع ذهنی برای تفکر سازنده است. این نوع افکار بسیار غلیظ و مقدار بسیار کمی از آن برای آلوده کردن زندگی کافی است. همچنان که چند قطره سم برای مرگ

و نیستی کفایت می کند، از این رو روز هاری با ایجاد ادب فکری و جلوگیری از غیبت کردن که سبب ابطال روزه می شود، مانع از افکار منفی و زمینه ساز خودسزای و خودمدیریتی می شود.

از منظر علم روان شناسی، امروزه ثابت شده که اگر ۲۱ روز مراقب عادت های ناپسند خود باشیم و آن را انجام ندهیم و یا ۲۱ روز کارهای خوب انجام دهیم تا عادت مان شود، عادت های بد و زشت قبلی، پاک و عادت های خوب و پسندیده جدید، جایگزین آنها می شود. با خودداری از عادت های بد و ناپسند مانند غیبت کردن، بد گویی کردن و دروغ گفتن، انرژی منفی ایجاد نمی شود و تغییر روی می دهد و جای بسی تعجب و تفکر است که شب قدر در حقیقت از ۲۱ ماه مبارک رمضان رقم خورده است، یعنی به واقع اگر فردی روی خود کار کرده و آداب روزه داری را انجام داده باشد و نه فقط نخوردن و نیاشامیدن، بلکه وجود خود را از بدی ها و شبه ها حفظ کرده باشد و برای آن خوراک ناپ معنوی را که همانا کلام حضرت دوست است، تلاوت و در آن تفکر کرده و به آن جامه عمل پوشانده باشد و این راه را انتخاب و رفتار کرده باشد و افکار خود را مدیریت کرده و دل را از اندیشه غیر خدانگهدار کرده البته این درجه صدیقان است؛ آنگاه می تواند اول ماه شوال را عید انتخاب و تحول و تغییر بداند و جشن بگیرد. در دانشگاه انسان سازی روزه، فرد با اختیار خود و اطاعت از اوامر الهی اقدام به امساک و پرهیز از خوردن و آشامیدن می کند، یعنی در حقیقت انتخاب می کند که روزه بگیرد، بنابراین علم و آگاهی (وضع فکری) او به این موضوع سبب هدایت کار کردی (اعمال متابولیک) تمام بدن وی می شود و اثرهای بسیار شگرفی بر جسم و به ویژه روح و روان انسان خواهد داشت و ارتقای سلامت روانی انسان که در حقیقت افزایش میزان خوش بینی، امید، کارآمدی و تاب آوری است، را به دنبال خواهد داشت؛ ما باید باور داشته باشیم که در همه حال در حال انتخاب هستیم و باید مسئولیت انتخاب های خود را بپذیریم و در قبال آن پاسخگو باشیم. پس چه بهتر که در طول حیات خویش با استعانت از رب دود و تعلیم آسمانی و بهره گیری از دانش روز و کسب مهارت های ضروری تخصصی و عمومی در حیطه زندگی شخصی و زندگی کاری خود، کیفیت زندگی خود، خانواده و جامعه را بالا بکشیم و ایمن داشته باشیم که هر حرکت کوچکی در این جهان می تواند موجی عظیم در جهان هستی را به دنبال داشته باشد. مراقب گفتار، اعمال و افکار خود باشیم و بدانیم که منظور از رفتار در حقیقت تلقین چهار مولفه برای اداره کردن خودمان است که شامل فعالیت هایمان، فکر کردن هایمان؛ احساساتمان و فیزیولوژی یا کارکرد بدنمان است. این چهار مولفه به صورت همزمان عمل و رفتار را خلق می کنند. همان گونه که امام علی (ع) فرموده اند، روزه دل از اندیشه گناهان، برتر از روزه شکم از خوردن و آشامیدن است؛ پس معتنم بشمریم ماه مبارک انسان سازی را و در این میهمانی عظیم خادوندی، بزرگی و کرم میزبان را ببینیم و عجز و جهل خویش را و با توجه به این که در جرات نفوس در عالم آخرت بر حسب مراتب ادراک، معرفت، حسن عمل و اخلاقی ستوده است؛ از آن داد مهربان درخواست توفیق اصلاح ترین منش، انتخاب و رفتارها را کنیم تا که بهترین ها را بر سر سفره این عالم نصیب ما و نسل مان فرماید.

خانواده، جامعه، اقلیم و سازمان تاب آور می باید بتوانند بر چالش ها غلبه و از موانع عبور کنند و آسیب های احتمالی را بازسازی، ترمیم و بازیابی کنند. تا ما مورث خود را انجام داده و موجب تحقق اهداف راهبردی شوند و این رویکرد سبب تعادل و تعامل و تکامل در حوزه های مختلف فردی، سازمانی و جامعه می شود. افراد تاب آور احساس ارزشمندی و وجود خود را در شرایط بحرانی و خاص مدیریت می کنند، افراد تاب آور خوش بین هستند و چالش های مختلف عمر خود و جامعه را دانشگاهی برای خود سازی و درک عمیق تر از جهان هستی می دانند. آنان دارای توانایی برقراری رابطه توأم با احترام متقابل با دیگران هستند که موجب به هم پیوستگی اجتماعی یعنی احساس تعلق به افراد، گروه ها و نهادهای اجتماعی می شود. افراد تاب آور، شبکه حمایتی و عاطفی محکمی دارند. چنین ارتباطاتی به آنها کمک می کند در باره نگرانی ها و چالش های خود با کسی صحبت کنند. مشاوره، همدلی و همراهی آنها بهر همدست شوند، راه حل های جدید را کشف و در مجموع از لحاظ روانی احساس قدرت و آرامش کنند و نسبت به تغییرات انعطاف پذیر باشند. افراد تاب آور مهارت های حل مسئله مانند برنامه ریزی، کمک طلبی، تفکر انتقادی و خلاق را آموخته اند و با ابزار مدیریتی خود کارآمدی، خود آگاهی و تسلط بر وظایف را دارند و در کنار تاب آوری در برابر آسیب ها یا شرایط تهدید کننده حضور فعال و سازنده در محیط پیرامونشان را دارند. دانشگاه انسان سازی روزه این فرصت را به آدمیان می دهد که با عمل به آداب روزه داری و امساک و سحر خیزی و شب زنده داری، قدر پیدا کنند و با قرآن شنیدن و قرآنی شدن و سرمشق گرفتن و دستگیری و مهربانی و عمل بهینه در حد توان در کنار اعضای خانواده و دوستان و جامعه؛ تاب آوری را برای خود، خانواده، سازمان و جامعه به ارمغان آورند و با بهره وری از منابع در دسترس در جهان هستی، زندگی کارا و اثر بخشی داشته باشند.

دانشگاه روزه داری می تواند قویترین فضای الفت؛ همدلی و ایفای نقش بینه را در بستر خانواده ایجاد کند و تاب آوری را با استعانت از روزه داری پایه گذاری کند، زیرا واحد دانشگاهی روزه، انسان را به نظم، قناعت، صبوری و سایر فضائل عادت می دهد و از امتیازهای عجیب و تقریباً منحصر به فرد روزه این است که نمی توان آن را با ریا و تظاهر آلوده ساخت

صعود اکتشافی ها به قله وتوس

گروه کوهنوردی مدیریت اکتشاف شرکت ملی نفت، با حمایت مهندس سید صالح هندی، مدیر مدیریت اکتشاف و پیگیری های مستمر امور ورزش اکتشاف از اواخر سال گذشته به صورت رسمی و با ساختار مشخص فعالیت خود را آغاز کرده که کوهنوردان اکتشاف در صعودی بهاری موفق شدند به قله ۲۹۳۸ متری وتوس صعود کنند. قله وتوس، دو قله دارد که قله بزرگتر با ارتفاع ۲۹۳۸ متر و قله کوچکتر با ارتفاع ۲۵۰۰ متر در مرز بین دو استان قم و مرکزی واقع شده است. این قله در بخش خلجستان شهرستان قم، ۴۵ کیلومتری جنوب ساوه قرار دارد که به طور معمول از تهران تا روستای کاسوا (قله وتوس) حدود ۳ ساعت زمان لازم است تا بتوان به این منطقه رسید. کوهنوردان اکتشاف پس از ۶ ساعت کوهنوردی توانستند به این قله صعود کنند.

کوهنوردانی که به قله وتوس صعود کردند، عبارتند از: علیرضا آذری، مسعود طهرانی، محمود مسعودی، غلامرضا تیموری، عباس عرب سرخی، محمد پرنوی فر، رسول خلجی، سعید خلج امیری، مسیب توسلی، سید مهدی سبحانی، غلامرضا کشور نژاد، حسین سعیدی کیا، محمدعلی یآوری، اعظم عین بین، سمیه شمس، احمد محمدبیگی، محمد رضا توحیدولو و نگین مقدم چوکامی

قله جبل دراک زیر پای مارونی ها

جمعی از کارکنان ستادی و عملیاتی شرکت بهره برداری نفت و گاز مارون، توانستند به ارتفاعات جبل دراک استان فارس صعود کنند. بیش از ۸۰ نفر از کارکنان این شرکت در قالب یک برنامه فرهنگی - ورزشی از سوی امور ورزش مدیریت منابع انسانی شرکت به استان فارس سفر و این قله را فتح کردند.

سروش صیفوری، از کارکنان شرکت بهره برداری نفت و گاز مارون که فتح قله هایی چون دماوند، سبلان، زردکوه بختیاری و علم کوه را در کارنامه خود دارد، هدایت کارکنان شرکت را در این صعود به عهده داشت.

صعود به چین کلاغ

ملی نفت از بام تهران مسیر صعود را در پیش گرفت و از داخل دره توچال و پس از دو ساعت و نیم کوهپیمایی موفق شد به قله چین کلاغ صعود کند. اعضای که در این برنامه شرکت داشتند، عبارتند از: آقایان فریدون ابوقدرار، مجید خسروانی، علی تقوی، حسن رزمیان مقدم و حسین باقرزاده (سرپرست گروه)

گروه کوهنوردی معاونت پشتیبانی شرکت ملی نفت به ارتفاعات البرز (قله چین کلاغ) صعود کرد. قله چین کلاغ در ارتفاع ۲۳۰۰ متری از سطح دریا قرار دارد و مسیرهای منتهی به آن از شرق به توچال و از غرب به امامزاده داوود، قله شاه نشین ختم می شود. گروه کوهنوردی معاونت پشتیبانی شرکت

کوهنوردان پایانه های نفتی بر فراز کرکس

اعضای تیم کوهنوردی شرکت پایانه های نفتی ایران را در این صعود حسن سالاری فرد، محمد فقیهی، بابک جوانبخت، علی ابتکار، مسعود بهرامی، رضا حسین زاده، سیدمحمد رضا فریطوس و مجید عقیلی تشکیل می دادند.

تیم هیأت کوهنوردی شرکت پایانه های نفتی ایران در راستای صعود به قله مرتفع ایران و نیز به مناسبت سالروز فتح خرمشهر به قله ۳۸۹۵ متری کرکس طنزنز اصفهان صعود کردند. قله کرکس به دلیل مسیرهای متنوع و خاص مورد توجه کوهنوردان و طبیعت گردان محسوب می شود.

نفتی ها بر فراز قله ایران

صعود جانبازان کوهنورد شرکت ملی نفت ایران به آبشار سنگان و ارتفاعات آبدلی

گروه کوهنوردی جانبازان شرکت ملی نفت ایران در دو برنامه متفاوت به ارتفاعات آبشار سنگان و آبدلی صعود کردند. کوهنوردان جانباز، اولین صعود خود را در منطقه کوهستانی سنگان در شمال غربی تهران انجام دادند و برنامه دوم را نیز در ارتفاعات آبدلی برگزار کردند. منطقه ای کوهستانی است که در ۲۰ کیلومتری شمال غربی تهران و کمی بالاتر از سولقان در مسیر رفتن به سمت امامزاده داود واقع شده و در ماه های فروردین و اردیبهشت آبشارهای فصلی زیبا و جاذبه های دیدنی بسیاری دارد که بلندترین آنها به نام «سنگان» است.

کوهنوردان جانباز پس از ۵ ساعت کوهپیمایی در مسیری سخت، موفق شدند به آبشار سنگان در ارتفاع ۲۵۷۵ متری صعود کنند. شایان ذکر است، کوهنوردان جانباز در طول مسیر به صورت عملی، برخی آموزش ها را فرا گرفتند.

دومین برنامه گروه کوهنوردی جانبازان و معلولین در ارتفاعات آبدلی و منطقه کوهستانی آن اجرا شد. رسیدن به خط رأس معروف به گل زرد که جاده هزار را به گرمابدره وصل می کند، برنامه اصلی جانبازان کوهنورد را تشکیل می داد.

قله گل زرد در ارتفاع ۳۳۰۰ متری از سطح دریا قرار دارد و از

گروه کوهنوردی جانبازان شرکت ملی نفت ایران در دو برنامه متفاوت به ارتفاعات آبشار سنگان و آبدلی صعود کردند. کوهنوردان جانباز، اولین صعود خود را در منطقه کوهستانی سنگان در شمال غربی تهران انجام دادند و برنامه دوم را نیز در ارتفاعات آبدلی برگزار کردند. منطقه ای کوهستانی است که در ۲۰ کیلومتری شمال غربی تهران و کمی بالاتر از سولقان در مسیر رفتن به سمت امامزاده داود واقع شده و در ماه های فروردین و اردیبهشت آبشارهای فصلی زیبا و جاذبه های دیدنی بسیاری دارد که بلندترین آنها به نام «سنگان» است.

کوهنوردان جانباز پس از ۵ ساعت کوهپیمایی در مسیری سخت، موفق شدند به آبشار سنگان در ارتفاع ۲۵۷۵ متری صعود کنند.

صعود کوهنوردان شرکت ملی نفت به قله پرسون و ارتفاعات توچال

می توان قله های ساکا، آتش کوه و ریزان را نیز مشاهده کرد. کوهنوردان مرد شرکت ملی نفت در دومین برنامه تخصصی خود به قله ۳۰۰۰ متری توچال صعود کردند.

آبشار کارا، آبشار جوزک، پلنگ چال، هفت حوض و هفت چشمه، معروف ترین مکان های دیدنی طبیعت در قله توچال هستند که مسیر کوهپیمایی کوهنوردان است. در انتهای مسیر، پناهگاه پلنگ چال در ارتفاع ۲۵۵۰ متری از سطح دریا واقع شده که از داخل دره زیبای پلنگ چال و از کنار رودخانه می گذرد و یکی از زیباترین مسیرهای صعود به ارتفاعات توچال است. اعضای گروه کوهنوردی شرکت ملی نفت ایران با ۵ ساعت

کوهپیمایی موفق شدند به قله توچال صعود کنند. نفرات شرکت کننده در این دو صعود عبارت بودند از: رحمت اله رزاقی، اسماعیل پژوهیده، جعفر دست بین، امیر میرسلام پور شریف، سعید شیویاری، سید صادق دهخوارقانی، لطف اله تشکریان، عباس طالاری، منصور رحیم زادگان، حمید وطن پرست، الیاسی، امیر حسین دردنوش، سعید قادری، علیرضا عصار زاده، امیر اسکندری، بهنام ملک خیاط، نادر صادقی فر، یاور جبریل زاده، صفر علی ابراهیمی، عیدی محمد تشیعی، سید ابوالحسن علوی نژاد، محمد گلپریان (مری) و اکبر مهدی زاده (مری).

کوهپیمایی موفق شدند به قله توچال صعود کنند. نفرات شرکت کننده در این دو صعود عبارت بودند از: رحمت اله رزاقی، اسماعیل پژوهیده، جعفر دست بین، امیر میرسلام پور شریف، سعید شیویاری، سید صادق دهخوارقانی، لطف اله تشکریان، عباس طالاری، منصور رحیم زادگان، حمید وطن پرست، الیاسی، امیر حسین دردنوش، سعید قادری، علیرضا عصار زاده، امیر اسکندری، بهنام ملک خیاط، نادر صادقی فر، یاور جبریل زاده، صفر علی ابراهیمی، عیدی محمد تشیعی، سید ابوالحسن علوی نژاد، محمد گلپریان (مری) و اکبر مهدی زاده (مری).

کوهپیمایی موفق شدند به قله توچال صعود کنند. نفرات شرکت کننده در این دو صعود عبارت بودند از: رحمت اله رزاقی، اسماعیل پژوهیده، جعفر دست بین، امیر میرسلام پور شریف، سعید شیویاری، سید صادق دهخوارقانی، لطف اله تشکریان، عباس طالاری، منصور رحیم زادگان، حمید وطن پرست، الیاسی، امیر حسین دردنوش، سعید قادری، علیرضا عصار زاده، امیر اسکندری، بهنام ملک خیاط، نادر صادقی فر، یاور جبریل زاده، صفر علی ابراهیمی، عیدی محمد تشیعی، سید ابوالحسن علوی نژاد، محمد گلپریان (مری) و اکبر مهدی زاده (مری).

ارتفاعات آن می توان دشت و دریاچه لار را به خوبی مشاهده کرد. تیم کوهنوردی جانبازان شرکت ملی نفت به همراه مربی خود حرکت را از مسیرهای کوهستانی سخت آغاز کردند و پس از ۴ ساعت کوهپیمایی که شیب تند مسیر، هوای مه آلود سرد منطقه، کار را برای کوهنوردان مشکل و صعود به ارتفاع ۲۸۰۰ متری را نفس گیر کرده بود، بالاخره موفق شدند به قله گل زرد صعود کنند.

کوهنوردان جانبازی که در این دو برنامه حضور داشتند، عبارتند از: احمد میرزا حسینی، سید جلال محمودی، بشیر خلیل وند، هوشنگ قربانی، حسن سامی، اما می کوهپایه، شهابی فر، سعید یوسفی، زنگنه، جهانیان، خسروانی، امیر حسین آقازاده، قاسم قزل ارسلان، دکتر محمد رضا نوری، مصطفی اسلامی (سرپرست) و اکبر مهدی زاده (مری).

برای کارکنان صنعت نفت شناسنامه ورزشی صادر می شود

انسانی برگزیده است، عبارت است از تشکیل کمیته تخصصی مشترک با حوزه‌های مذکور و تدوین بانک اطلاعاتی واحد از اطلاعات سلامت افراد که در قالب شناسنامه‌ای به نام «شناسنامه ورزشی و توانمندی جسمانی» تجلی یافته است.

شاه کرمی در ادامه افزود: این شناسنامه که به تمامی ادارات امور ورزش چهار شرکت اصلی صنعت نفت هم ابلاغ شده است، همانند شناسنامه‌های پزشکی و آموزشی در سیستم جامع نیروی انسانی برای کارکنان بدو استخدام، شاغلین، بازنشستگان و تمامی خانواده‌ها تقدیم خواهد شد.

شاه کرمی در پایان خاطرنشان کرد: بر اساس سیاست‌های جدید، روسای ورزش در سراسر صنعت نفت ملزم خواهند بود در آینده‌های نزدیک، اطلاعات جامع این شناسنامه را مبنای برنامه‌ریزی‌های ورزشی و تخصیص اعتبارات حوزه ورزش قرار دهند.

راهی که حوزه ورزش صنعت نفت برای ایجاد ارتباط فرایندی مذکور با حوزه‌های اچ‌اس‌ای، سازمان بهداشت و درمان، روابط کار و مددکاری اجتماعی و همچنین حوزه منابع

شده از این حوزه‌ها، بتوان برنامه‌ریزی‌های ورزشی مؤثرتری را برای ارتقای سطح سلامت کارکنان و خانواده ایشان و ارائه مشاوره‌های ورزشی در این زمینه انجام داد، تصریح کرد:

با هدف ارتقای سطح سلامت و توسعه ورزش همگانی و بالارفتن بازده کاری، کارکنان صنعت نفت دارای شناسنامه ورزشی می‌شوند.

غلامرضا شاه کرمی، مدیر کل سلامت، تربیت بدنی و مسئولیت اجتماعی وزارت نفت در خصوص برنامه صدور شناسنامه ورزشی برای کارکنان صنعت نفت گفت: حوزه ورزش برای کسب اطلاعات جامع از وضعیت مشاغل و تأثیر آنها بر جسم و روان کارکنان صنعت نفت و همچنین دریافت اطلاعات طبقه‌بندی شده و آماری از سوابق سلامت کارکنان و خانواده ایشان، چندسالی است که فرایند ایجاد ارتباط فرایندی و دائمی میان تمامی حوزه‌های متولی امر سلامت در صنعت نفت را به صورت جدی در دستور کار خود قرار داده است.

مدیر کل سلامت، تربیت بدنی و مسئولیت اجتماعی وزارت نفت با اعلام اینکه هدف از این رویکرد جدید آن است که با اطلاعات کسب

ستاره‌های لیگ برتری در پارس جنوبی جم

سابقه پوشیدن پیراهن تیم ملی را هم دارد، مذاکره کرده و در نهایت با او به توافق رسیدند تا وظیفه حراست از دروازه پارس جنوبی جم را در فصل جدید لیگ برتر به عهده داشته باشد.

بر این اساس، فروزان قرارداد یک‌ساله‌ای را با باشگاه پارس جنوبی امضا کرد تا در لیگ هفدهم، شاگرد مهدی تارتار باشد.

قهرمان ایران شدند و همچنین محمد طیبی که سابقه پوشیدن پیراهن تیم ملی را دارد، بعد از مذاکرات با مسئولان باشگاه پارس جنوبی جم به توافق نهایی دست پیدا کردند و با امضای قراردادی یک ساله در فصل جدید لیگ برتر با پیراهن این تیم به میدان می‌روند.

علاوه بر این دوبازیکن، مدیران باشگاه پارس جنوبی جم با محسن فروزان، دروازه‌بان سابق استقلال تهران و فصل گذشته صباای قم که

دو بازیکن تیم فوتبال استقلال خوزستان و دروازه بان سابق استقلال تهران، شاگرد مهدی تارتار در پارس جنوبی جم شدند.

تیم فوتبال پارس جنوبی جم برای اینکه حضوری مقتدرانه در لیگ برتر فوتبال باشگاه‌های ایران داشته باشد، به دنبال جذب بازیکنان کارآمد است. محمد طیبی

و فرشاد سالاروند، دو بازیکن و مدافع تیم فوتبال استقلال خوزستان که با این تیم

سه بازیکن پالایش نفت آبادان به تیم ملی بسکتبال دعوت شدند

۳ بازیکن تیم بسکتبال پالایش نفت آبادان از سوی کادر فنی تیم ملی بسکتبال، به تیم ملی دعوت شدند.

حسن مختاری، مدیر عامل پالایش نفت آبادان با تأیید این خبر گفت: محمد حسن زاده، فرید اصلانی و سجاد مشایخی سه بازیکن پالایش نفت آبادان هستند که به تیم ملی ایران دعوت شدند.

هر سه بازیکن دعوت شده تیم پالایش نفت به اردوی تیم ملی، از بهترین‌های رقابت‌های لیگ برتر بوده و شایسته حضور در تیم ملی هستند.

مدیر عامل باشگاه پالایش نفت آبادان در ادامه گفت: البته بازیکنی نظیر سعید داور پناه نیز با عملکرد خوبی که در لیگ برتر داشت، شایسته حضور در اردوی تیم ملی بود. گفتنی است، تیم ملی بسکتبال در تورنمنت بین‌المللی چین حضور دارد.

کمالوند: حق مردم آبادان و نفت، قهرمانی است

این بازیکنان روحیه قهرمانی دارند و می‌توانند به تیم کمک زیادی کنند. در گام نخست توانستیم مرتضی اسدی را جذب کنیم، کسی که سه سال کاپیتان

تراکتورسازی بوده و با این تیم در لیگ قهرمانان آسیا حضور داشته و قهرمان جام حذفی شده است. پس از آن کرار جاسم را جذب کردیم که سابقه حضور در جام کنفدراسیون‌ها را دارد و در تیم‌های بزرگی مانند استقلال و تراکتورسازی تبریز سابقه بازی دارد. باید روحیه قهرمانی را به تیم انتقال دهیم و فکر می‌کنم حق مردم آبادان این نیست که تیمشان تا روزهای آخر لیگ، استرس سقوط داشته باشند

وی در ادامه با اشاره به حمایت هواداران، اظهار داشت: در راه رسیدن به موفقیت، روی کمک هواداران آبادانی بسیار حساب باز کردیم. از هواداران می‌خواهم از هفته اول در هیچ مسابقه‌ای ورزشگاه آبادان را خالی نگذارند تا انشاءالله با حمایت این عزیزان، نتایج مطلوبی را رقم بزنیم. هدفی بزرگ داریم و باید فکر بزرگ نیز داشته باشیم. باید شخصیت تیم را تغییر دهیم و در کنار بازیکنان مطرحی که جذب می‌کنیم، به جوانان آینده دار و بومی شهر آبادان نیز اهمیت دهیم. سرمربی صنعت نفت آبادان در ادامه با اشاره به اینکه تاکنون نفت آبادان به حق خود نرسیده گفت: به دنبال این هستیم که حق آبادان را از فوتبال ایران بگیریم. حق آبادان در سال‌های گذشته ادا نشده است، ولی امسال می‌خواهیم به چیزی که در نظر داریم، برسیم. نفت آبادان زمانی ۶ بازیکن ثابت در تیم ملی ایران داشت، ولی در سال‌های اخیر با گذشته‌اش فاصله گرفته، ولی قرار ما این است که در سال اول دیگر در نیمه پایین جدول نباشیم و در سال دوم برای کسب سهمیه آسیا تلاش کنیم.

کمالوند با اشاره به کسب سهمیه آسیایی گفت: برای اینکه در سال دوم به هدفمان که «کسب سهمیه آسیایی است» برسیم، به بازیکنان بزرگی نیاز داریم که در گذشته کسب افتخار کرده باشند و عنوان قهرمانی را در کارنامه‌شان داشته باشند.

با جذب بازیکنان صاحب نام که سابقه قهرمانی در فوتبال را دارند، شاکله کلی تیم را تغییر می‌دهیم. فراز کمالوند، سرمربی تیم فوتبال صنعت نفت آبادان با بیان این مطلب در خصوص وضعیت نفت آبادان و برنامه‌هایش برای فصل جدید در این تیم گفت: سال متفاوتی در انتظار صنعت نفت آبادان است و در این راه تغییرات زیادی در ترکیب و کادر فنی ایجاد می‌شود. برنامه ما این است که بتوانیم در لیگ هفدهم، تیمی قدرتمند را روانه مسابقات کنیم، تیمی متشکل از چند بازیکن با تجربه که شخصیت قهرمانی داشته باشند و البته جوانانی با انرژی که به کمک نفت آبادان بیایند.

وی با اشاره به جذب بازیکنان جدی ادامه داد: تاکنون با جذب بازیکنانی همچون جاسم کرار، مرتضی اسدی، کریمی و سوفیانی تیم را تقویت کردیم و تا پایان نقل و انتقالات نیز پنج بازیکن جدید دیگر جذب تیم می‌شوند. البته بازیکنان دیگری را نیز در نظر گرفته ایم که طی روزهای آینده به تیم اضافه می‌شوند و با جذب آنها می‌توانیم به اهدافی که نیاز است، دست یابیم. در این زمینه، فصل جدید ۱۸ بازیکن را جذب می‌کنیم تا برای به خدمت گرفتن بازیکنان مورد نیاز به مشکل مالی برخوردیم. کمالوند در باره جذب بازیکنان خارجی نیز گفت: در تیم‌های تراکتور سازی تبریز و گسترش فولاد بازیکنان خارجی خوبی جذب شدند و در تیم صنعت نفت نیز بدون درنگ اقدام به جذب بازیکنان بزرگ خارجی می‌کنیم، هر چند نفتی‌ها در فصل گذشته بازیکنان خارجی خوبی جذب نکردند.

برنامه ما در سال جاری این است که نفت آبادان، شخصیت پیدا کند و با کمک بازیکنان و حمایت‌های مدیریت باشگاه می‌توانیم روزهای خوبی برای تیم بسازیم.

قرارداد کاپیتان تیم فوتبال صنعت نفت آبادان تمدید شد

با تمدید قرارداد بغلانی و علی عبدالله زاده و جذب مرتضی اسدی، نقاط ضعف خط دفاعی تاحدودی برطرف شد و با نظر کادر فنی بازیکنان جدیدی در خط دفاعی نیز جذب می‌شوند. تیم فوتبال صنعت نفت آبادان پس از معرفی فراز کمالوند، به عنوان سرمربی توانست مرتضی اسدی، داود نوشی سوفیانی، فرید کریمی و کرار جاسم را جذب و قرارداد حسین بغلانی و علی عبدالله زاده دو بازیکن فصل پیش خود را نیز تمدید کند.

قرارداد حسین بغلانی، کاپیتان تیم صنعت نفت، یک فصل دیگر تمدید شد. غلامرضا امینی فر، سرپرست نفت آبادان با تایید این خبر گفت: بغلانی از بازیکنان با تجربه صنعت نفت است که مورد تایید فراز کمالوند، سرمربی جدید این تیم نیز بود. پس از مذاکراتی که با این بازیکن داشتیم، توافق‌های لازم انجام شد و بغلانی، یک فصل دیگر قراردادش را با صنعت نفت تمدید کرد. سرپرست تیم فوتبال صنعت نفت آبادان در ادامه گفت:

وداع مردم تهران با شهدای ترور

اراده ملت ایران نمی شکند حتی اگر خائنان به ایران و اسلام تیغ برکشند و به گمان خود ترس و وحشت در دلها بکارند. هفته‌ای که گذشت، بزدلان به جان مردم افتادند و ۱۷ گل را پر بر کردند. داغی بر دلها نشسته شد، همه گواهند که جانیان به هیچ جا نرسیدند. خون شهدا دامنگیرشان شد و همچنان خواهد شد، اما وداع باشکوه مردم با لاله‌های پر پر شده، شکوه و عظمتی وصف ناشدنی داشت و حقارت خائنان بیش از پیش نمایان شد. بازاری و کارمند، دانشجو و محصل، مسئول و مدیر همه آمده بودند تا بگویند عزت از آن ایران و ایرانی است، اسلام در جان این مردم جای دارد و تروریست همواره محکوم به شکست است. این همبستگی و همدردی را با هم به نظاره می نشینیم.